

~~A 4789~~

995 Mitmes No 519
korj. raamat

K.M. Korj. raamatus No 103
asjade järje

oja nimi:

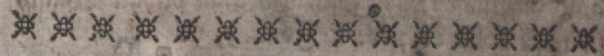
Loulu raamias

294. Iggaühhe Kiusi-innimese fohhus.

Sinna pead omma liggimest armastama kui isse-ennast. Sellesunnarse sanna sisse on keik käesid ühtepandud. Rom. 13, 9.

Tehke pallumissi keikide innimeste cest. 1 Tim 2, 1.

Kui iggaüks teeb omma tööd,
Siis on keik asjad maias hääd.

Onsa Lutterusse Kiusimiste ja Kostimiste sannad.

1. Kas sa usud, et sa pattune olled?

Jah minna ussun, ma ollen pattune.

2. Kusi sinna jedda tead?

Jummalä künneft käesust, neid ei olle minna mitte pidanud.

3. Kas sinna kahheted ommad pattud?

Jah minna kahheten, ja se teeb mille wägga haiget, et minna Jummalä wasto ollen efsuud.

4. Mis olled sinna omma pattudega teinud?

Jummalä wihha, aialikko surma, ja igga west hukkatust.

A 473

in Palmse. Puhel. 20. Nyr. 1887

Leena
W. K.

Stenroos
L. von Berg

5. Kas sa usud õisaks sada?

Jah minna ussun sedda kindlaste.

6. Kelle peäle pead sinna lootma?

Minno armsa Issanda JEsusse Kristusse peäle.

7. Kes on Kristus?

Jummala Poeg, tõsine Jummal ja tõsine inimenne.

8. Onn enam kui üks Jummal?

Üks ainus Jummal on, agga kolm temma aino ollemise sees, Issa, Poeg, ja pühha Waim, ja need kolm on üks. I Joan. 5, 7.

9. Mis on Kristus sinno eest surnud, et sa temma peäle lodad?

Temma on minno eest surnud, ja on omma werre risti sambas minno eest ärrawallanud pattude andeks-andmiseks.

10. Onn Issa ka sinno eest surnud?

Ei olle, sest Issa on Jummal, ja pühha Waim ka; agga Poeg on tõsine Jummal ja tõsine inimenne, kes minno eest on surnud, ja omma werre minno eest ärrawallanud.

11. Kust sa sedda tead?

Pühhast armo-õppetusest ja neist saakramentidest, ja temma ihust ja werrest, mis mulle saakramentide on pandiks antud.

12. Ütle mulle need sannad?

Meie Issand JEsus Kristus sel õsel n. t. s.

13. Kas sinna siis usud, et saakramentide Kristusse tõsime ihho ja werri on?

Jah minna ussun sedda.

14. Mikspärast usud sa sedda?

Kristusse sannade pärast: Wõtke, söge, se on minno ihho; joge teik seält seest, se on minno werri.

15. Mis peame meie teggema, kui meie temma ihho söme, ja temma werre jome, ja nenda sedda panti wõtame?

Meie peame temma surma ja werre-ärrawal-lamist kolutama ja se peäle mõtlema, kuida temma meid on õppetanud: Sedda tehke, ni mit-toford, kui teie sedda tete, minno mälles-tuseks.

16. Mikspärast peame meie temma surma mälletama ja sedda kolutama?

Et meie õppime uskma, et ükski loom ei olle woinud meie pattud leppitada, kuid ükspäinis JEsus Kristus tõsine Jummal ja inimenne, ja et meie õige hirmo tunneme omma pattude pärast, ja neid raskest arwame, ja ükspäinis Kristussest enmast rõmustame, ja nenda sesan-ma usso läbbi õnsaks same.

17. Mis sundis Kristus sinno pattude eest surrema ja neid leppitama?

Temma suur armastus omma Issa, minno, ja teikide pattuste wasto, nenda kui kirjutud on Joan. 14, 31. Rom. 5, 6-8. Kalat. 2, 20. Ewef. 5, 25.

18. Mikspärast tahhad sinna Jummalat lauda
järele minna?

Et minna õppin uskma, et Kristus surest armust minna pattude pärast on surenud, kui õõ-
dud on, ja et minna temmast ka õppin Jumma-
lat ja omma liggimest armastama.

19. Mis peab risti:innimest sundima sagedaste Altari
Saakramenti võtma?

Jummalat polest peab tedda sundima Kristus-
se kaste ja tootus, pärast ka temma omma hädda,
mis tedda waerwab, mis pärast nisuggune kaste-
minne, kutsminne ja tootaminne sünnib.

20. Mis peab innimenne teggema, kui temma nisuggust
hädda ei tunne, egga iggatsje se Saakramenti
järele?

Sel ei olle parremat nou, kui et temma (1)
omma süddant läbbikatsub, welaks temmal pat-
tust lihha ja werd on, ja ussub, mis pühha kir-
ri kulutab Kalat. 5, 16. 17. Rom. 7, 18.

(2) Et temma tähhele panneb, welaks tem-
ma süin ilma sees on, ja mõtleb, et temmal pat-
to ja hädda ei pudu, nenda kui se kirri ütleb
Joan. 15, 18 = 20. 16, 8 = 20. 1 Joan. 2, 15. 16.
5, 4. 5.

(3) Siis leiab temma ka kurratit ennese üm-
bert, kes walle- ja tapmisega õõd ja päwad
sest- ja wäljasplõddi tedda rahhule ei jätta, nenda
kui se kirri tunnistab Joan. 8, 44.

1 Peetr. 5, 8.

Keif

A4789

Keif

Rm. 995

Swangeliummid

ning

Epistlid

keige se Aasta läbbi,

ning ka

1. Meie Jesanda Jesusse Kristusse
Kannataminne, Surm, ülestous-
minne ning Saewaminne.

2. Jerusalemma Linna Arra-
rikminne.

Trükkitud 1767. Aastal.

Monningatte Sannade Selletus.

Zalleluja, se on: kiitke Jummalat.

Kürieleison, se on: Jesand, heida armo.

Jesus on A ning O, se on: Jesus on Algminne ja Ots.

Jeesse on kunninga Taweti issa nimmi, sepárrast Jeesse juur táhhendab Taweti suggu wõssa, kust Kristus lihha polest piddi sündima.

Jehowa on keigeüllem Jummal nimmi, mis Joannes omma Ilmutamisse ramatus i peat: 4 salm. nenda árrafelletab: Kes on, kes olli, ja kes tulleb; se on: kes praego on, iggawessfest olnud, ja sesamma iggaweste jááb. Ebr. 1, 11. 12.

Jesus aita!

Epistel esimesel Kristusse Tullemise Pühhal. Rom. 13, 11-14. salmist sadik.

SA sedda tehkem sepárrast, et meil teáda on se aeg, et se tund on, et meie jo olles me üllesárrarud unnest (sest nüüd on meie õnnistus lähhem kui siis, kui meie uskikuts saime. O on möda láinud, agga pááw on liggi tulnud,) sepárrast heikem ennesest árra pimmedusse teud, ja ehitagem ennast walgusse sõáriistadega. Ellagem ausaste kui páwa aial, ei mitte praásimisesse egga liájomisesse, ei mitte abiello árrateotamisesse, egga fimalusesse, ei mitte ridus egga kaddedusesse, waid ehitage ennast Jesanda Jesusse Kristussega, ja árge kandke wimma lihha eest hoolet nenda, et himmud sest tousiwad.

Evangelium esimesel Kristusse Tullemise se Pühhal. Matt. 21, 1-9. salmist sadik.

SA kui nemmad Jerusalemma liggi said, ja Petrwage pole õlli máe jure tullid; siis lákkitas Jesus kaks Jüngrit, ja ütles nende wasto: minge sinna allewisse, mis teie kohhal on, ja

seddamaid leiate teie ühhe Einniseitud ma=eesli ja ühhe sällu temma jures, peästke io lahti ja toge minno jure. Ja kui teile kegi middagi ütleb, siis üttele: Jesandal on neid tarwis, siis lätki tab temma neid seddamaid. Agga se on keik sündinud, et piddi tõeks sama, mis dõldud on Prohweri läbbi, kes ütleb: üttele Sioni Düttele: wata, sinno Kuningas tulleb sulle tasfane, ja istub emma=eesli selgas, ja sällu selgas mis on koorma=kandja emma=eesli poeg. Siis lätkid need Jüngrid ärra, ja teggid, nenda kui Jesus neid olli käsknud, ja tõid se emma=eesli ja se sällu, ja pannid ommad rided nende peäle, ja pannid tedda nende selga istma. Agga surem hulk lautasid ommad rided tee peäle, agga teised raisusid ofse puist, ja heitsid tee peäle. Agga se rahwas, mis eel ja tagga käis, küssendas ja ütles: Hosianna Taweti Noiale! Kidetud olgo, kes tulleb Jesanda nimmel, Hosianna kõrges!

Epistel teisel Kristuse Tullemise Pühhal.
Rom. 15, 4=13. salmist sadit.

Sest mis ial enne on kirjutud, se on meie õppetuseks ennekirjutud, et meil kannatusse ja kirja rõmustamisse läbbi peab lotus ollema. Agga se kannatusse ja rõmustamisse Jummal andko teile, et teie üht meelt peate issekestis Jesusse Kristusse järrele, et teie ühhe mele ja ühhe suga auustate Jummalat ja meie Jesanda Jesusse Kristusse Issa. Sepärrast wotke teine teist wasto, nenda kui ka Kristus meid on wastowornud Jummalat auuks. Agga ma ütlen, et Jesus Kristus on ümberleikamisse teenriks sanud Jummalat

mala tõde pärrast, et ta piddi wannematte tootused kinnitama. Ja et ka pagganad hallastusse pärrast piddid Jummalat auustama, nenda kui kirjutud on: sepärrast tahhan minna sind kita pagganatte seas, ja sinno nimmele mängides laulda. Ja ta ütleb temma: olge rõõmsad, pagganad, temma rahwaga. Ja ta: Kütke Jesandat, keik pagganad, ja kütke tedda, keik rahwas! Ja ta ütleb Jesata: Se peab ollema Jesse juur, ja kes touseb wallitsema pagganatte ülle, selle peäle peawad pagganad lootma. Agga se lotusse Jummal täitko teid keige rõmo ja rahhoga usso sees, et teil woiks rohkeste lotust olla pühha Waimo wäes.

Ewangelium teisel Kristuse Tullemise Pühhal. Luk. 21, 25=36. salmist sadit.

Ja päwas, kuus ja tähtede sees peawad immetähhed ollema, ja Ma peäl peab rahwal ahastus ollema ilma nouta, et merri ja wee woud kõhhisewad. Ja innimesed lähhawad rammutmaks kartusse ja nende asjade ootmisse pärrast, mis ma=ilma peäle peawad tullema; sest taewa wäed peawad kõikutadama. Ja siis näwad nemmad innimesse Poega tullewad pilwes sure wäe ja auga. Agga kui se keik hakkab sündima, siis waatke ülles, ja tõstke ommad Pead ülles, sepärrast et teie ärralunnastamine liggi tulleb. Ja temma ütles neile ühhe tähhendamisse sanna: wadage wigi puud ja keik puud, kui nemmad jo pakkaroad, ja teie sedda näte, siis tunnere teie issiennestest, et sui jo liggi on. Nenda ka teie, kui teie näte sedda sündiwad, siis tundke, et Jummalat

mala riik liggi on. Tõest minna ütlen teile, et sesunnatse põlwe rahwas ei lõppe mitte ärra, kunni se keik saab sündinud. Saewas ja Ma lähhawad hukka; agga minno sammad ei lähhä mitte hukka. Agga hoidke ennast, et teie süddamed ei sa fooramatud liasõmiste, ei liasõmiste, egga peatoidusse murrettega, ja et sesamma pääw äkkitselt teie peäle ei tulle. Sest kui liinopael tulles temma keikide peäle, kes keige se Ma peäl asset on. Sepärrast walwage ja palluge iggal ajal, et teid wäärt arwatasse ärrapõggeneda keige se cest, mis peab sündima, ja seista innimesse Poia ees.

Epistel kolmandamal Kristusese Tullemise

Pühhal. 1 Kor. 4, 1-5. salmist sadik.

Menda arwago meid iggaüks kui Kristusese sulasid, ja maipiddajaid Jummalal sallajad asjade üle. Agga peäle sedda, siis küsitaske maipiddajatte käest, et iggaüks peab tru ollema. Agga minna ei pane sedda miiski, et teiest minno peäle kohhut moistetaks, ehk innimesse kohu päwast, agga ei minnage moista ennese peäle kohhut, sest minna ei tea ennese peäle ühtegi süü: agga se pärrast ep olle ma mitte õigeks arwatud. Agga Isand on se, kes mo peäle kohhut moistab. Sepärrast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, kunni Isand tulles, kes ka pinnmedusse sallajad asjad päwa ette tõstab, ja süddamette nouud arwalitruks teeb, ja siis saab iggaüks Jummalalt kitust.

Ewangeliium kolmandamal Kristusese Tullemise Pühhal. Matt. 11, 2-10.

salmist sadik.

Agga Joannes kui temma wangitornis kulis Kristus

Kristusese teud, siis läkitas temma kaks ommaist Jüngerit, ja ütles temmale: Kes olled sinna se, kes peab tullema, woi peame meie teist ootma? Ja Jesus wastas ja ütles neile: Minge ja kulutage Joannesese, mis teie kulete ja näte. Pinnmedad näwad jälle, ja jallotumad käiwad, piddalidõbbised tehakse puhtaks, ja kurdid kuulwad, surmid ärratasse ülles, ja waestele kulutasse armo õppetus, ja õnnis on, kes ial ennast minnust ei pahhanda. Agga kui need ärraläksid, hakkas Jesus rahwale räkima Joannesest: mis teie ollete wäljaläinud kõrbe waatma? pillirogo, mis tulest kõikutasse? ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? ühhe innimesse pehme riettega ehhitud? wata, kes pehmed rided kandwad, need on kunningatte koddade sees; ehk mis teie ollete wäljaläinud waatma? üht Prohweti? tõest minna ütlen teile, kes weel illem on kui Prohwet; sest se on sesamma, kennest kirjotud on: wata, minna läkitan omma Jügli sinno palle eel, kes sinno teed sinno ees peab walmistama.

Epistel neljandalamal Kristusese Tullemise

Pühhal. Wilip. 4, 4-7. salmist sadik.

Olge ikka rõõmsad Isandas. Sa ütlen minna: olge rõõmsad. Teie järrele and minne sago tutwaks keikile innimestele: Isand on liggi. Ärge murretsege ühtegi, waid laske keikis omnad pallunised pälwe ja õhtamisse läbi tännoga Jummalale teada sada. Siis Jummalal rahho, mis illem on kui keik moistus, hoia teie süddamed ja teie meled Kristusese Jesusese sees.

Zwangelium neljandamal Kristusese Tulle
mise Pühhal. Job. 1, 19-28. salmist sadit.

Ja se on Joannesse tunnistus, kui Juda rah-
was läkkitasid Jerusalemmast Preestrid ja
Lewitid, et nemmad temmalt piddid kiusfima, kes
sa olled? ja ta tunnistas, ja ei salgand mitte, ja
tunnistas: minna ep olle mitte se Kristus. Ja
nemmad kiusfid temmalt: Mis siis? olled sinna
Elias? Temma ütles: posse mitte. Olled sinna
se Prohwet? Ja temma kostis: ei mitte. Eüs
ütlesid nemmad temma wasto: kes sa siis olled?
et meie wastust woime wia neile, kes meid on läk-
kitanud, mis sa ütled issiennesest? Temma ütles:
Ma ollen ühhe hüüdja heäl kõrbes: Tehme tasfa-
sels Jesanda teed, nenda kui Prohwet Jesaia
on ütelnud. Ja need, kes ollid läkkitud, ollid
Bariseride seast, ja nemmad kiusfid temmalt ja
ütlesid temma wasto: Miks sinna siis ristid, kui
sa ep olle se Kristus, egga Elias, egga se Prohwet?
Joannes kostis neile ja ütles: Minna ristin wees-
ga, agga se seisab kesk teie seas, kedda teie mitte ei
tunne. Se on sefamma, kes pärrast mind tulleb,
kes enne mind on olnud, kelle wäärt minna ep
olle, et ma temma kinga paela lahti peastan. Se
sündis Petabarase teisel polel Jordani, kus Jo-
annes ristis.

Epistel esimesel Joulo Pühhal.

Tit. 2, 11-14. salmist sadit.

Sei Jummalata arm, mis õnnistust sadab, on
ilmunud keikile inimestele, ja juhatab
meid, et meie peame ärrasalgama jummalakart-
matta ello ja ilmalikkud himmud, ja peame
moist.

moistlikkult ja diete, ja Jummalakartlikkult ella-
ma sesinnatfes ma-ilmnas, ja ootma sedda õnnist-
lotust, ja se sure Jummalata ja meie õnnisteggia
Jesuse Kristusese au illumist, kes isse-ennast
meie eest on annud, et ta meid piddi ärralunnas-
tama keigest illekohtust, ja puhhastama ennesele
isli-rahwaks, mis ussin on hea tõle.

Zwangelium esimesel Joulo Pühhal.

Luk. 2, 1-14. salmist sadit.

Ugga se sündis neil päiwil, et sanna Keisrist
Augustusfest wäljalaks, et keik ma-ilm piddi
ülleskirjotud sama. (Sesinnane ülleskirjotamin-
ne sündis enne, kui Rivenius Siria-ma ille wallit-
seja olli) ja keik läksid ennast lastma ülleskirjota-
da, iggaüks omma linna. Eüs läks ka Josef
Kalilea-maalt Naatsoretti linna ülles Juda-male
Zaweti linna, mis hütaks Petlemmaks, (sepär-
rast et ta olli Zaweti suggust ja pärrismaalt) et
ta ennast piddi lastma ülleskirjotada Maria om-
ma kihlatud naesega, kes olli kaima peäl. Ugga
se sündis, kui nemmad seäl ollid, sai se aeg täide,
et ta piddi mahhasama, ja temma tõi omma es-
simese poia ilmale, ja mähtis tedda, ja panni
tedda mahha sõime, sest neil ep olnud muud asfet
maias. Ja seälsammus wäljal ollid kariatsed
dides, ja hoidsid õse omma karia. Ja wata,
Jesanda Ingel seisis nende jures, ja Jesanda
au paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üpris
wägga. Ja se Ingel ütles neile: ärge kartke,
sest wata, ma kulutan teile suurte rõmo, mis keige
rahwale peab sama, sest teile on tänna Zaweti
linnas sündinud se Õnnisteggia, kes on Kristus
E 5 se

se 3 Esand. Ja se olgo teile tähhelk: teie leiare se lapsē māhhitud ja sōimes maggamast. Ja āk: Eitset olli se Ingliga taewa sōa:wāe hult, need kūtšid Jummalat ja ütlesid: Au olgo Jummalale Eorges, ja Ma peal rahho, innimesrest hea meel!

Epistel teisel Joulo Pühhal.

Tit. 2, 4:8. salmist sadik.

Agga kui Jummal meie Onnisteggia heldus ja armastus innimeste wasto ilmus, siis on temma meid onfaks teinud, ei mitte digusse tegudest, mis meie ollime teinud, waid omma hallastusse pärrast, uestündimise pessemise ja pühha Baimo uendamise läbbi, kedda temma on wāliawallanud meie peäle rohkeste Jესusse Kris-tusse meie Onnisteggia läbbi, et meie temma armo läbbi digeks tehtud, iggawesse ello pärriaks piddime sama lotusse järrele; se on ustaw sanna.

Ewangelium teisel Joulo Pühhal.

Luk. 2, 15:20. salmist sadik.

Ja se sündis, kui need Ingliid neist said ärraläinud taewa, siis ütlesid need innimesed kes karjatsed teine teise wasto: Et läkki nüüd Petlemma, ja wadagem sedda asja, mis on sündinud, mis 3 Esand meile on teada annud. Ja nemmad tullid ruttuste ja leidsid Maria ja Josefpi, ja sedda lapsokest sōimes maggamast. Agga kui nemmad sedda said näinud, lautasid nemmad sedda asja laiale, mis neile sest lapsokesest olli rākitud; ja keik, kes sedda kuulsid, pannid sedda immeks, mis neist karjastest neile olli rākitud. Agga Maria piddas keik need sannad meles, ja mõtles nende

nende peäle ommas süddames. Ja need karjatsed läksid taggast, amustasid ja kūtšid Jummalat keige se cest, mis nemmad ollid kuulnud ja näinud, nenda kui neile olli ööldud.

Epistel kolmandamal Joulo Pühhal.

Jesaia 7, 14:15. salmist sadik.

Mata! üks neitsit saab kätma peäle, ja toob poia ilmale, ja peab temmale pannema se nimme JMWME; woid ja met peab ta sōma, kunnit ta moistab kurja pōlgada ja head wallitseda.

Ewangelium kolmandamal Joulo Pühhal.

Joan. 1, 1:14. salmist sadik.

Algimises olli se Sanna, ja se Sanna olli Jum-mala juwes, ja se Sanna olli Jummal. Sesamma olli algimises Jummalala juwes. Keik asjad on temma läbbi tehtud, ja ilma temmata ep olle ühtegi tehtud, mis tehtud on. Temma sees olli ello, ja se ello olli innimeste walgus, ja se walgus paistas pinnmedusess, ja pinnmedus ei wotnud sedda wasto. (Üks innimeane Joannes nimmi, sai Jummalast läffitud, seimane tuli tunnistusseks, et temma sest walgusfest piddi tunnistama, et keik temma läbbi piddid uskma. Temma ep olnud mitte se walgus, waid et temma piddi tunnistama sest walgusfest.) Se olli se tõssine walgus, kes walgustab keik innimesed, kui ta ma:ilma sisse tuli. Temma olli ma:ilmas, ja ma:ilin on temma läbbi tehtud, ja ma:ilin ei tunnud tedda mitte. Temma tulli omma sisse, ja need ommaksed ei wotnud tedda mitte wasto; agga

agga ni mitto, kui tedda wastowortsid, neile andis temma melewalda Jummalalapsiks sada, kes temma nimme sisse uskwad, kes ep olle werrest, ei lihha tahtmisest, egga mehhe tahtmisest, waid Jummalast sündinud. Ja se Sanna sai lihaks, ja wortis kui ühhes maias meie seas ellada (ja meie näggime temma au, kui Jhsast aino sündinud Poia au) täis armo ja töt.

Epistel Pühapäwal pärrast Joulo Pühha.
Kalar. 4, 1-7. salmist sadik.

Ugga minna ütlen: senni kui se pärria wdeti laps on, siis ep olle temma ja sullase wahhel ühtegi wahhet, ehk ta kül feige pärranduse isfand on, waid temma on järrele kulajatte ja üllerwaatjatte al seks aiaks, mis isfand on seätud: nenda ka meie, kui meie wdetimad lapsed ollime, siis olli me meie kui sullased esimese ma ilma seadmiste al. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jummal omma Poega, et ta piddi naesest sündima, ja kasso alla sama, et temma neid, kes kasso al ollid, piddi ärralunnastama, et meie piddime laste digust sama. Agga et teie nüüd lapsed ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie süddamesse läkkitanud, se kaisendab: Abba Jhsa! sepärrast ep olle sinna ennam sullane, waid laps; agga kui sa oled laps, siis sa oled ka Jummalalaps pärria Kristusse läbbi.

Ewangelium Pühapäwal pärrast Joulo Pühha. Luk. 2, 33-40. salmist sadik.

Josep ja temma (Kristusse) emma pannid immeks, mis temmast rägiti. Ja Simeon dn

dnistas neid, ja ütles Maria temma emma wasto: wata! sesinnane seisab seal langmisseks ja ülestoumisseks mitmele Israelis, ja märgiks, kelle wasto rägitafe; (agga sinnoge omma hinge läbbi peab modk tungima) er mötlemisest mitmest süddamest peawad arwalikkuks sama. Ja seal olli Anna üks naeste: rahwas, kes Prohwet, Wamueli tüttar, Usferi suggu arrust, se olli wägga elatand, ja olli omma mehhega seitse aastat ellanud pärrast omma neitsi põlwe, ja temma olli liggi nellia aastat peäle kahheksakümment lesk; se ei tulnud ial ärra pühast koiast, tenis Jummalat pääsmisse ja palwettega ööd ja päwad. Ja sesinnane tulli senna selsammal tunnil, ja twnistas Jhsanda au ülles, ja räkis temmast keikile, kes ärralunnastamist Jerusalemmas ootsid. Ja kui nemmad keik said löppetanud, mis Jhsanda kasso õppetuse järrele piddi sündima, läksid nemmad taggasi Kalilea male omma Naatsaretti liina. Agga se lapsokk kaswis, ja sai kangeks waimus, täis tarkust, ja Jummalalaps arin olli temma peäl.

Epistel Meäri Päwal. Kalar. 3,
23-29. salmist sadik.

Ugga enne, kui usk tulli, hoiti meid kasso al, ja meie ollime kinnipandud usso peäle, mis piddi ilmutadama. Nenda on kass meie juhhataja olnud Kristusse jure, et meie usso läbbi piddime digeks sama. Agga et usk on tulnud, ep olle meie mitte ennam juhhataja al; sest teie ollere keik Jummalalapsed usso läbbi Kristusse Jesusse seas, sest mitto teid Kristusse sisse on ristitud, teie ollere ka ennast Kristussega ehhitatud. Ep olle

olle Juda: meest egga Krefa meest, ep olle sullast egga wabbat, ep olle meest egga naest, sest teie keif ollete üks Kristusse Jesusse sees; agga kui teie Kristusse pärralt ollete, siis ollete teie ka Abraami fuggu, ja pärriad tootusse järrele.

Ewangelium Neäri Päwal.

Luk. 2, 21. salmis.

Jkui kahheksa päwa täis said, et sedda last piddi ümberleikatama, siis pandi temmale nimmi **JESUS**, mis sest Inglishti olli pandud, ennego temma emma ihhuse sai.

Epistel pärrast Neäri Päwa.

Rom. 6, 3. ja 4. salmis.

Eks teie ei tea? et mitto meid Kristusse Jesusse sisse on ristitud, et meie temma surma sisse olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mahhamaetud ristimisse läbbi surma sisse, ja otsego Kristus on üllesärratud surrust Jēsa au läbbi, et meie nenda peame udes ellus käima.

Ewangelium pärrast Neäri Päwa.

Matt. 3, 13. salmist otsani.

Sis tuli Jesus Kälilea: maalt Jordani jõele Joannesse jure, et tedda piddi temmast ristitama. Agga Joannes elas tedda wägga, ja ütles: Mul on tarwis, et mind sinnust peaks ristitama, ja sinna tulled ninno jure. Agga Jesus wastas ja ütles temma wasto: Olgo nüüd nenda, sest nenda on meie kohhus keif digust täieste rehha; siis järtis temma tedda. Ja kui Jesus sai ristitud, tuli temma seddamaid weest wälja, ja wata!

wata! taewad tehti temmale lahti; ja Joannes näggi Zummala Waino kui tuikeesse ennast mahha lastiwad ja temma peäle tullewad. Ja wata! heäl ütles taewast: Sefinnane on minno armas Voeg, kellest mul hea meel on.

Epistel kolme Runninga Päwal.

Jesaia 60, 1-6. salmist sadik.

Duse ülles, sago sa walgustud, sest sinno walgus tulleb, ja Jehowa au touseb so üle. Sest wata pimmedus kattab maad, ja pilkane pimme rahwast; agga sinno üle touseb Jehowa ja temma au näitse sinno peäl. Ja pagganad peawad so walgusse järrel käima, ja kunningad se pästusse järrel, mis sulle touseb. Tosta ommad silmad ümberkaudo ülles, ja wata, need keif koggutakse, ja tullewad sinno jure. So poiad tullewad kaugelt, ja so tüüred kaswatakse nende kõrwas. Siis saad sa nähha ja kui jõggi nende wasto josta, ja so südda wärriseb ja saab üpris wägga rõõmsaks, kui se hulk merre äres so pole pörab, ja pagganatte wäggi so jure tulleb; Kamelide hulk kattab sind, Widjani ja Ewa nõbbedad Kamelid, need keif tullewad Seba maalt: neimnad kandwad kulda, ja wirolit, ja kulutawad rõõmsaste Jehowa kiitused.

Ewangelium kolme Runninga Päwal.

Matt. 2, 1-12. salmist sadik.

Ugga kui Jesus olli sündinud Betlemmas Judda maal kunninga Herodesse aial, wata, siis tullid targad hommiko poolt Jerusalemma, ja ütlesid: Kus on se sündinud Juda: rahwa kunningas? sest

sest meie olleme temma tähhe näinud hommiko-
maal, ja olleme tulnud tedda kummardama. Ag-
ga kui kuningas Herodes sedda kulis, ehmatas
temma wägga ärra ja feik Jerusalemma in tem-
maga. Ja temma foggus kofko feik üllemad
preestrid ja Kirjatundjad rahwa feast, ja kulas
neilt, kus se Kristus piddi sündima. Agga nem-
mad ütlesid temmale: Perlemmas Juda-maal,
sest nenda on se Prohweti läbbi kirjutud: Ja sin-
na Perlem Juda-maal, sinna ep olle milgi kombel
se wähhem Juda Würstide seas, sest sinnuft peab
wälja tullema se Wallitseja, kes minno Israeli
rahwast peab kui karjane hoidma. Siis kutsus
Herodes need Targad sallaja, ja kulas neilt diete
sedda aega, mil se täht olli paistnud. Ja temma
läkkitas neid Perlema ja ütles: minge, ja kulage
diete hästi se lapsokesse järrele, ja kui teie tedda
leiate, siis kulutage mulle, et ka minna tullen ted-
da kummardama. Agga kui nemmad said kun-
ningast kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, se
täht, mis nemmad hommiko-maal ollid näinud,
käis nende eel, kuni temma tulli, ja seis kofhe
seäl üllewel, kus se lapsokenne olli. Agga kui
nemmad sedda tähte näggid, said nemmad üpris
wägga rõõmsaks. Ja kui nemmad tullid seina
kotta, leidsid nemmad se lapsokesse Maria temma
emnaga, ja heitsid endid mahha, ja kummardasid
tedda, ja wötsid omma warrandust lahti ja wiisid
temmale andid, kulda, ja wiroki ja mirri. Ja et
Jummal neid käsknud unnes, et nemmad mitte ei
piddand Herodesse sure taggasi minnema, läksid
nemmad teist teed taggasi omma male.

Epistel esimesel Pühapäwal pärrast
kolme Kuninga Pühha. Rom.
12, 1:6. salmist sadik.

SEpärrast maenitsen minna teid, wennad,
Jummala sure süddamelikko hallastusse läb-
bi, et teie annate ommad ihhud ellawaks, püh-
haks ja Jummala melepärralisseks ohwiriks, se olgo
teie moistlik Jummala tenistus. Ja ärge wotke
mitte sesinnatse ma- ilma sarnatseid ollq: waid
muutke ennast omma mele uendamisse läbbi, et
teie woifsite katsuda, mis Jummala hea ja mele-
pärralinne ja täis tahtminne on. Sest ma ütlen
se armo läbbi, mis nul on antud, iggauhhele, kes
teie feast on, et temma ei arwa ennast targemaks,
kui sünnib arwada, waid et iggauts ennesest arwaks
nenda, kui kohhus on arwata sedda möda, kui Jum-
mal iggauhhele usfo mödö on jagganud. Sest
otsego meil ühhe ihho sees paljo liikuid on: agga
keikil liikmettel ep olle ühtesuggust tööd: nenda on
meid paljo üks ihho Kristusse sees: agga iggauts
enness kohhal olleme meie teine teise liikuid. Agga
meil on armo anded, mis sedda armo möda, mis
meile on antud, monnesuggused on.

Ewangelium esimesel Pühapäwal pä-
rast kolme Kuninga Pühha. Lut.
2, 41:52. salmist sadik.

Ja temma wannemad käisid igga aasta Jeru-
salemmas Pasa-pühhiks. Ja kui temma
kabheteistkümmene aastaseks sai, ja nemmad ülles-
läksid Jerusalemma, selle Pasa-pühha komba pä-
rast, ja need päwad täis said, et nemmad jälle
toio pole läksid, siis jäi se poeglaps Jesus Jeru-
salemma,

saalemma, ja Josep ja temma (Kristusse) emma ei teadnud sedda mitte. Agga kui nemmad mõtlefid tedda te-käiat: e selfis ollewad, tullid nemmad ühhe päwa teed, ja ottsid tedda suggulaste ja tuwade jures, ja kui nemmad tedda ei leidnud, läksid nemmad taggasi Jerusalemma ja ottsid tedda, ja se sündis kolme päwa pärrast, et nemmad tedda leidsid pühhas koias istinast keff õppetajatte seas, ja neid kuulmast ja neit küsimast. Agga keif, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra temma moistusse ja kostmiste pärrast. Ja kui nemmad tedda näggid, ehmatasid nemmad wägga ärra, ja temma emma ütles temma wasto: Poeg, mis sa meile nenda olled teinud? wata, sinno issa ja minna olleme sind diete waewaga otfinud. Ja temma ütles nende wasto: mis se on et teie mind ollere otfinud? eks teie ei teadnud, et ma ses pean ollema, mis mo Issa pärrast on? ja nemmad ei moistnud sedda sanna, mis ta neile rakis. Ja temma läks nendega alla, ja tulli Naatsaretti, ja kulis nende sanna. Ja temma emma piddas keif needsimatsed sannad ommas süddames. Ja Jesus kaswis tarkuses, ja pitkuses, ja armus Jummalala ja inimeste jures.

Epistel teisel Pühhapawal pärrast kolme Runninga Pühha. Rom. 12, 6-16.
salmist sadik.

GH meit on Prohweti kulutaninne, siis peas se usso moodo järrele ollema; ehk meit on järrelewaatmisse annet, siis olleme meie teine teise liikmed ses järrelewaatmisse annetis; ehk on, kes õppetab, se on teise like õppetusse sees; ehk on, kes mae

maenitseb, se on teise like maenitusse sees; kes jaggab, se tehko sedda wagga süddamega: kes on ülewaaaja, se olgo ussin; kes waeste ette murretseb, se tehko sedda rõmoga. Armastus ärge olgo mitte sallalik; hirm olgo teile kurja eest; hoidke sedda head tagga. Armastage teine teist ellaste kui wennad; teine joudko teise ette auustamisega. Ärge olge laisad ses, mis teie peate teggema. Olge tullised wainus. Pange aega tähhele. Olge rõdmsad lotusses, kannatlikud ahastusses, jäge kindlaste palwesse. Nütke need pühhad, kennel pudo on. Piüdke heal meel wõdraid wastowotta. Õnnistage neid, kes teid takkaiusawad: õnnistage ja ärge wanduge mitte. Olge rõdmsad rõdmsadega, ja nütke nutjattega. Olge ühhemeelelised teine teise wasto. Ärge noudke kõrki asjo, kuid heitke ennast allandikkude selfi.

Ewangelium teisel Pühhapawal pärrast kolme Runninga Pühha. Joan. 2,
I-II. salmist sadik.

J Kolmandamal päwal said pulmad Kanas Kalilea maal, ja Jesusse emma ollt seal, agga Jesus ja temma Jüngrid ollid ka pulma kutsitud. Ja kui wina pudus, ütles Jesusse emma temma wasto: neil ep olle wina. Jesus ütles temmale: naene, mis nul on sinnoga teggemist? minno tund ep olle weel tulnud. Temma emma ütles teenridele: mis temma teile ial ütleb, sedda tehke. Agga fenna ollid pandud kuus kitowijt wee-rüista Juda-rahwa puhhastamisega pärrast, ja iggauhhe sisse läks kaks ehk kolm moodo. Je-

sus ütles neile: täitke need kinnised wee-riistad weega, ja nemmad täitsid neid äre tassa. Ja temna ütles neile: wotke nüüd nende feest, ja wige pulma-rahwa-tallitajale, ja nemmad wisid. Agga kui pulma-rahwa-tallitaja sedda wet mait-sis, mis winaks olli sanud, (ja ei teadnud mitte, kust se olli; agga need teenwid teadsid, kes sedda wet ollid tomud) siis kutsus se pulma-rahwa-talli-taja peigmeest, ja ütles temmale: iggamees an-nab esite head wina, ja kui nemmad jo kül sa-nud, siis lahjemat; sinna olled sedda head wina tännini hoidnud. Se olli nende immetegude hakkatus, mis Jesus teggi Kanas Kallilea-maal, ja näitis omma au ülles, ja temna Jüngerid us-kusid temna sisse.

Epistel Kolmandamal Pühapäwal pärrast
Kolme Kuninga Pühha. Rom. 12,
17-21. salmist sadit.

Urge olge ennestele melest moistlikkud. Urge makske ühhelegi kurja kurjaga. Noudke häid asjo keikide innimeste nähhes. Kui se woib olla, siis piddage keige innimestega rahho, ni paljo, kui teie polest sännib. Urge makske isse kurja kätte, armad; waid andke maad Jumma wihhale, sest kirjotud on: minno pärrast on se kätte-maksmin-ne, minna tahhan kätte maksta, ütleb Jhsand. Kui nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söda ted-da, kui temmal janno on, siis joda tedda. Seft kui sa sedda teed, siis koggud sinna tullisid süssi temna Pea peäle. Ärra anna ennast kurjast ärrawoita, kuid woida sinna kurja ärra heaga.

Ewangeliium Kolmandamal Pühapäwal
pärrast Kolme Kuninga Pühha. Matt.

8, 1-13. salmist sadit.

Ugga kui temna (Jesus) mäelt mahha läks, käis paljo rahwast temna järrel. Ja wata, üks piddalitöbbine tuli ja kummardas tedda, ja ütles: Jhsand, kui sa tahhad, woid sa mind puhtaks tehha. Ja kui Jesus kät olli sirrotanud, putus temna temmaste, ja ütles: minna tahhan, sa puhtaks; ja seddamaid sai temna pidda-litöbbest puhtaks. Ja Jesus ütles temna wasto: katfu, et sa sedda ühhelegi ei ütle, waid minne, näira isse ennast Preestrile, ja wi sedda andi, mis Moses on käsknud, neile tunnistusseks. Agga kui Jesus Kapernaununa sisse läks, tuli üks söddapealik temna jure, pallus tedda ja ütles: Jhsand, minno sullane on alwarud koddoo maas sü-res wallus. Ja Jesus ütles temna wasto; minna tahhan tulla ja tedda terweks tehha. Ja se söddapealik kostis ja ütles: Jhsand, minna epolle mitte wäart, et sa minno kättukse alla tulle, waid ütle agga üks sanna, siis saab minno sullane terweks. Seft minna ollen ka innimenne wallitusse al, ja minno al on södamehhi, ja minna ütlen ühhe wasto: minne, siis lähhab temna, ja teise wasto: tulle, siis tulleb temna, ja omma sullase wasto: te sedda, siis teeb temna. Agga kui Jesus sedda kulis, immetelles temna ja ütles nende wasto, kes järrelkäisid; töest, minna ütlen teile, ei Jsraelistike polle minna ni suurt usko leidnud. Agga minna ütlen teile: mitto tullewad hommiko ja õhto poolt, ja istuwad laudas Abraami ja Isaki ja Jakobiaa taewa rikis, agga kun-

ningrigi lapsed lükkatakse wälja feige süggawama pimmedusse sisse, seäl peab ollema ulluminne ja hammaste kirristaminne. Ja Jeesus ütles sõda-pealikkõ wasto: Minne, ja sulle sündko nenda, kui sinna olled usknud. Ja temma sullane sai terweks selsammal tunnil.

Epistel neljandamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Röm. 13, 8-10. salmist sadik.

Urgo olgo teil ühtegi wõlga ühhegiga, kuid et teie teine teist armastate, sest kes teist armastab, se on käsko täieste piddanud. Sest se: sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte tapma; sinna ei pea mitte warrastama; sinna ei pea mitte üllekohto tunnistama; sinna ei pea mitte hinnustama, ja kui weel üks teine käsk on, sedda pannaakse sellesinnatse fanna sisse ühte, se on, selle sees: sinna pead onnma liggimest armastama kui isseennast. Armastus ei te liggimessele kurja. Süs on nüüd armastus käsko täitminne.

Ewangelium neljandamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Matt. 8, 23-27. salmist sadik.

U kui temma (Jeesus) laewa läks, siis käisid temma Jüngrid temma järvel, ja wata, siis toufis suur laenetaminne merre peäl, nenda et se laew laenedega fatteri, agga temma maggas. Ja temma Jüngrid tullid temma jure, ja ärratasid redda ülles, ja ütlesid: Jõsand aita meid meie lähháme hukka. Ja temma ütles nende wasto: Mikspärrast ollete teie arrad, teie nõdra-ussulis sed?

sed? Süs toufis temma ülles, ja ahwardas tuled ja merd, siis sai se koggone waifseks. Agga innimesed immetellesid ja ütlesid: Misstuggume on se, et ka tuled ja se merri temma fanna wotwad kuulda.

Epistel wiendamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Kolos. 3, 12-17. salmist sadik.

Spärrast ehhitage ennast kui Jummalala ärrawallitsetud, pühhad ja armastud, süddamelikkõ hallastussega, heldussega, allandussega, rassandussega, pitka melega: kammatage teine teisege, ja andke andeks teine teisele, kui kellelgi on niiddagi kaebamist teise peäle; kui Kristus teile ka on andeks annud, nenda tehke ka teie. Agga feige se päele ehhitage ennast armastussega, se on õige tuggew sidde. Ja Jummalala rahho wallitsego onnma woido-anniga teie süddamette sees, seks ollete teie ka kutsitud ühhe ihho sees, ja olge tännalikkud. Kristusse fanna ellago rohkes te teie sees feige tarkusse sees; õpperage ja maenitsege isse-ennast mängi-ja kitusse-lauludega, ja mu wainnolikkõ lauludega; laulge kamistse Jõsandale ommas süddames. Ja keik, mis teie ial wottate teha fanna ehk tõga, sedda tehke keik Jõsanda Jeesusse nimmel, ja tämmage Jummalat ja Jõsa temma läbbi.

Ewangelium wiendamal Pühapäwal pärrast kolme Kuninga Pühha. Matt. 13, 24-30. salmist sadik.

U Hhe teise tähhendamisse fanna panni temma (Jeesus)

(Jesús) nende ette, ja ütles: Taewa-riik on ühhe innimesse sarnane, kes head semet omma põllo peäle külwas. Agga kui innimesed maggasid, tulli temma waenlane ja külwas umrohto kess nisso sekka, ja läks ärra. Kui nüüd orras kaswis ja wilja kandis, siis nähti ka se umrohhi. Agga maaisanda sullased tullid temma jure ja ütlesid temmale: Jssand, eks sa olle head semet omma põllo peäle külwanud, kust temmale nüüd se umrohhi tulleb? Agga temma ütles neile: sedda on teinud üks innimenne kes waenlane. Siis ütlesid sullased temma wasto: Kas sa siis tahhad et meie peame minnema ja sedda kofkofogguma? Agga temma ütles: Ei mitte, et teie ühtlase sega sedda nisso wälja ei kistsu, kui teie sedda umrohto kofkofoggute. Laske mollemad ühtlase kaswada leikusseks, ja leikusse aial tahhan minna leikiattele dölda: kogguge enne sedda umrohto, ja siduge sedda wiško sedda ärrapöllerada, agga sedda nisso pange kofko minno aita.

Epistel kuendamal Pühapawal pärrast kolme Runninga Pühha. 1 Tessal. 5, 1-11. salmist sadik.

Agga, wennad, neist aegust ja tundidest ep olle tarwis teile kirjotada. Sest teie isse teate hästi diete, et Jssanda pääw nenda tulleb kui warras ösel. Sest kui nemmad ütlewad, rahhoon, ja polle ühtegi hädda; siis tulleb äkkillinne hukatus nende peäle, nenda kui lapsse waew selle peäle, kes kaima peäl on, ja nemmad ei peäse mitte. Agga teie, wennad, ep olle mitte pimmedusse, et se pääw teid peaks kui warras kinnisama. Teie feif

feif ollete walgusse lapsed ja päwa lapsed; meie ep olle mitte ö egga pimmedusse lapsed. Sepärrast nüüd, ärge maggagem ka kui need teised, waid walwagem ning olgem kassinad. Sest, kes maggawad, need maggawad ösel, ja kes joobnuffs sawad, need on ösel joobnud. Agga meie, kes meie päwa lapsed olleme, olgem kassinad, eh hitud usso ja armastusse raudridega, ja raudkääraraga, se on, önnistusse lotussega. Sest Jummal ep olle meid seädnuud wiha alla, waid et meie peame önnistust kätie sama omma Jssanda Jesusse Kristusse läbbi, kes meie eest on surnud, et meie, ehk walwame ehk maggame, temmaga ühtlase peame ellama. Sepärrast maenitsege ennast issekeskis, ja öppetage teine teist, nenda kui teie ka tete.

Ewangelium kuendamal Pühapawal pärrast kolme Runninga Pühha. Matt. 25, 1-13. salmist sadik.

Sis on taewa-riik künne neitsi sarnane, kes ommad lampid wotsid, ka läksid wälja peigmehhe wasto. Agga wiis nende seast ollid moistlikkud, ja wiis rummalad. Kes rummalad ollid, need wotsid ommad lampid, agga nemmad ei wotnud mitte ölli ernestega, agga need moistlikkud wotsid ölli omma astjade sisse ühtlase omma lampidega. Agga kui peigmees wiibis, said nemmad feif unniseks, ja uinusi maggama. Agga kess öse kuuldi üks heäl: Wata, peigmees tulleb, minge wälja temma wasto. Siis tuisid feif needsammad neitsid ülles, ja walmistasid ommad lampid. Agga need rummalad ütlesid moistlikkude

Kude wasto: Andke meile teie õllist, sest meie lam-
pid kustuvad ärra. Agga need moistlikkud koss-
sid ja ütlesid: ei mitte, et teil ja meil mitte ei pu-
du; waid minge enneminne kaupmeeste jure, ja
õstke ennestele. Agga kui nemmad ärraläksid õst-
ma, tulli se peigmees, ja kes walmid õllid, läksid
temmaga pulma, ja üks pandi lukko. Agga wi-
maks tullid ka need teised neitsid ja ütlesid: Is-
sand, Issand, te meile lahti. Agga temma koss-
eis ja ütles: Eöst minna ütlen teile, minna ei
tunne teid mitte. Sepärrast walwage, sest teie
ei tea sedda päwa egga tundi, millal innimesse
Doeg tulleb.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal enne Kris-
tusse üllestousmisse Pühha. 1 Kor.

9, 24: 10, 5. salmist sadik.

Kes teie tea, et, kes woido jookswad, need
jookswad kül feik, agga üks saab jooksmisse
woido-andi. Jookste nenda, et teie sedda kätre sate.
Agga iggäüks, kes woitleb, on feikis asjus kasin.
Nemmad on kül sepärrast kasinad, et nemmad kad-
dura kroni sawad, agga meie same hukkaminne-
matta kroni. Sepärrast jooksen minna müüd nen-
da, ei mitte kui teadmatta asia peäle. Ma woit-
sen nenda, ei mitte kui se, kes tuult peksab, waid
minna sunnin omma ihho, ja tallitsen sedda, et
minna nauile julust ei ütle, ja isse ei sa kõlwatu-
maks. Agga minna ei tahha, wennad, et teil
peab teadmatta olla, et meie wannemad feik
on pilwe al olnud, ja on feik merrest läbbidäinud,
ja on feik Mosesse peäle ristitud pilwe, ja merre
sees; ja feik on ühhesuggust waimolikko roga so-
mid,

nud, ja on feik ühhesuggust waimolikko joma-
aega jonud, (sest nemmad jõid waimolikkust jär-
rele-tullewast kaljust; agga se kaljo olli Kristus.)
Agga se surem hulk nende seast ep olnud mitte
Jummala mele pärrast, sest nemmad on kõrbe
mahhalödud.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal enne
Kristusse üllestousmisse Pühha. Matt.

20, 1: 16. salmist sadik.

Est taewa-riik on ühhe innimesse sarnane kes
maia-issand, kes warra hommiko wäljaläks
tõteggiaid palkama omma winamäele. Agga kui
temma nende tõteggiattega olli leppinud ühhe te-
nari-rahhaga päwa palgaks, siis läkitas temma
neid omma wina-mäele. Ja temma läks wälja
kolmandamal tunnil, ja näggi teisi turro peäl tõta
seiswad, ja ütles nende wasto: Minge ka teie
wina mäele, ja mis ial dige on, tahhan minna
teile anda; ja nemmad läksid ärra. Ja läks
temma wälja kuendamal ja ühheksamal tunnil,
ja teggi nendasammoti. Agga ühheteißkunnemal
tunnil läks temma wälja, ja leidis teisi tõta seis-
mast, ja ütles nende wasto: Mis teie siin feige
päwa tõta seisate? Nemmad ütlesid temmale:
Meid ep olle ükski palganud. Temma ütles neile:
Minge teiege wina-mäele, ja mis ial dige on,
peate teie sama. Agga kui õhto sai, ütles se wi-
na-mäe issand omma üllewaatja wasto: Kutsu
need tõteggiaid, ja anna neile palka, ja hakka
wiimsit esimesesist sadik. Ja kui need tullid, kes
ühheteißkunnemal tunnil õllid palgand, said nem-
mad iggäüks ühhe tenari-rahha. Agga kui need
esimes-

esimesed tullid, mõtleid nemmad, et nemmad piddid enam sama, ja needsaimmad said ka iggaüks ühhe tenari rahha. Agga kui nemmad fedda sanud, nurrisid nemmad se maia-issanda wosto ja ütlesid: Needsinnatsed wiimsed on agga ühhe tunni tödd teinud, ja sunna olled neid meie arrolliseks teinud, kes meie päwa koorma ja palawat olleme kannud. Agga tenima kostis, ja ütles ühhele nende seast: Sõbber, minna ei te sulle mitte liga, eks sa olle minnog: ühhe tenari rahhaga leppinud? wortta so omma ja minne omma teed; agga minna tahhan sellesinnatsse wiimsese anda nenda kui sullegi; ehk eks mul olle lubba minno ommaga tehha, mis minna tahhan? ehk ons sinno meel pahha, et minna hea ollen? Nenda sawad need wiimsed esimeseks, ja need esimesed wiimses; sest paljo on kutsitud, agga pissut ärrawallitsetud.

Epistel kahhesamal Pühapäwal enne
Kristusse ülestoumissese Pühha. 2 Kor.

II, 19-12, 9. salmist sadik.

Sest teie sallite rummalaid heal melal, et teie mõistlikud ollere. Sest teie sallite, kui teid feigi sullasiks teeb, kui feigi teie omma ärrasööb, kui feigi palka worttab, kui feigi surustelleb, kui feigi teid wasto filmi lööb. Se teotusse pärrast rāgin minna fedda, kui ollesime meie nõdraks läinud. Agga, mis peäle feigi julge on, (ma rāgin rummaluskes) se peäle ollen minna ka julge. Nemmad on Ebrae: mehhed, minna ka: nemmad on Israeli lapsed, minna ka: nemmad on Abraami suggu, minna ka: nemmad on Kristusse teenrid, (ma rāgin

gin rummalaste) minna ollen üllen: ma ollen ene nam waewa näinud, paljo enam hopa sanud, enam wangis ja sagedaste surma hāddas olnud. Juda rahwa käest ollen minna wiisford sanud ühhe hobi wāhhen kui nellikūmmend. Kolmford ollen ma wiisadega pekstud, üksford kiwwidega wiisatud, kolmford on laew käest ärra huffa läinud, terwe õ ja päwa ollen ma süggawas merres olnud. Sagedaste on mul teekāmissi olnud, ma ollen olnud jõggede peäl mitmes hāddas, mitmes hāddas mõrtsukatse seas, mitmes hāddas omma rahwa seas, mitmes hāddas pagganatte seas, mitmes hāddas liinas, mitmes hāddas kõrbes, mitmes hāddas merre peäl, mitmes hāddas wallewendade seas. Eõ ja waewa sees, sagedaste mitmes walwamisses, nālja ja janno sees, sagedaste paastmistes, külmas ja allastusses; ilma need asjad mis wāljast on, kāib se murre fetide kōggoduste eest hulgal mo peäle. Kes on nõdder, ja minna ei peaks nõdraks sama? fedda pahhandakse, ja mo südda ei peaks sees põllema? Kui peab küttelema, siis tahhan minna heist asjust, mis minno nõdrusses on, kitleda. Jummal ja meie Issanda Jēsusse Kristusse Issa, kes on iggaweste kiderud, se teab, et ma mitte ei wallera. Samaskuskes hoidis Areta Kuninga pealik Samasko rahwa liina, ja tahtis mind kinniwõtta, ja mind lasti aknast kōrwi sees mahha mūri mõda, ja minna peāsesin temma käest. Kütlemisest ep olle mul kül kāsso, süiski tullen minna nāggemissed ja Issanda ilmutamissed ülesrātima. Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees neljateistkūmne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud, ei

ei tea minna, ehk kas ta ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab.) seddasamma kisti kolmandamast täewast sadik. Ja ma tunnen seddasamma inimest, (kas ta ihhus ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma mitte, Jummal teab.) Sedda kisti Paradisi sisse, ja kulis sanno, mis ei woi üllesrākida, mis inimesel ei sünni rākida. Sest sammast tahhan minna kitelda; agga isse ennesest ei tahha ma kitelda muudo, kui agga omma nõdruste sees. Sest kui minna ka tahhaksin kitelda, ei olle minna sepärrast rummal; sest ma tahhan tōt rākida; agga ma jättan sedda nenda, et ei ükski minnust ei arwa enam, kui ta mind nääd oltewad, ehk mis ta minnust kuleb. Ja et ma nende üpris suurte ilmutamiste pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sisse wai antud, sadana ingel, et ta mind peab ruskitaga löma, et minna mitte ei surustelle. Sesamma pärrast ollen minna kolmford Issandat pallunud, et se minnust peaks ärralabkuma; agga temma on mulle ütelnud: Sulle saab kōl minno armust; sest mo wäggi saab nõdruste sees tait woinnust. Sepärrast tahhan ma paljo enam omma nõdruste sees kitelda, et Kristusse wäggi minno üle woiks warjada.

Ewangelium kahhesamal Pühhapawal enne Kristusse ülestoumisse Pühha.

Lut. 8, 4: 15. salmist sadik.

Ugga kui paljo rahwast ühhes kous olli, ja kerkist liinadest temma jure tōtsid, rākis ta rāhhendamisse sanna lābbi: üks külwaja lāks wālja onna senet külwama, ja kui ta külwas, kullkus

kullkus muist tee äre, ja soikuti ärra, ja need liinud mis taewa al, sōid sedda ärra; ja muist kullkus kaljo peäle, ja kui temma tōusis, kuuwas temma ärra, sepärrast et temmal ep olnud mārگا: ja muist kullkus kess ohhakatte sekka, ja need ohhakat tōusid ühtlase ülles ja lāmmatasid sedda ärra. Ja muist kullkus hea Ma peäle, ja kui temma tōusis, kandis temma saakortsse wilja. Kui ta sedda ütles, hūdis temma: Kel fōrwad on kuulda, se kuulgo. Agga temma Jāngrid kūsifid temmal ja ütlesid: mis tāhhendamisse sanna se piddi ollema? agga temma ütles: Zeile on Jummal rigi sallaja: asjad teada antud, agga teistele tāhhendamisse sannade lābbi, et nemmad nāhhes ei tād, ja kuuldes ei moista. Agga se on se tāhhendamisse sanna: Se seme on Jummal sanna. Agga tee: ädrtsed on need, kes sedda kuulwad; pärrast tulles kurrat, ja wottab se sanna nende süddamest ärra, et nemmad ei pea uskma egga õrskaks sama. Agga kaljopeālsed on need, kes, kui neimad kuulwad, sedda sanna rōmoga wastowotwad, agga neil ep olle mitte juurt, ürikesseks aiaks uskwad nemmad, ja kiusatusse aial tagganewad nemmad ärra. Agga mis ohhakatte sekka kullkus, needsinatsed on need, kes kuulwad ja lāhhāwad omma tōle, ja neid lāmmatasse ärra ma: ilina murrest, ja rikkussest, ja se sinatsse ello himmudest, ja ei kanna walmist wilja. Agga, mis hea Ma sees on, need on needsinatsed, kes sedda sanna kuulwad, ja kanni ja hea süddame sees piddawad, ja kandwad wilja kanna: tades.

Epistel seitsemel Pühhapawal enne Kristus-
se ülestousmisse Pühha, ehk Paasto
Pühhapawal. : Kor. 13, 1-13.
salmist sadik.

Alli ma innimeste ja Inglise keeltega rāgin,
agga mul ei olle armastust, siis olleksin minna
üks wast, mis kunniseb, ja kelloke, mis helliseb.
Ja kui ma woiksin prohweri wiisil rākida, ja teak-
sin keik sallajad asjad, ja keik tundmist, ja kui mul
olleks keik se usk, nenda et ma woiksin mäggesid
asfemelt ärratosta, agga mul polleks armastust,
siis ei olle minnuft ühtegi. Ja kui ma keik omma
warra ärrajaggaksin, ja kui ma omma ihho an-
naksin, et tedda ärrapollertakse, ja mul ei olleks
armastust, siis ei olleks minnul sest ühtegi kasso.
Armastus on pirkamelelinne, ta näitab omma
heldust ülles, armastus ei olle kadde, armastus ei
te wallatust, temma ei surustelle. Temma ei näi-
ta ennast kurjaste, temma ei oksi omma kasso,
temma ei sa wihsaseks, temma ei mõtle kurja peä-
le. Temmal ep olle rõmo üllekohtust, agga rõe
pārrast on temmal teistega rõdm. Temma sallib
keik, ta ussib keik, ta lodab keik, temma kannatab
keik. Armastus ei wāssi ial ärra. Agga olgo
prohweri-kulutamissed, need lõpwad ärra; olgo
keled, need jäwad mahha, olgo tundminne, se
lõppeb ärra. Sest piisut on, mis meie tunneme,
ja piisut on, mis meie prohweri wiisil rāgime.
Agga kui se tāis assi tulleb, siis lõppeb se ärra mis
poliikkult on. Kui ma wāeti laps ollin, siis wāks-
sin minna kui wāeti laps, ma ollin tark kui üks
wāeti laps, ja mul ollid wāetima lapsse mõrted:
agga kui ma mehheks sain, siis jātšin minna mah-
ha

ha wāetima lapsse kumbed. Sest meie näme nüid
kui ühhes peeglis moistetuses, agga siis pallest
pallesse; nüid tunnen minna piisut, agga siis
saan ma ärratunda, nenda kui minna ka ollen
ärratuntud. Agga nüid jääb usk, lotus, armas-
tus, need kolm; agga surem neist on armastus.

Ewangelium seitsemel Pühhapawal enne
Kristusse ülestousmisse Pühha, ehk Paasto
Pühhapawal. Luk. 18, 31-43.
salmist sadik.

Agga temma (Jesus) wortis neid kakssteistküm-
mend ennese jure, ja ütles neile: wata, meie
lāhhāme ülles Jerusalemma, ja keik peab lõppera-
dama, mis prohweride lābbi on kirjotud inimesses
Moiaft. Sest tedda antakse ärra pagganatte kār-
te, ja tedda naertakse ja teotakse ärra ja temma
peäle sülitakse, ja kui nemmad tedda sawad piit-
saga peksnud, siis tapwad nemmad tedda ärra,
ja kolmandamal päwal peab temma jälle ülles-
tousma. Agga nemmad ei moistnud sest middagi,
ja sefinnane kõnne olli nende eest warjul, ja nem-
mad ei moistnud mitte, mis kõldi. Agga se sündis,
kui temma Jeriko linna liggi sai, siis istus üks pim-
me tee äres ja kerjas. Agga kui ta rahwast kulis
mōdaminnewad, kulas temma, mis se piddi olle-
ma. Agga nemmad kulutasid temmale: Jesus
Maatsfaretist lāhhāb möda. Siis küssendas tem-
ma wāgga ja ütles: Jesus, Taweti poeg, heida
armo minno peäle! Agga need, kes ees kāisid,
sõitlesid tedda, et ta piddi wait ollema: agga tem-
ma küssendas paljo ennam: Taweti poeg, heida
armo minno peäle! Agga Jesus jäi seisima, ja
E
kāstis

Käskis tedda ennese jure tua; agga kui temma liggi sai, küsis ta temmalt ja ütles: mis sa tahhad, et ma sulle pean teggema? agga temma ütles: Jesand, et ma woiksin jälle nähha. Ja Jesus ütles temmale: et nä jälle, sinno uff on sind airtud: ja seddamaid näggi temma jälle, ja käis temma järrel Jummalat auustades. Ja keif rahwas, kes sedda näggi, andis Jummalale kitust.

Epistel esimesel Pühapäwal Paastus.
2 Kor. 6, 1-10. salmist sadik.

Agga meie kui abimehed maenitseme teid ka, et teie Jummalale armo ei pea asjata wastawõtma. Sest temma ütleb: minna ollen sind armisal aial kuulnud, ja ollen sind õnnistusse päwal airtud. Wata, nüüd on se õige armas aeg, wata, nüüd on se õnnistusse päaw. Meie ei anna ühhegi asja fees ei ühtegi pahhandust, et meie armet ei sa ärranaertud, waid keifikis näitame meie ennast wälja kui Jummalale teenrid: sures kannatustes, mitmes willerustes, mitmes häddas, mitmes ahvastustes, hawus, wangis, mäsamistes, mitmes töös, mitmes walwamistes, mitmes paastmistes, puhastustes, tundmistes, pitkas meles, heldustes, pühhas Waimus, armastustes, mis ep olle sallalik, tõe sannas, Jummalale wäes, õigusse soa rüüstade läbbi parremal ja pahhemal pool. Au ja häbbi läbbi, kurja kõnne ja hea kõnne läbbi, kui ekkitajad, ja süsti tõesised: kui tundmatta, ja ommei kül tutwad: kui need, kes surrewad, ja wata, meie ellame: kui need, kes fedda karistakse, ja fedda ommei ei surmata: kui kurwasitud, agga ifka rõõmsad: kui waesed, agga kes

paljo

paljo rikkaks teggewad, kui need, kennele middagi ei olle, ja kelle kä ommei keif on.

Ewangelium esimesel Pühapäwal Paastus.
Matt. 4, 1-11. salmist sadik.

Sis widi Jesust pühhas Waimust kõrbe, et tedda pidid kurratist kiusatama. Ja kui temma nellikümmeend päwa ja nellikümmeend död sai paastnud, siis tuli temmale pärrast nälg kätte. Ja se kiusaja tuli temma jure ja ütles: Kui sa Jummalale Hoeg olled, siis ütle, et needesinnatsed kirwid leibuks sawad. Agga temma wastas ja ütles: kirjotud on: innimenne ei ella mitte ükspäinis leiwast, waid iggaühhest sannast, mis Jummalale süust läbbi käib. Siis wõttis tedda kurrat ennesega pühha liina, ja panni tedda pühha koia harja peäle, ja ütles temmale: Kui sa Jummalale Hoeg olled, siis kuktuta ennast mahha, sest kirjotud on: temma tahhad omma inglid sünni pärrast käskida, ja nemmad peawad sind kätte peäle wõtma, et sinna omma jalga krowi wasto ei ial pea toukama. Jesus ütles temmale: ta on kirjotud: sinna ei pea Jesandat omma Jummalat mitte kiusama. Ta wõttis tedda kurrat ennesega ühhe wägga kõrge mäe peäle, ja näitis temmale keif ma: ilma kunningrigid ja nende au, ja ütles temmale: sedda keif tahhan minna sulle anda, kui sa mahhaheidad ja mind kummardad. Siis ütles Jesus temmale: Taggane sadan, sest kirjotud on: sinna pead Jesandat omma Jummalat kummardama, ja tedda ükspäinis temma. Siis jättis tedda kurrat mahha, ja wata, inglid tullid temma jure ja tenisid tedda.

E 2

Epis-

Epistel teisel Pühapäwal Paastus. 1 Tes.
sal. 4, 1-7. salmist sadik.

Mis muud weel, wennad, kui et meie teid pal-
lume ja maenitseme Issanda Jesusse sees,
nenda kui teie ollate meie käest samud sedda, mil
wisil teie peate ellama, ja Jummalale mele pärrast
ollema, et teie weel täiemaks sate. Sest teie teate,
mis käsitud meie teile olleme annud Issanda
Jesusse läbbi. Sest se on Jummalale tahminne,
teie pühhitseminne, et teie enmast hoiate hora: ello
eest, et iggaüks teie seast teaks omma astja hoida
pühhitsemisse ja au sees: ei mitte himmo: tõwmes,
nenda kui pagganadke, kes Jummalat ei tunne;
et ükski ei te üllekohto, egga petta omma wenda
sesinnaste astja sees, sepärrast, et Issand on kätte-
maksija keige nendesinnaste astjade pärrast, nen-
da kui meiegi teile olleme enne ütelnud ning tun-
nistanud. Sest Jummal ep olle meid mitte kuts-
nud rojusseks, waid pühhitsemisseks.

Ewangelium teisel Pühapäwal Paastus.

Matt. 15, 21-28. salmist sadik.

Jesus tuli seält ärra, ja läks Tirusse ja
Sidoni rikide pole. Ja wata, üks Kananea-
ma naene tulli neist raiadest wälja, ja kiskendas
ja ütles temmale: Issand Daweti poeg, hallas-
ta minno peäle, minno tüttar waewatakse kurjast
waimust kurjaste. Agga temma ei wastand tem-
male sannagi. Siis astsid temma jüngrid temma
jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: Sada tedda
ärra, sest temma kiskendab meid takka. Agga
temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte läl-
kuud, kui agga Israeli sugu ärrakaddunud lam-
maste

maste jure. Agga se naene tulli ja kummardas
tedda, ja ütles: Issand aita mind! Agga temma
kostis ja ütles: Se ep olle mitte hea, et laste leib
woetakse ja koerde ette heiderakse. Agga temma
ütles: Jah, Issand, kummaragi sõwad need koe-
rokessed need rasokessed, mis nende issandatte
laua peält mahhalangewad. Siis kostis Jesus
ja ütles temma wasto: Oh naene! sinno usk on
suur, sulle sündko, nenda kui sa tahhad. Ja tem-
ma tüttar sai terweks sestammast tunnist.

Epistel Kolmandamal Pühapäwal Paas-
tus. Ewef. 5, 1-9. salmist sadik.

Sis olge nüüd Jummalale järrelkäiad, kui ar-
mad lapsed, ja käige armastusse sees, nenda
kui ka Kristus meid on armastanud, ja on is-
seennast meie eest ärraannud anniks ja ohwiks,
Jummalale maggusaks haifuks; agga horajast
ja teik rojastus ehk ahnus olgo nimmetamatta
teie seas, nenda kui pühhadete sünnib: ja habbe-
matta rõ ja jõlle kõnne ehk naljaheltnüme, mis
ei sünni, waid enneminne tännamist olgo teie seas.
Sest sedda teate teie, et ei ühhelgi horapidajal,
egga roppul egga ahnel, kes on wõõra jummalale
tener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalale ri-
kis. Ükski ärge petko teid tühja sannadega, sest
nende astjade pärrast tulleb Jummalale wiha san-
nakuulmatta laste peäle, sepärrast ärge sage mit-
te nende seltsimehiks. Sest teie ollite ennemuiste
pimmedus, agga nüüd ollate teie walguis Issanda
sees: ellage kui walguisse lapsed. Sest Waimo
kassu näitab enmast keigesugguse headusse ja digus-
se ja rõe sees.

Ewangelium Eolmandamal Pühhapawal
Paastus. Luk. 11, 14-28. salmist sadik.

Stemna aias ühhe kurja waino wälja, ja se samma olli keleto; agga kui kurri wain sai wäljaläinud, siis sündis, et se keleto räkis, ja rahwas panni sedda imimeks. Agga monningad nende seast ütlesid: Temma aiat kurjad wainud wälja Peeltsebuli kurja wainude üllema läbbi. Agga teised kiusasid tedda, ja kiusisid temmalt inime-tähte taewast; agga temma moistis nende mõtred ärra ja ütles nende wasto: Igga kunningriik, mis issekeskis ridus on, lähhäb hukka, ja se kedda, mis teisega ridus on, langeb; agga kui sadan ka isseenesega ridus on, kuis woib temma kunningriik jada seisma? et teie ütlete, mind Peeltsebuli läbbi kurjad wainud wäljaaiawad. Agga kui minna Peeltsebuli läbbi kurjad wainud wäljaaian, kelle läbbi aiawad teie lapsed neid wälja? sepärrast peawad nemmad teie kohtomoistjad ollema; agga kui minna Jummalala sõrme läbbi kurjad wainud wäljaaian, siis on Jummalala riik teie jure tulnud. Kui se wäggerw sõariistadega ehhitud söddamees omma kedda hoiab, siis on temma warra rahhul, agga kui üks wäggerwan tedda temma peäle tulleb, ja tedda ärravoidab, siis wottab ta ärra keik teinma sõariistad, mis peäle ta lotis, ja jaggab temma saki wälja. Kes minnoga ei olle, se on minno wasto, ja kes minnoga ei kogu, se pillab ärra. Kui rojane wain inimesest on wäljaläinud, siis käib temma kuitwad paigad läbbi ja otsib hingamist, ja kui temma ei leia, siis ütles temma: ma tahhan ümberpöörda omma kotta, kust ma ollen wäljatulnud. Ja kui temma tulleb,

tulleb, siis leiab ta sedda luaga pühhitud ja ehhitud ollemast, siis lähhäb temna ja wottab ennesega seitse teist waino, kes kurjemad on tedda ennast ja kui nemmad senna sisse tullewad, siis ellawad nemmad seäl, ja lähhäb selle inimesese wiinne luggu pahhemaks kui esimenne. Igga se sündis kui ta sedda räkis, tõstis üks naene rahwa seas omma heält, ja ütles temmale: Onnis on se ihho, mis sind on kannud, ja need rinnad, mis sinna olled immenud. Agga temma ütles: Jah! õnsad on need, kes Jummalala sanna kuulwad, ja sedda tallele pannewad.

Epistel neljandamal Pühhapawal Paastus.
Kalat. 4, 21-31. salmist sadik.

Ustelge mulle, kes teie kässo al tahhate olla, üks teie ei kyle sedda kässo? sest kirjotud on, et Abraamil kaks poega õnud, teine ümmardakast ja teine wabbat-naehest. Ja teine sest ümmardajast on lihha polest sündinud, agga teine sest wabbat-naehest tootusse läbbi. Need asjad tähendawad middagi. Sest need kaks naeste rahwast on need kaks seadust, se teine Sinai mäelt, mis sulla sepdilweks sünnitab, se on Ugat; sest Ugat on Sinai mägi Arabia maal, ja sünnib selle Jerusaleinnaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab omma lastega: agga se Jerusaleim, mis üllewet, on, se on se wabbat-naene, mis meie keikide emma on. Sest kirjotud on: Olle rõmus ja saggimatta, kes sinna ei kasina ilmale; tõsta heält ja kiskenda wägga, kes sa lapse waewas ei olle, sest sel, kes mehhera on, on palju ennam lapsi kui sel, kennele mees on. Agga wennad, meie olleme nenda kui

Jaak, tootusse lapsed. Agga kui sel ajal se, kes lihha polest olli sündinud, tedda takkakiufas, kes Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd. Agga, mis ütleb se kirri? lüffa ümmardaja ja temma poega wälja, sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte pärrima selle wabbat-naese poiaga. Sepärrast, wennad, ep olle meie mitte ennam ümmardaja waid wabbat-naese lapsed.

Ewangelium neljandamal Pühhapawal
Paastus. Joh. 6, 1-15. salmist sadik.

Ärrast sedda läks Jesus ärra ülle Kalilea merre Ziberia liina kaudo, ja paljo rahwast kääs temma järvel, et nemmad temma inmerähhed näggid, mis temma haigedele teggi. Agga Jesus läks ülles mäe peäle, ja istus süna omma jüngrittega. Agga se Basa Juda rahwa pühha olli liggi. Kui nüüd Jesus onnad silmad ülles-töstitis ja näggi paljo rahwast ennese jure tullewad, siis ütles temma Wilippusse wasto: Kust peame meie leibo ostma, et need-sinnatsed sawad süa? (agga sedda ütles temma tedda kiufades, sest ta teadis kül, mis ta piddi teggema.) Wilippus wastas temmale: Leibo kahhe saa tenari-rahha eest ei lö mitte neile ette, et iggäüks neist agga pis-sut wõttafs. Üks temma jüngrittest Andreas Simona Peetrusse wend ütleb temmale: Siin on üks poisike, sel on wiis ohrast leiba ja kaks kallokest, agga mis se on ni mitmele? Agga Jesus ütles: saatke need innimesed mahha-istma. Agga seäl paikas olli paljo rohto; siis istusid mahha arro järvel liggi wiis tuhhat meest. Agga Jesus wottis need leiwad, ja tännas ja andis jüngrittele,

le, agga need jüngrid neile, kes maas issid: sel-sammal kombel ka neist kallokestist, ni paljo kui nemmad tahtsid. Agga kui nende köhhud täis sa-nud, ütles temma omma jüngrittele: Korristage need ülejäanud pallokesed kokko, et ühtegi ei sa hülka. Siis korristasid nemmad kokko ja täitsid kakstoistkümmend korwi täit pallokesi neist wiest ohra leiwast, mis ollid ülejäanud neist, kes ollid sö-nud. Kui nüüd need innimesed se inmerähhe näggid, mis Jesus teggi, ütlesid nemmad: Sefin-nane on töest se Prohwet, kes ma-üma sisse peab tullema. Kui nüüd Jesus moistis, et nemmad tahtsid tulla, ja tedda wäggsie wotta, et nemmad tedda piddid kanningaks töstima, siis läks ta jälle körwale mäe peäle ainouksi.

Epistel wiendamal Pühhapawal Paastus.
Ebr. 9, 11-15. salmist sadik.

Agga Kristus on tulnud kui tullewatte hea as-jade üllem Preester, ja ühhe surema ja täie-ma telgi läbbi, mis ei olle kättega tehtud, se on, mis ei olle sedda wisi ehhitud, ja ei mitte sikkade eega wassikatte werre läbbi, waid omma werre läbbi on temma üksford senna pühha paiga sisse läinud, ja iggawest ärralunnastamist leidnud. Sest kui härgade ja sikkade werri ja lehma tuhke, mis nende peäle, kes rojaseks sanud, ripputakse, pühhaks teeb lihha puhhastusselks: kui paljo en-nam Kristusse werri, kes iggawesse Waimo läb-bi ennast isse ilma wiggata Jummalale on ohwri-nud, puhhastab teie süddame-tunnistust surnuist teggudest, sedda ellawat Jummalat tenida. Ja sepärrast on temma ue seädusse wahhemees, et

need, kes on kufutud, iggawesse parrandusse rootust piddid sama parrast sedda, kui Kristusse surm sai olhud ärralunnastamisfeks neist ekstus-
fist, mis esfimesse seädusse al oltid.

Ewangelium wiendamal Pühhapawal
Paastus. Joan. 8, 46-59. salmist
sadi.

Res teie seast woib patto minno peäle tõeks tun-
nistada? agga kui minna tõt rāgin mikspār-
rast ei usfu teie mind mitte? Kes Jummalast on,
se kuleb Jummalala sannad, sepārrast ei kule teie
mitte, sest et teie Jummalast ei olle. Siis kostsid
Juda-rahwas ja ütlesid temmale: Eks meie diete
ei ütle, et sinna Samaria-meess olled, ja et sul kur-
ri waim on? Jeesus kostis: Mul ei olle kurja wai-
mo, waid minna auustan omma Isä, ja teie
teotate mind. Agga minna ei otfi mitte omma
au; üks on, kes sedda otfib ja kättemaksab. Tõest,
tõest minna ütlen teile, kui kegi minno sanna saab
piddanud, se ei pea mitte surma näggema igga-
weste. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto:
Müüd olleme meie tunnud, et sinnul kurri waim
on. Abraam on surnud ja prohwerid, ja sinna
ütled: kui kegi minno sanna saab piddanud, se ei
pea mitte surma mairisma iggaweste. Sinnaks
surem olled kui meie isä Abraam, kes on surnud?
ja prohwerid on surnud, kelleks sinna isse-ennast
panned? Jeesus kostis: Kui minna isse-ennast
auustan, siis ei olle minno au middagi; minno
Isä on, kes mind auustab, kedda teie ütlete, et
temma teie Jummal on; ja teie ei olle kedda mitte
tunnud; agga minna tunnen kedda, ja kui ma pe-
aksin

aksin ütlesin: et minna kedda ei tunne, siis ollek-
sin minna teie sarnane, üks wallefik; agga minna
tunnen kedda, ja pean temma sanna. Abraam
teie isä sai wägga rõõmsaks, et temma minno
pärwa piddi näggema, ja temma näggi kedda ja olli
rõmus. Sepārrast ütlesid Juda-rahwas temma
wasto: Sinna ei olle weel wiiskümmend aastat
wanna, ja olled Abraami näinud? Jeesus ütles
nende wasto: Tõest, tõest, minna ütlen teile, enne
kui Abraam sai, ollen minna. Siis wotfid nem-
mad kiwra ülles, et nemnad kedda piddid wis-
kama; agga Jeesus pettis ennast ärra, ja läks kes-
kelt nende wahhelt minnes pühhast koiaf wälja;
ja nenda peäsis temma ärra.

Epistel kuendamal Pühhapawal Paastus,
ehk Palmipude Pühhapawal. Wilip.
2, 5-11. salmist sadi.

Sest sefannasuggune meel olgo teie sees, mis
Kristusse Jeesusse sees ka olli, kes kui ta Jum-
mala näul olli, kedda ei arwand sagiks, et temma
Jummalaga ühhesuggune olli; waid allandas is-
seennast ja wottris sullase näggo ennesele, ja sai in-
nimeste sarnatseks, ja leiti wäljaspididest kumbest
kui inimenne, ja allandas isseennast, ja sai san-
nawotlikkufs surmani, peälegi risti surmani. Se-
pārrast on ka Jummal kedda wägga üllendanud,
ja on temmale annud ühhe nimme, mis ülle keige
nimme on, et Jeesusse nimmel keik nende põlwed
peawad ennast nikfutama, kes taewas, ja Ma
peal, ja Ma al on, ja keikide keel peab üllestunnis-
tama, et Jeesus Kristus on se Isand Jummal
Isä auuks.

Ewangelium kuendamal Pühhapawal
Paastus, ehk Palmipude Pühhapawal, on
sesamma, mis leitakse eesimese Kristusse

Tullemise Pühhal. Matt. 21, 1-9.
salmist sadik.

Zui nemmad Jerusalemma liggi said n. t. f.
wata 35. lehhe küljes.

Epistel Surel Ueljapawal. 1 Kor. 11,
23-32. salmist sadik.

Sest minna ollen Jssandalt sedda sanud, mis
ma teilegi ollen annud, et Jssand Jesus sel
dsel kui tedda ärra anti, leiba wortis ja tannas,
ja murdis ja ütles: wotke, söge, se on minno ihho,
mis teie eest murtake; sedda tehke minno mälles-
tusseks. Selsammal kombel wortis temma ka kar-
rika pärrast dhö-söma-aega, ja ütles: sefinnane
karrikas on se uus seädu minno werre sees, sed-
da tehke, ni mittoford kui teie ial sedda jote, minno
mällestusseks. Sest ni mittoford, kui teie ial sed-
da leiba söte, ja sest karrikast jote, siis kulutage
Jssanda surma, senni kui temma tulleb. Sepär-
rast kes ial sedda leiba sööb, ehk Jssanda karrika
seest joob kölwatumal wiisil, sel on Jssanda ihhust
ja werrest süüd. Agga innimenne katesko isseenn-
nast läbbi, ja nenda sögo temma sest leiwast, ja
jogo se karrika seest. Sest kes kölwato sööb ja
joob, se sööb ja joob isseennesele nihtlust, sest et
temma ei te wahhet Jssanda ihho wahhel. Se-
pärrast on ka paljo nödraid ja haigid teie seas, ja
paljo maggawad. Sest kui meie isseenneste peä-
le kohhut moistame, siis ei moisteta mitte meie
peäle kohhut. Agga kui meie peäle kohhut mois-

tetakse,

tetakse, siis antakse meile Jssandast hirmo, et
meid ma-ilmaga ei pea hullamoistetama.

Ewangelium surel Ueljapawal on pühha
Ewangelisti Joannesse ramatus 13
peatükis, 1-15. salmisi sadik.

UGga enne Pasa pühha, kui Jesus teadis —
— kui minna teile ollen teinud. wata 153.
lehhe küljes.

Ewangelium Surel Redel

on

Meie Jssanda Jესusse Kristusse

Matmisest,

mis on wiimne tük meie Jssanda Jესusse Kris-
tusse Kannatamisest ning surmasi. wata
183. lehhe küljes.

UGga kui dhö kätte tulnud — ja pannid
se kiwvi piseriga kinni.

Epistel Kristusse üllestousmisese Pühha
eesimesel Päwal. 1 Kor. 5, 6-8.
salmist sadik.

Sie kütleminne ep olle mitte hea. Eks teie tea,
et pissit happotaignat keif taignat happuks
teeb? Sepärrast pühkige wälja se wanna happo-
taigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda kui
teie hapnematta ollete; sest ka meie Pasa-tal
Kristus on meie eest tappetud. Sepärrast pid-
dagem pühhad, ei mitte wannas happotaignas,
ei kirjusse egga katowalusse happotaignas, waid
selge mele ja töe hapnematta taignas.

Ewan-

Ewangeliium Kristuse ületousmise Püh-
ha esimesel Päwal. Mark. 16, 1-8.

salmist sadik.

Jui se hingamise-pääw sai mödaldäinud,
ostis Maria Mahdalena, ja Maria Zako-
busse emma, ja Salome kallid rohhud, et nemmad
pidid tulema ja tedda woidma. Ja esimesel
näddali päwal tullid nemmad wägga warra pä-
wa toustes haua jure ja ütlesid isefestis: Kes
weretab meile se kirowi haua ukse peält ärra? Ja
kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et
se kirowi olli ärraweretud; sest temma olli wägga
siur. Ja nemmad läksid haua sisse ja näggid
ühhe noremehhe parremal polel istwad, sel olli pitk
walge rie selgas, ja nemmad ehmatasid wägga.
Agga temma ütles nende wasto: ärge ehmatage,
teie osite Jesust Naatsaretist, kes olli risti podud.
Temma on ülestoulnud, temma ep olle siin, wata
sedda asfet, kuhho nemmad tedda ollid pannud.
Agga minge, üttele temma jüngeritele, ka Pee-
trussele, et temma teie ele lähhäb Kalilea-male,
seäl fate teie tedda nähha, nenda kui temma teile
on ütelnud. Ja nemmad läksid ruttuste wälja,
ja jooksid haua jurest ärra; sest nende peäle olli
wäristus ja ehmatus tulnud, ja ei ütelnud üh-
helegi ühtegi, sest nemmad kartsid.

Epistel Kristuse ülestousmise Pühha
teisel Päwal. Apost. Tegg. Kam.

10, 34-43. salmist sadik.

Agga Peetrus teggi omma su lahti ja ütles;
Maad moistan minna tõeste, et Jummal ei
pea luggu, misuggusest suggust inimenne on,
waid

waid keige rahwa seast on se, kes tedda kardab ja
digust teeb, armas temma melest. Se on se sanna,
mis ta Israeli lastele on läkitanud, ja on lass-
nud rahho kulutada Jesusse Kristusse läbbi; se
samma on keikide Isrand. Teie teate sedda asja,
mis on sündinud keik se Juda-ma läbbi, ja on hak-
kanud Kalilea-maalt pärrast sedda ristmist, mis
Joannes kulutas; Jesussest kes on Naatsaretist,
kuida Jummal tedda on woidnud pühha Wainro
ja wäega, kes on möda maad käinud, ja head tei-
nud, ja terwist saanud keikile, kelle peäle kurrat
olli woinust sanud, sest Jummal olli temmaga.
Ja meie olleme keige nende asjade tunnistajad,
mis ta on teinud Juda-rahwa-maal ja Jerusa-
lemmas, sedda nemmad on tapnud, kui nemmad
tedda pu külge said ponud. Sedda on Jummal
üllesärratanud kolmandamal päwal, ja on tedda
lassnud ilmsiks sada ei mitte keige rahwale, waid
neile tunnistajatele, sedda Jummal enne olli är-
rawallitsenud, meile, kes meie temmaga olleme
sõnud ja jonud pärrast sedda, kui ta surrust sai
ülestoulnud. Ja temma on meid läsknud rah-
wale kulutada ja tunnistada, et sesamma on se
Jummalast seatud ellawatte ja surruste lohto-
moistia. Sestinnastest tunnistawad keik Proh-
werid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse
uskwad, peawad pattude andeks-andmist sama.

Ewangeliium Kristuse ülestousmise Püh-
ha teisel Päwal. Luf. 24, 13-35.

salmist sadik.

Ju wata, kaks nende seast ollid minnemas sel-
sammal päwal ühte alkewisse, mis Jerusalemi-
mast

maſt liggi kuusſümmend wagger maad oli, ſelle nimmi oli Emaus, ja nemmad rääkſid iſſeſeſtis keikſiſt neiſt oſjuſt, mis ollid ſündinud. Ja ſe ſündis, kui nemmad teine teiſega jutto alaiſid, ja teine teiſelt küſiſid, ſiis tuli ka Jeſus iſſe nende jure ja kâis nendeſe. Agga nende ſilmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nende waſto: Mis kõnneſ need on, mis teie iſſeſeſtis kõnneleſte kâies, ja ollere kurrandolisſed? Agga äks, Kleopas nimmi, waſtas ja ütles temmale: Sinnaks üksi kui woõras ellad Jeruſalemmas, ja ei olle teada ſanud, mis neil päiwil ſeäſſammas on ſündinud? Ja temma ütles neile: mis ſiis? Agga nemmad ütlesid temmale: Sedda, Jeſusſeſt Naatsaretiſt, kes olli Prohwet wäggen teſgudeſt ja ſannaſt Zummala ja keige rahwa ees, kuida meie üllemad preeſtrid ja wannemad tedda on ſurma kotho alla ärraannud, ja tedda riſti lõnud. Agga meie looſime, et ta piddi ſeſamma ollema, kes Iſraeli rahwaſt piddi ärralunnas-ama, ja peäle ſe keik on tanna kolmas pääw, kui ſe on ſündinud. Agga ka monningad naeſed meie ſeaſt on meid ärraehmatanud, kes warra hommiſko haua jures ollid olnud, ja kui nemmad temma ihho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, ennaſt ka inglid nõo näinud, kes ütlewad, tedda ellawad. Ja monningad meie ſeaſt läkſid haua jure, ja leidſid nenda, kui need naeſed ka ütelnud; agga tedda ennaſt ei näinud nemmad mitte. Ja temma ütles nende waſto: Oh! teie rummalad ja ſüddameſt pirkaldadeſ tedda keik uſkuda, mis prohwetid on râkinud! Eks Kristus tedda piddand kannatama, ja omma au ſiſſe minnema! Ja temma haſſas

Moses.

Mosesſeſt ja keikſiſt prohwetideſt, ja ſelletas neile ärra keige kirjade ſeſs ſedda mis temmaſt oli kirjutud. Ja nemmad ſaid ſe alleri liggi, kuhho nemmad läkſid. Ja temma teggi ennaſt emale minnema. Ja nemmad palluſid tedda wäggiſe ja ütlesid: Jâ meie jure, ſeſt õhto jouab, ja pääw werib; ja temma läks ſiſſe nende jure jâma. Ja ſe ſündis, kui ta nendeſe laudas iſtus, wottis temma leiba, õnniſtas ja murdis ja andis neile; ſiis peäſid nende ſilmad lahti, ja nemmad tunnſid tedda, ja temma kaddus nende ees ärra. Ja nemmad ütlesid teine teiſe waſto: Eks meie ſüdda meie ſeſs ei põlend, kui ta meieſe râkis tee peäl, ja kui ta meieſe kirjad ärraſelletas? Ja nemmad rousid ſeſſamma tunnil ülles, ja läkſid taggaſi Jeruſalemma, ja leidſid neid üksteiſtkümmend, ja neid kes nende jures ollid, kous ollemaſt, kes ütlesid: Jeſand on tõdeſte ülleſtõusnud ja ennaſt Simonale näinud. Ja nemmad rääkſid ſedda ülles, mis tee peäl oli ſündinud, ja kuida nemmad tedda leiba murdisſeſt ollid tunnud.

Epistel Kristuse ülleſtõumise Pühha Kolmandamal Päwal. Apost. Teg.

Ram. 13, 26-32. ſalmiſt ſadik.

Mehhed, wennad, Abraami ſuggu laſſed, ja kes teie ſeaſt Zummalat kartwad, teile on ſeſinnatſe õnniſtuſſe ſanna läkkitud. Seſt kes Jeruſalemmas ellawad, ja nende üllemad, et nemmad ſeddaſinnaſt Jeſuſt ei tunnud, ſiis on nemmad nende Prohwetide ſannaſt, mis igga hingamiſſe päwal loetakiſe, tedda hullamoistes tõeks teinud. Ja kui nemmad ühtegi ſurma ſüüd ei leidnud,

J

pallu.

pallusid nemmad Pilatus, et tedda piddi arrahuf-
katama. Agga kui nemmad keif said löppetanud,
mis temmast olli kirjotud, wotsid nemmad tedda
pu peält mahha, ja pannid tedda hauda. Agga
Jummal on tedda üllesärratanud furnust, kes on
nähtud mitto päwa neist, kes temmaga ollid lainud
Kalilea: maalt Jerusalemma, kes on temma tun-
nistajad rahwa ees. Ja meie kulutame teile sedda
tootust, mis meie wannemille on sanud, et Jum-
mal sedda meile, nende lastele, on täieste tõeks
teinud, kui temma Jesust sai üllesärratanud.

Ewangelium Kristuse üllestousmise Püh-
ha kolmandamal Päwal. Luk. 24,
36-47. salmist sadit.

Agga kui nemmad sedda rääksid, seisis Jesus
isse kess nende wahhel, ja ütles neile: Rahho
olgo teile! Agga nemmad kohkusid ja kartsid ja
mõtlesid ennast waimo nägeward. Ja temma üt-
les neile: Miks teie ollere ni wägga ärraehma-
tand? Ja miikspärrast touswad nisuggused mõtle-
mised teie südamette seest? Et wadage mo käed
ja mo jallad, sest et minna sesamma ollen, katske
mind kättege ja wadage, sest waimul ep olle mitte
lihha ja luid, nenda kui teie näte nul ollewad. Ja
kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile om-
mad käed ja jallad. Agga kui nemmad rõmo pär-
rast weel ei usknud, ja immeks pannid, siis ütles
ta nende wasto: Kas teil on siin middagi süa?
Ja nemmad pannid temma ette tükki küpsetud
kalla ja kerje-met. Ja temma wottis ja söi nende
ees. Agga temma ütles nende wasto: Reed on
need kõrned, mis ma teile rääksin, kui minna alles
teie

teie jures ollin: Sest keif peab tõeks sama, mis
Mosesse kässo: dypetussesse ja Prohweride ja laulo
ramatusse minnust on kirjotud. Siis teggi temma
nende moistust lahti, et nemmad kirjod moistid.
Ja temma ütles neile: Nenda on kirjotud, ja nen-
da piddi Kristus kannatama, ja üllestousma sur-
nust kolmandamal päwal ja temma nimmel piddi
kulutama neleparrandamist ja pattude andeks-
andmist keige rahwa seas, ja algama Jerusalem-
mast.

Epistel esimesesl Pühhapäwal pärrast
Kristuse üllestousmise Pühha.

1 Joan. 5, 4-12. salmist sadit.

Sest keif, mis Jummalast on sündinud, woidab
ma: ilma ärra, ja meie usk, se on se woimus,
mis ma: ilma on ärrawoitud. Kes muudo on, kes
ma: ilma ärrawoidab, kui agga se, kes ussub, et
Jesus Jummalala Poeg on. Se on sesamma, kes
tulleb wee ja werre läbbi, Jesus se Kristus, ei mit-
te weega ükspäinis, kuid wee ja werrega. Ja
Waim on, kes tunnistab, et waim on tõdde.
Sest kolm on, kes tunnistawad taewas, Jesa,
Sanna, ja pühha Waim, ja need kolm on üks.
Ja kolm on, kes tunnistawad Ma peäl, Waim,
ja wessi, ja werri, ja need kolm on ühheks tants-
tusseks. Kui meie innimeste tunnistust wastowot-
tame, siis on Jummalala tunnistus surem, sest se
on Jummalala tunnistus, mis temma on tunnistu-
nud, ommast Pojast. Kes ussub Jummalala Poia-
sisse, sel on tunnistus ennese sees. Kes ei ussi
Jummalat, se on tedda wallelikkaks teinud, sest
temma ei olle mitte usknud sedda tunnistust, mis
Jum-

Zummal on tunnistanud ommast Poiaast. Ja se on se tunnistus, et Zummal meile on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma Poia sees. Kellel se Woeg on, sellel on ello, kellel Zummalala Woega ei olle, sellel ei olle sedda ello mitte.

Ewangelium esimesel Pühapäwal pärast Kristusse ülestoumise Pühha.

Joan. 20, 19:31. salmist sadit.

Alli nüüd dhto aeg olli selsammal esimesel näddali päwal, ja usked luffus ollid seäl, kus jüngrid ühheskous ollid kartusse pärast Juda rahwa eest, siis tulli Jesus ja seisid kess nende wahhel, ja ütles neile: Rahho olgo teile! Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käed ja külje; siis said need Jüngrid rõõmsaks, kui nemmad Issandat näggid. Siis ütles Jesus neile jälle: Rahho olgo teile! nenda kui Issa mind on läkitanud, nenda läkitan minna teid ka. Ja kui ta sedda sai ütelnud, puhkus ta nende peäle, ja ütles neile: Wotke pühha Wainio. Kellele teie ial partud andeks annate, neile on need andeks antud: Kellele teie ial partud kirmitate, neile on need kirmitud. Agga Tomas üks neist kahhstreiftkümnest, kedda nimmetakse kassikkaks, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud: Siis ütlesid need teised jüngrid temmale: Meie olleme Issandat näinud. Agga temma ütles neile: Ei ma ussu mitte, kui minna ei nä temma käte sees naelte asfet, ja ei panne omma sõrme naelte asfeme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse. Ja kahhesa päwa pärast ollid need Jüngrid jälle seälsammast ja Tomas nendega. Siis tulleb Jesus, kui usked luffus

luffus ollid, ja seisid kess nende wahhel, ja ütles: Rahho olgo teile! pärast ütleb temma Tomale: Pistate omma sõrme seie, ja wata minno käed, ja anna omma kät seie, ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskmatta, waid usklik. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: Minno Issand, ja minno Zummal! Jesus ütles temmale: Tomas, sa olled usknuud, sest et sa mind olled näinud; õn sad on need, kes ei nä, ja süski uskmad. Agga Jesus on kül muud paljo immetähte teinud omma jüngritte ees, mis ep olle üleskirjotud seinnaste ramato sisse; agga needseinnatjed on kirjotud, et teie peate uskma, et Jesus on Kristus Zummalala Woeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.

Epistel teisel Pühapäwal pärast Kristusse ülestoumise Pühha. 1 Peetr.

2, 21:25. salmist sadit.

Sest seks ollere teie kutsitud, sest ka Kristus on teie eest kannatanud, ja teile tähte jätnud, et teie peate temma jälgede sees käima, kes ei olle patto teinud, ja kelle suust polle pettust leitud, kes ei sõimand wasto, kui tedda sõimati, kes ei ahwardand, kui ta kannatas; waid andis selle holeks, kes diete kohhut moistab. Kes meie pattud isse on kannud ommas ihhus ülles pu peäle, et meie piddime pattust ärra sama ja digussele ellama, kelle wermede läbbi teie ollere terweks sanud. Sest teie ollite kui eksiad lambad, agga nüüd ollere teie pöördud omma hinge karjatse ja üllewaatja pole.

Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast
Kristuse üllestousmisse Pühha. Joan.

10, 11:16. salmist sadik.

Minna ollen se hea karjane, se hea karjane jätab omma ello lammasse eest. Agga se palgalinne, kes ei olle karjane, kelle ommad need lambad ei olle, näab hunt tullowad ja jättab lambad mahha ja pöggeneb, ja hunt wottab neid kinni, ja pillab need lambad laiale. Agga palgalinne pöggeneb, sest et temma on palgalinne, ja temma ei holi lammasest mitte. Minna ollen se hea karjane ja tunnen ommad, ja minno ommad tundwad mind, nenda kui mind Jsa tunneb ja minna tunnen sedda Jsa, ja jättan omma ello lammasse eest. Ja minnul on weel teised lambad, need ei olle mitte sestinnastest laudast, ja neid pean minna ka seie toma, ja nemmad kuulwad minno heale, ja peab üks karri ja üks karjane ollema.

Epistel Kolmandamal Pühhapäwal pärrast
Kristuse üllestousmisse Pühha. 1 Peetr.

2, 11:20. salmist sadik.

Momad, minna maenitsen teid kui maialised ja wodrad, et teie ennast hoiate lihhalikko himude eest, mis hinge wasto söddiwad, ja et teie head ello peate pagganatte seas, et nemmad se eest, mis nemmad teist kui kurjateggiatetest pahha rägiswad, wottaksid teie hea teggude pärrast mis nemmad teist närwad, Jummalat auustada katusmisse päwal. Sepärrast heitke ennast keikide innimeste seadmisse alla Jsfanda pärrast, olgo kunninga kui üllema alla; ellik pealikkude kui nende alla, kes temmast on läkkitud, kurjateggiattele kuul

nuht-

nuhtlusseks, agga heateggiattele kitusseks. Sest nenda on Jummalat tahtminne, et teie head tehhes moistmatta innimeste rummalust kinnisullute; kui wabbad, ja ei mitte ofsego olleks teile se wabbadus kurjusse katteks, waid kui Jummalat sullased. Auustage keiki, armastage wende, kartke Jummalat, auustage kunningast. Teie sullased, kuulge keige kartussega omma isfandatte sanna, ei mitte ükspäinis heade sanna, kes järrele andwad, waid ka nende tiggedatte sanna. Sest se on arm, kui tegi süddame-tunnistusse pärrast Jummalat ees keik kurwastust heaks wõttab, ja üllekohhut kannatab. Sest mis kitus on se, kui teid sü pärrast pekketaks, ja teie nenda kannatlikkud ollete: Agga kui teie head tehhes ja kurja nähhes kannatate, se on arm Jummalat jures.

Ewangelium Kolmandamal Pühhapäwal
pärrast Kristuse üllestousmisse Pühha.

Joan. 16, 16:23. salmist sadik.

Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, sest minna lähhan Jsa jure. Siis ütlesid monningad temma Jüngeritest issekeskis: Mis se on, mis temma meile ütleb: Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte, ja ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, ja et minna Jsa jure lähhan? Sepärrast ütlesid nemmad: Mis se on, mis temma ütleb: Ürrikesse aia pärrast? Meie ei tea mitte, mis temma rägib. Siis moistis Jesus, et nemmad temmat tahtsid küsida, ja ütles nende wasto: Sedda küsite teie issekeskis, et minna ollen ütelnud: Ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie mind mitte,

mitte, ja ta ürvikesse aia parrast, siis näte teie mind. Tõest, tõest, minna ütlen teile, teie peate nutma ja ulluma, agga ma-ilm on rõmus. Leid peab kurvastama, agga teie kurvastus peab rõmuks minnema. Ühhel naesl, kui temma lapsel ilma le toob, on kurvastust, sest temma tund on tulnud, agga kui temma saab lapsel sanud ei mõtle temma ennam ahvastusse peäle se rõmo parrast, et innimenne ilma on sündinud. Ja teil on kül nüüd ka murret, agga minna tahhan teid jälle nähha, ja teie südda peab rõmus ollema, ja ükski ei pea teie rõmo teist ärrawõtna. Ja selsammal päwal ei küsü teie mult middagi.

Epistel neljandamal Pühapäwal parrast Kristusel ülestoumisse Pühha. Jak. 1, 16-21. salmist sadik.

Uge effige mitte, mo armsad wennad. Keif hea andminne, ja keif täis and on üllemelt, ja tulleb mahha walguسته Jesast, kelle jures ei olle muutmist egga wahhetamisse warjo. Temma on meid sünnitanud omma tahtimisse järrele tõe sanna lähhi, et meie piddime kui üks esimenne suggu ollema temma lomade seast. Separrast, minno armad wennad, olgo igga innimenne nobbe kuulma, pitkalinne räkina, pitkalinne wiuhale: Sest innimesse wiuhha ei te mitte, mis Jummal ees õige on. Separrast heitke ennesest ärra keif rojust ja kurjust, mis wägga paljo on, ja wõrke tassase melega wasto sedda sanna, mis teie sisse on istunud, ja wõib teie hinged õnsaks tehha.

Ewangelium neljandamal Pühapäwal parrast Kristusel ülestoumisse Pühha.

Joan. 16, 5-15. salmist sadik.

UGga nüüd lähhan minna selle jure, kes mind on läkkitanud, ja ükski teie seast ei küsü mult: kuhho sa lähhad? waid et minna teile sedda ollen ütelnud, on teie südda täis kurvastust sanud. Agga minna ütlen teile sedda tõt: Se tulleb teile heaks, et minna ärralähhan, sest kui minna ärra ei lähhä, siis ei tulle trõdstia mitte teie jure; Agga kui minna saan ärraläinud, tahhan minna tedda teie jure läkkitada. Ja kui selsamma saab tulnud, annab temma ma-ilmale märko patto parrast, ja õigusse parrast, ja kohto parrast. Datto parrast, et nemmad ei usu minno sisse: Agga õigusse parrast, et minna Jesa jure lähhan, ja teie mind ennam ei nä: Ja kohto parrast, et selsinnatse ma-ilmal würsü peäle kohbut on moistetud. Winnul on teile weel paljo ütlemist, agga teie ei wõi sedda nüüd mitte kanda. Agga kui temma, se tõe Waim, tulleb, se juhatab teid keige tõe sisse, sest temma ei rägü mitte isseenesest, waid mis temma kuleb, sedda rägib temma, ja tullewad asjad kuletat temma teile. Selsamma auustab mind, sest minno ommaast wottab temma ja kuletat teile. Keif se, mis Jesal on, se on minno, separrast ollen minna ütelnud, et temma peab minno ommaast wotma ja teile kuletama.

Epistel wiendamal Pühapäwal parrast Kristusel ülestoumisse Pühha. Jak. 1, 22-27. salmist sadik.

UGga olge sanna teggiad, ja ei mitte üks päinis kuul-

Kuuljad, et teie wallemõtlemissē lābbi ennast ei petta. Sest kui kegi on sanna kuulja, ja ei mitte teggia, se on selle mehhe sarnane, kes omma ihho-likko pallet peeglis katsub: Sest ta on ennast kats- nud ja ārralāinud, ja seddamaid ārraunnustā- nud, mis sūggune temma olli. Agga kes wabba- dusse tāie kāsso sisse kummarades watab, ja selle jure jāāb, sesinnane ei olle mitte unnustaw kuulja, waid teo teggia, sesinnane on wast õnnis omma teggemisse sees. Kui kegi teie seast arwab Jum- mala tenia ollewad, ja ei tallitse mitte omma keelt, waid pettab omma sūddant, selle Jumma- la tenistus on tūhhine. Iks puhhas ja laimatta tenistus Jummalā ja Jēsa ees on se: Waeste laste ja lesknaeste jārrele kulama nende willetsus- ses, ja isseennast ilmariggata ma-ilmast pid- dama.

Ewangelium wiendamal Pūhhapāwal pā-
rast Kristuse üllestoumissē Pūhha.

Joan. 16, 23-30. salmist sadik.

Sest, tõest minna ütlen teile: Mis teie ial Jē-
sast pallute minno nimmel sedda annab tem-
ma teile. Tānnini ep olle teie middagi pallunud
minno nimmel: Palluge, siis peate teie wõtina, et
teie rōdm woiks tāis olla. Sedda ollen minna teile
tāhhendamisse sannadega rākinud, agga se tund
tulleb, et minna tāhhendamisse sannadega ennam
teile ei rāgi, waid kulutan teile julgeste omnast
Jēsast. Selsammal pāwal peate teie palluma
minno nimmel, ja minna ei ütles teile mitte, et
minna tahhan Jēsa teie eest palluda, sest Jēsa isse
armastab teid, sest et teie mind ollete armasta-
nud,

nud, ja usknud, et minna Jummalast ollen wālja-
lāinud. Minna ollen Jēsast wājalāinud, ja tul-
nud ma-ilma sisse, ta jātтан minna ma-ilma mah-
ha, ja lāhhān Jēsa jure. Siis ütlesid temma jūng-
rid temma wasto: Wata, nūūd rāgid sinna jul-
geste, ja ei ütles ühtegi tāhhendamisse sanna.
Nūūd teame meie, et sinna keif asjad tead, ja sul
ep olle tarwis, et sinult kegi kūsib. Sest ussu-
me meie, et sinna Jummalast olled wājalāinud.
Epistel Kristuse Taewaminnemisse Pūh-
hal. Apost. Tegg. rom. 1, 11.

salmist sadik.

Simesse ramato ollen minna kül teinud, Teo-
wilus, keigest sest, mis Jēsus hakkas teggema
ja õppetama se pāwani, miilal tedda ülleswoeti,
kui ta Apostlilede (kedda ta olli ārrawallitsenud)
pūhha Waimo lābbi sai kāsso annud, kennele
temma ka pārrast omma kannotamist isseennast
ellawalt olli nāitnud mitme tõssise mārīgiga, ja
olli neist nāhtud nellikūmmend pāwa, ja, rākis
Jummalā rigi asjo. Ja kui ta nendega kokko sai,
kās kis temma neid, et nennad ei piddand Jeru-
salemast ārraminnema, waid Jēsa tootust oot-
ma, mis teie (ütles temma) minnust ollete kuul-
nud. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga
teid peab pūhha Waimoga ristitama ei mitte
kaua pārrast neidsinnatsid pāwi. Kes nūūd ollid
kōkkoculnud, kūsifid temmalt ja ütlesid: Jēsand,
kas sinna selsinnatsel aial jälle Jēraelile üllesch-
hitad kunningriki? Agga temma ütles neile: Teile
ei sūnni aego egga tundisid teada, mis Jēsa omma
ennese meelwalda pannud, waid teie peate pūhha
Waimo wāgge sama, kui ta teie peale saab tul-
nud

nud, ja peate minno tunnistajad ollema ni hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Juda ja Samaria maal, ja ma ilma offani. Ja kui ta sedda sai ütelnud, tõsteti tedda nende nähhes ülles, ja pilto wottis tedda ülles nende silma eest ärra. Ja kui nemmad üksi silmi taewa pole waatsid, kui temma ärraläks, wata, siis seisid nende jures kaks meest walgis ridis, kes ka ütlesid: Kallitea ma mehhed, mis teie seisate ja watate ülles taewa? sefinnane Jeesus, kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullema selfammal kombel, kui teie tedda ollete, näinud taewa ärraminnewad.

Ewangelium Kristusese Taewaminnemise Pühhal. Mark. 16, 14-20. salmist sadik.

Wimaks kui need üksteistkummend laudas istid, näitis ta ennast, ja sõitles nende uskmatra ja kowwa süddant, et nemmad neid es olle uskunud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad. Ja temma ütles neile: Winge keige ma ilma, ja kulutage armo-õppetust keige lomale. Kes ussub ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab hulka moistetama. Agga neile, kes uskwad, peawad nisuggused tähhed jures ollema: Minno nimmel peawad nemmad kure wainusid wäljaaiama, usi kelesid räkima, ussa ülleswoorma, ja kui nemmad üht surma jomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigga sama. Haigede peäle peawad nemmad käsfi pannema, siis sawad nemmad parremaks. Ja Jeesand, kui ta nendega sai räkinnud, woeti ülles taewa, ja istub Jummalal parremal polel. Agga nemmad läksid wälja, ja ütlesid jutlust keikis paikus, ja Jeesand

sand aitas neid, ja kinnitas se sanna nende imetähede läbbi, mis seal jures sünsid.

Epistel kuendamal Pühhapawal pärrast Kristusese üllestousmise Pühha.

1 Peetr. 4, 7-11. salmist sadik.

Agga keige asjade ots on liggi sanud, sepärrast olge moistlikkud ja walmsad palwettele. Agga keige ennamiste piddage issekeskis ühte puhko armastust: Sest armastus kattab pattude hulka. Olge issekeskis woõraste wastowotjad, ilma nurrifematta, sedda möda kui iggaüks on armo andi sanud, nenda aidage teine teist sellega, kui Jummalal monnesarnatse armo head maiapiddajad. Kui kegi rägib, kui Jummalal sannad rätigo temma sedda, kui kegi tenib, se tenigo kui sest jomist, mis Jummal annab, et keikis Jummal saaks auustud Jeesuse Kristusese läbbi, keliet on au ja wäggi iggaweste iggawessesks aiaks, Amen.

Ewangelium kuendamal Pühhapawal pärrast Kristusese üllestousmise Pühha. Joan. 15, 26- ja 16, peat. 4. salmist sadik.

Agga kui se trõbstia saab tulnud, kedda minna teile tahhan läkkitada Jeesust, se tõe Wain, kes Jeesust wäljalähhab, sefamma peab minnust tunnistama, ja teie peate ka tunnistama, sest teie ollete algnisest minnoga olnud. Sedda ollen minna teile räkinnud, et teie ennast ei pahhanda. Ja nemmad lükkawad teid koggodussest wälja; ka tulles se tund, et iggaüks, kes teid tappab, mõtleb ennast Jummalale mehehead kui ühhe ohwriga tegewad. Ja sedda wotwad nemmad teile tehha se pärrast,

párrast, et nemmad ei olle tunnud sedda Jēsa ega mind. Agga sedda ollen ma teile rákinud, et kui se tund saab tulnud, teie se peäle mõlete, et ma teile sedda ollen ütelnud. Agga sedda ep olle minna algmissest teile mitte ütelnud, sest ei ma teiega ollin.

Epistel Nellipühhi esimesel Páwal. Apost. Tegg. rom. 2, 1-13. salmist sadit.

Jui kui Nellipühhi-páaw kátte sai, siis ollid nemmad keik úhhel meel kous. Ja taewast sündis ákkitselt úks kóhhiseminne, otsego kange tuul olleks puhhunud, ja táitis keik sedda kooda, kus nemmad istid. Ja neist náhti kui lõhútud tulle keled, ja se seisis iggááhhe peäle nende seast. Ja nemmad said keik táis pühha Waimo, ja hákásid rákina teisi keli, nenda kui se Waim neile andis selgeste üllesrákida. Agga Jerusalemmas ollid Juda-rahwas ellamas Jummalakartlikud mehhed keigesugguse rahwa seast, mis taewa al on. Kui nüüd sefinnane heál sündis, siis tulli rahwa-hulk kótko, ja said ommas mõttes seggaseks, sest iggááks kulis neid omma kele-murde rákiwad. Ja nemmad ehmatasid keik árra, ja pannid imemeks, ja ütlesid teine teise wasto: Wata, eiks need-sinnatsed keik, kes rákiwad, Kallilea-ma mehhed ei olle? Kuida siis meie iggááks kuleme omma kele-murde, mis sees meie olleme sündinud? Olgo meie Parti-rahwas ja Meda-ja Elami-rahwas, ja kes meie ellame Mesopotamia ja Juda ja Kapadokia, Pontusse ja Ásia-maal, Brigia ja Pamwilia, Egiptusse ja Libia-rikide sees Kirene kaudo, ja Roma-rahwa woórad, Juda-rahwas

ni hásti kui need, kes Juda-rahwa usko heitnud, Kreta ja Arabia-rahwas; siis kuleme meie neid rágiwad meie omma keli Jummalá sured asjad. Ja nemmad ehmatasid keik árra, ja ollid otsego kahhe peál, ja ütlesid teine teise wasto: Mis se kúl peaks ollema? Agga teised pannid sedda naeruks ja ütlesid: Nemmad on táis maggusat wina.

Ewangelium Nellipühhi esimesel Páwal. Joan. 14, 23-31. salmist sadit.

Jesus wastas ja ütles temmale: Kui kegi mind armastab, kúl se peab minno sanna, ja minno Jēsa armastab tedda, ja meie tahhame temma jure tulla, ja ello-asset temma jure tehha. Kes mind ei armasta, se ei pea minno sanna; ja se sanna, mis teie kulete, ep olle mitte minno, waid selle Jēsa, kes mind on lákkitanud. Sedda ollen minna teile rákinud teie jures olles. Agga se tródstia, se pühha Waim, kedda minno Jēsa tahhab lákkitada minno nimmel, sefamma peab teid õppetama keik, ja teie mele tullerama keik, mis minna teile ollen ütelnud. Rahho játtan minna teile, omma rahho annan ma teile, minna ei anna teile mitte nenda, kui ma-ilm annab. Teie südda árgo ehmatago, egga sago arraks mitte. Teie ollete kuulnud, et ma teile ollen ütelnud: Minna lähhán árra, ja tullen iske teie jure. Kui teie mind armastaksite, kúl teie olleksite siis rõóm-sad, et ma ollen ütelnud: Minna lähhán Jēsa jure, sest minno Jēsa on surem mind. Ja nüüd ollen minna teile ütelnud enne kui se sünnib, et teie ussute, kui se sünnib. Minna ei sa ennam paljo teiega rákida, sest sefinnatsse ma-ilma Wúrft tulle,

leb, ja ei sa minust ühtegi. Agga et ma-ilm
moistaks, et minna sedda Jēsa armastan, ja
nenda teen, kui Jēsa mind on käsknud: touske
ülles, lätki sü ärra.

Epistel Nellipühhi teisel Päwal Apost. Tegg
gud. rom. 10, 42: 48. salmist sadik.

Jä temma (Jesús) on meid käsknud rahwale
kulutada ja tunnistada, et sesamma on se
Jummalast seätud ellawatte ja surnutte kohto-
moistja. Sestinnatsest tunnistawad keik Proh-
wetid, et temma nimme läbbi keik, kes temma sisse
usuwad, peawad pattude andeks-andmist sama.
Kui Peetrus need sannad alles räkis, langes püh-
ha Waim keikide peäle, kes sedda sanna kuulsid;
ja need usklikud ümberleikamisest, ni mitto kui
Peetrussega ollid tulnud, ehmatasid ärra, et ka
pagganatte peäle pühha Waimo and olli walla-
tud. Sest nemmad kuulsid neid wõwaid kelesid rää-
gawad, ja Jummalat wägga auustawad. Siis
kõstis Peetrus: Kas kegi wõib wet keelda, et neid
ei peaks ristitama, kes pühha Waimo on sanud
nenda kui melege? Ja temma käskis neid ristida
Jēfanda nimmel.

Ewangelium Nellipühhi teisel Päwal.

Joan. 3, 16: 21. salmist sadik.

Sest nenda on Jummal ma-ilmia armastanud,
et temma omma aino sündinud Poia on an-
nud, et ükski, kes temma sisse usub, ei pea hukka
sama, waid et iggawenne ello temmal peab ollema.
Sest Jummal ep olle omma Poega mitte lätkitä-
nud ma-ilmia, et temma ma-ilmia piddi hukka-
moistma,

moistma, waid et ma-ilm temma läbbi piddi õn-
faks sama. Kes temma sisse usub, tedda ei mois-
teta mitte hukka: agga kes ei usü mitte, jubba se
on hukkamoiosterud, sest temma ep olle usknud
Jummal aino sündinud Poia nimme sisse. Ag-
ga se on se hukkamoiistminne, et Walgus on tul-
nud ma-ilmia sisse, ja inimessed armastasid
pimedust ennam kui sedda Walgust; sest nende
teud ollid kurjad. Sest iggawiks, kes kurja teeb,
wikab sedda walgust, ja ei tulle walgusse jure, et
temma teggusid ei pea laidetama. Agga, kes tõt
teeb, se tulleb walgusse jure, et temma teud woik-
sid arwalikkuks sada, sest nemmad on Jummal
sees tehtud.

Epistel Nellipühhi Kolmandamal Päwal.

Apost. Tegg. rom. 8, 14: 17. salmist sadik.

Jä kui need Apostlid, kes Jerusalemmas ollid,
said kuulda, et Samaria-lin Jummal sanna
olli wastowotnud, lätkitasid nemmad nende
jure Peetrust ja Joannest. Kui need senna said,
pallusid nemmad Jummalat nende eest, et nem-
mad pühha Waimo piddid sama. (Sest temma
ei olnud weel ühhegi peäle nende seast langenud,
waid nemmad ollid agga Jēfanda Jesusse nim-
mel ristitud.) Siis pannid nemmad käed nende
peäle, ja nemmad said pühha Waimo.

Ewangelium Nellipühhi Kolmandamal Pä-
wal. Joan. 10, 1: 10. salmist sadik.

Sest, tõest, minna ütlen teile, kes ei lähhä
üksest sisse lammaste lauta, waid astub mai-
alt sisse, se on warras ja rõwel. Agga kes uksest
sisse

sisse lähhäb, se on lammaste karjane. Sellele teeb uksehoidja lahti, ja need lambad kuulwad temma heäle, ja temma kutsüb ommad lambad nimme pärrast, ja wiib neid wälja. Ja kui ta ommad lambad saab wäljaaianud, siis käib temma nende eel, ja need lambad käiwad temma järrel, sest nemmad tundwad temma heält. Agga wodra järrel: ei käi nemmad mitte, waid pögenewad temma eest, sest nemmad ei tunne wodraسته heält mitte. Se tähhendamisse samma ütles Jesus neile: Agga nemmad ei moistnud mitte, mis se piddi olema, mis temma neile räkis. Sepärrast ütles Jesus jälle nende wasto: Töest, töest minna ütlen teile: Minna ollen lammaste üks. Keik, kes enne mind on tulnud, need on wargad ja rödwild: agga lambad ei olle neid mitte kuulnud. Minna olen se üks, kui kegi minno läbbi sisse lähhäb, se peab õnsaks sama, ja peab sisse- ja wäljamis- ma, ja sõmist leidma. Warras ei tulle mu pärrast, kui warrastama ja tapma ja hukkama. Minna olen tulnud, et neil peab ello ja keik rohkeste ollema.

Epistel Kolm-aino Jummalä Pühhal.

Rom. 11, 33-36. salmist sadik.

Shedda Jummalä rikkusse ja tarkusse ja tundmisse süggawust! Kuis ärra-arwamatta on temma kochomoißmised, ja ärramoißmatta temma wißid! sest kes on Jöfanda mele tunnud? Ehk kes on temma nouandja olnud? Ehk kes on temmale middagi enne-ainud, et sedda peaks temmale jälle tasutama? Sest temma seest, ja temma läbbi ja temma sisse on keik asjad; temmale olgo au iggaweste, Amen.

Ewan

Ewangelium Kolm-aino Jummalä Pühhal.

Joan. 3, 1-15. salmist sadik.

Agga üks inimenne olli Wariferide seast, Nikodemus nimmi, Juda-rahwa üllem. Sefinane tuli Jesusse jure õiel, ja ütles temmale: Oppetaja, meie teame, et sa olled Jummalast tulnud õppetajaks: Sest ükski ei woi neid immetähtesid tehha, mis sinna teed, kui Jummal ei olle temmaga. Jesus wastas ja ütles temmale: Töest, töest, minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni üllewelt, ei woi temma mitte Jummalä riki nähha. Nikodemus ütles temma wasto: Kuis woib inimenne sündida, kui ta wanna on? Kas ta woib teistkorda omma emma ihho sisse minna ja sündida? Jesus wastas: Töest, töest minna ütlen sulle, kui kegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei woi temma mitte Jummalä rigi sisse sada. Mis lihast sündinud, se on liha, ja mis Waimust sündinud, se on Waim. Ärra panne immeks, et ma sulle olen ütelnud: Teie peate üllewelt sündima. Tuul puhhub, kuhho ta tahhab, ja sinna kuled temma heäle, agga sinna ei tea mitte, kust ta tulles, ja kuhho ta lähhäb: Nenda on iggaweste, kes Waimust on sündinud. Nikodemus wastas ja ütles temmale: Kuida se woib sündida? Jesus wastas ja ütles temmale: Olled sinna Jöraeli õppetaja, ja ei moista sedda mitte? Töest, töest, minna ütlen sulle: Meie rägime, mis meie teame, ja tunnistame, mis meie ollenie näinud, ja teie ei wotta meie tunnistust mitte wasto. Kui minna teile rägim neist asjust, mis Ma peäl on, ja teie ei ussu mitte; kuida wottaksite teie uskuda, kui ma teile rägiksin neist asjust, mis üllewelt taewas on? Sest ükski

32

ükski

ükski ei olle taewa läinud, kui agga se, kes tae-
wast mahhatunud, se innimesse Poeg, kes tae-
was on. Ja nenda kui Moses ühhe ussi on kõrbes
üllendanud; nenda peab se innimesse Poeg üllew-
datama, et ükski, kes temma sisse ussub, ei pea huf-
ka sama, waid et temmal iggawenne elio peab ol-
lema.

Epistel essimesel Pühapäwal pärrast
kolm-aino Jummal Pühha. 1 Joan. 4,
16-21. salmist sadik.

Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse
jääb, se jääb Jummal sisse, ja Jummal
temma sisse. Ses on se armastus täieks sanud
meie jures, et meil woiks julgust olla kohto päwal,
sest ossego temma on, nenda olleme ka meie sessin-
nasses ma ilmas. Karust ep olle mitte armastus-
tuses, waid täis armastus aiab kartust wälja,
sest kartusel on wallo; agga kes kardab, se ei olle
mitte täieks sanud armastuses. Armastagem
tedda, sest ta on meid enne armastand. Kui kegi
ütleb: Ma armastan Jummalat, ja wihtab om-
ma wenda, se on wallelik; sest kes ei armasta
omma wenda, kedda ta näab, kuidas se woib
Jummalat armastada, kedda temma mitte ei nä?
Ja sessinnane kässofanna on meil temmalt, et se,
kes Jummalat armastab, se peab ka omma wen-
da armastama.

Ewangelium essimesel Pühapäwal pärr-
rast kolm-aino Jummal Pühha. Luk.
16, 19-31. salmist sadik.

Agga üks rikkas innimenne olli, ja se ehhtas
ennast purpuri ja kalli linnase ridega, ja ellas
igga

iggapäaw rõõmsaste ja sureste. Agga üks wae-
ne olli Laatsarus nimmi, se olli maas temma wär-
rawa ees täis paisfid, ja püdis omma kohto täis
sada neist leiwa rasokessist, mis rikka laua pealt
mahhalangsid, agga koeradke tullid ja lakkusid
temma paised. Agga se sündis, et se waene surri,
ja et tedda inglidest kanti Abraami sülesse: Ag-
ga se rikkas surri ka ja maeti mahha. Ja kui ta
põrgus sures wallus olli, ja omnad silmiad ülles
tõstis, näggi ta Abraami kaugele ja Laatsarust
temma süles. Ja temma hädis ja ütles: Issa
Abraam, heida armo mo peäle, ja lakkita Laats-
arust, et ta omma sõrme otsa wette kastaks, ja
minno keelt jahutaks, sest mind waewatakse
wägga sessinnatse tulielekes. Agga Abraam ütles:
Poeg, mötle, et sa omma head põlwe ommas el-
lus olled kätte sanud, ja nendasammoti Laatsa-
rus kurja, agga nüüd rõnustakse tedda süni, ja
sind waewatakse. Ja peäle keik on meie ja teie
wahhel suur wahhe finnitud, et need, kes sūt taht-
wad tenna teie jure miina, ei woi mitte, egga need,
kes seät on, ei sa seält tenna meie jure tulla. Ag-
ga temma ütles: Ma pallun süs sind, issa, et sa
tedda lakkitad minno issa kotta, sest mul on wiis
wenda, et ta neile finnitaks, et nemmadke ei sa
seie wallo paika. Abraam ütles temmale: Neil
on Moses ja prohwerid, kuulgo nemmad neid.
Agga temma ütles: Ei mitte, issa Abraam, waid
kui kegi surrust nende jure lähhäks, süs parran-
daksid nemmad meelt. Agga ta ütles temmale:
Kui nemmad Mosest ja prohwerid ei kule, egga
nemmad ialge wottaks nou, kui kegi surrust ül-
lestoujeks.

Epistel teisel Pühhapawal pärrast Kolm-
aino Jummalala Pühha. 1 Joan. 3,
13-18. salmist sadik.

Arge pange immeks, minno wennad, kui ma-
ilm teid wihtab. Meie teame, et meie surmast
olleme tulnud ello sisse, sest et meie armastame
wennad; kes wenda ei armasta, se jääb surma
sisse. Iggauks, kes omma wenna wihtab, se on
innimesse tapja, ja teie teate, et ei ühbelgi inni-
messe tapjal ep olle iggawest ello ennese sisse jä-
wad. Ses olleme meie sedda Jummalala armastust
tunud, et temma omma ello meie eest on jätnud,
ja meie peame ta ello wendade eest jätna. Agga,
kel ma ilma peatoidust on, ja näab ommal wen-
nal middagi tarwis ollewad, ja panneb omma
süddame temma eest kinni, kuidas jääb Jummalala
armastus temma sisse? Minno lapsokessed, ärge
armastagem mitte sannaga egga kelega, waid
teoga ja tõega.

Ewangelium teisel Pühhapawal pärrast
Kolm-aino Jummalala Pühha. Luk.
14, 16-24. salmist sadik.

Uks innimenne tegai sure dhto-sõmaacia, ja kuts-
sus paljo, ja läkkitas omma sullast dhto-sõ-
ma-acia tunnil neile, kes ollid kutsitud, ütlemas:
Tulge, sest keik on jo walmis. Ja nemmad hakkas-
sid ennast keik ühhest suust wabbandama. Eest-
menne ütles temmale: Minna ollen põldo ostnud,
ja pean wäljainnema ja sedda waatma; ma
pallun sind, wabbanda mind. Ja teine ütles:
Ma ollen wiis pari hãrgi ostnud, ja lähhan neid
katsma, ma pallun sind, wabbanda mind. Ja
üks

üks teine ütles: Ma ollen naese wotnud, ja sepär-
rast ei woi minna tulla. Ja se sullane tulli tag-
gasi, ja kulutas sedda omma issandale; siis wiht-
hastas koia-issand, ja ütles omma sullasele: Min-
tie warsti wälja liina laia ulitsatte ja poik-
ulitsat-
te peäle, ja to seie sisse need kes waesed ja migga-
sed ja jallotunud ja pimmedad on. Ja se sullane
ütles: Issand, se on sündinud nenda kui sa käst-
sid, agga weel on maad. Ja issand ütles sullase
wasto: Minne wälja tede peäle ja aedade äre,
ja sada neid sisse tullema, et minno kooda täis
saaks. Sest minna ütlen teile, et ükski neist meh-
hist, kes on kutsitud, ei pea minno dhto-sõmaaeaga
maitsuma.

Epistel Kolmandamal Pühhapawal pärrast
Kolm-aino Jummalala Pühha. 1 Peetr.
5, 6-11. salmist sadik.

Sis allandage ennast nüüd Jummalala wägge-
wa kãe alla, et temma teid woiks üllendada
digel aial. Heitke keik omma murret temma peä-
le, sest ta murretseb teie ette. Olge kashinad, wal-
wage, sest teie waenlane, kurrat, kãib ümber kui
mõiraja loukoer, ja otsib, sedda temma woiks är-
raneelda: Selle wasto seiske kindlaste uskus, ja
teädke, et needsammad kannatamisjed täieste sa-
wad teie wendade seltsi kãtte kes ma-ianas on.
Agga se keige armo Jummal, kes meid on kuts-
nud omma iggawesse au sisse Kristusse Jeesusse
sees, se parrandago, kinnitago, tehko wahwaks,
ja ralago teid tuggewaste, kui teie ürrifeste sate
kannatanud. Sellesammale olgo au ja wãggi
iggaweste iggawesses aiafs, Amen.

Ewangelium Kolmandamal Pühhapawal
pärrest Kolm-aino Jummal Pühha.
Luk. 15, 1-10. salmist sadik.

Ugga keik Ednerid ja pattused tullid temma jure
tedda kuulma. Ja Bariserid ja kirjatundjad
nurrisesid ja ütlesid: Sesinnane wottab wotusid
wasto ja södb nendega. Ugga temma räkis neile
se tähhendamisse-sanna, ja ütles: Mis saggune
innimenne teie seast on, kennel sadda lammast on,
ja kui ta ühhe neist ärrakautab, eks ta jätta üh-
heksakümme peäle ühheksa kõrbe, ja eks ta läh-
hä selle järrele, mis on ärrakaddunud, kuni ta
sedda leiab? Ja kui ta saab leidnud, siis panneb
ta sedda omma ollade peäle rõmoga. Ja kui ta
kojo saab, siis kutsub ta kokko söbrad ja naabred,
ja ütles neile: Olge minnoga rõdmsad, sest ma ol-
len leidnud ümma lamba, mis olli ärrakaddunud.
Minna ütlen teile, et nenda on rõdm taewas ühhe
pattuse pärrest, kes meelt parrandab, ennami kui
ühheksakümme peäle ühheksa dige pärrest, kellel
meleparrandamist ei olle tarwis. Ehk mis saggune
naene on, kel kümme trahma-rahha on, kui ta
ühhe trahma-rahha ärrakautab, eks ta künalt ei
süta, ja eks ta kodda ei pühhi, ja eks ta holega ei
otsi, senni kui ta sedda leiab. Ja kui ta saab leid-
nud, siis kutsub ta kokko söbrad ja naabred, ja
ütles: Olge minnoga rõdmsad, sest ma ollen se
trahma-rahha leidnud, mis ma ollen ärrakauta-
nud. Nenda, ütlen minna teile, on rõdm Jum-
mala inglide ees ühhe pattuse pärrest, kes meelt
parrandab.

Epistel neljandamal Pühhapawal pärrest
Kolm-aino Jummal Pühha. Rom.
8, 18-23. salmist sadik.

Sest minna arwan, et sellesinnaste aia kannas-
tamised ep olle ühtegi wäärt selle au wasto,
mis niile peab ilmutadama. Sest loom otab
pikki silmi Jummal laste au ilmunist. Sest
loom on tühja põlwe alla heidetud, ei mitte hea
melega, waid selle pärrest, kes tedda on senna alla
heitnud se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab
peästetud sama sest kadduma asja tenistussest
Jummal laste wabbusseks. Sest meie tea-
me, et keik loom ühtlase äggab, ja ühtlase süres
waewas on tännini. Ugga mitte üks päinis se,
waid ka need isse, kellel Waino esimessest an-
nid on, ja meie isse äggame isseennestest ja otame
laste digust, se on: Meie ihho ärrapeästmist.

Ewangelium neljandamal Pühhapawal pär-
rest Kolm-aino Jummal Pühha. Luk.
6, 36-42. salmist sadik.

Sepärrest olge armolised, nenda kui teie Jä-
sa armolinne on. Ja ärge moistke kohhut,
suis ei moisteta ka mitte teie peäle kohhut: Ärge
moistke hukka, suis ei moisteta ka teid mitte hukka.
Andke andeks, suis antakse teile andeks: Andke,
suis peab teile antama, üks hea kinniwautud, ja
kühja peaga ja puistatud modt peab teie rüppe
antama: Sest sellesamma moddoga, misga teie
moddate, peab teile jälle moddetama. Ugga tem-
ma ütles neile tähhendamisse-sanna: Kas pim-
me woib pimmedale teed juhhatada? Eks nem-
mad mollemad aufo ei lange? Ei jünger olle mit-

te üllemt kui temma õppetaja; agga iggaüks täieste õpperud peab ollema kui temma õppetaja. Agga mis sa sedda pinda nääd, mis so wenna filmas on, agga sedda palki, mis so ommas filmas on, ei panne sa mitte tähhele. Ehk kuida woid sa omma wennale öölda: Wend, lasse ma kiskun sedda pinda wälja, mis so filmas on; ja isse ei nä sa sedda palki mis so filmas on? Oh sinna fallalik! kisku essite sedda palki ommast filmast wälja, ja siis selletad sinna wäljakiskuda sedda pinda, mis so wenna filmas on.

Epistel wiendamal Pühhapawal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha. 1 Peetr.

3, 8-15. salmist sadik.

Agga wimaks olge keik ühhomelelised, ärda melega teiste wasto, wendade armastajad, süddamest halledad, lahked. Ärge makske mitte kurja kurjaga, ehk söinamist söinamisega, waid se wasto õnnistage, sest et teie teate, et teie seks ollete kutsutud, et teie õnnistamist peate pärrima. Sest kes ello tahhab armastada, ja häid päiwi nähha, se waigistago omma keelt kurja eest, ja ommad mõtkad kawwalust räkimast. Temma pöödego ennast kurjast ärä, ja tehko head, temma õstigo rahho, ja noudko sedda takka. Sest Jesanda filmad watawad õigede peäle, ja temma förwad kuulwad nende pallumist: Agga Jesanda palle on wasto neid, kes kurja tewad. Ja kes on, kes teile peaks kurja teggema, kui teie head takkanouate? Ja kui teie ka peaksite kannatama õigusse pärrast, siis ollete teie õnsad: agga ärge kartke nende hirmo, ja ärge ehmatage mitte wäg-

wägga ärä. Agga pühhitsege Jesandat Jummalat omma süddamette sees.

Ewangelium wiendamal Pühhapawal pärrast kolm-aino Jummalä Pühha. Luf.

5, 1-11. salmist sadik.

Agga se sündis, kui rahwas temma (Jesusse) jure tungis Jummalä sanna kuulma, ja temma isse seisis Kenetsareti järwe äres, ja näggi kaks laewa järwe äres seiswad, agga kallamehed ollid neist wäljaläinud, ja lopputasid note ärä: Siis läks temma ühhe laewa peäle, mis Simonä pärralt olli, ja pallus tedda, et ta mäelt nattukest pididi äräsfoudma. Ja temma istus mahha, ja õppetas rahwast laewa seest. Agga kui ta lõppes räkimast, ütles temma Simonä wasto: soua fenna süggawa kohta, ja laske ommad nodad sisse ühhe loma karteks. Ja Simon wastas ja ütles temmale: Öppetaja, meie olleme keige se õ tööd teinud, ja ey olle ühtegi sanud, agga sinno sanna peäle tahhan ma nota sisse lasta. Ja kui nemmad sedda teggid, said nemmad sure hulga kallo; agga nende noot käärises lõhki, ja nemmad tombasid kääga omma seltsimeeste wasto, kes teises laewas ollid, et nemmad pididid tullema, ja neid aitma. Ja nemmad tullid ja täitsid mollemad laewad täide, nenda et nemmad wau sid. Agga kui Simon Peetrus sedda näggi, heitis temma Jesusse põlwede ette mahha, ja ütles: Jesand, minne minnust ärä, sest ma ollen üks pattune innimenne. Sest suur ehmatatus olli temmä peäle tulnud, ja keikide peäle, kes temmaga ollid, se kallafagi pärrast, mis nemmad ühhes ollid sanud.

nud. Mendasammoti ka tulli suur ehmatuſ Jakobuſſe ja Joannesse Sebedeuſſe poegade peäle, keſ Simona ſeltſimehbed ollid. Ja Jeſuſ ütles Simona waſto: Arra karda, ſeſt aiad pead ſa innimeſſi püüdma. Ja nemmad aiad laemadega mäele, ja jäſid keik mahha, ja käſid temma järrel.

Epistel kuendamal Pühhapawal pärraſt kolm-aino Jummalala Pühha. Rom.

6, 3: II. ſalmiſt ſadiſ.

Eſt eſs teie ei tea, et, mitto meid Kriſtuſſe Jeſuſſe ſiſſe on riſtitud, et meie temma ſurma ſiſſe olleme riſtitud? Siis olleme meie temmaga mahhamaetud riſtimieſe läbbi ſurma ſiſſe; ja oſſego Kriſtuſ on ülleſärratud ſurnuſt Jeſuſſe au läbbi, et meie ka nenda peame udeſelluſ käima. Seſt kui meie temmaga olleme iſtutud temma ſurma ſarnaduſſeſ, ſiis peame meie ka temma ülleſtoimieſe ſarnateſ ollema. Et meie ſedda teame, et meie wanna innimeſſe temmaga on riſti lödud, et patto ihho peab tühjaſ minnema, et meie mitte ennam patto ei teni; ſeſt keſ ſurnud on, ſe on digeſ moiſtetud pattuſt. Agga kui meie Kriſtuſſega olleme ſurnud, ſiis uſume meie, et meie ka temmaga peame ellama, ſeſt et meie teame, et Kriſtuſ ſurnuſt ülleſärratud mitte ennam ei ſurre, ſurn ei walliſe teſſ temma üle. Seſt, miſ temma on ſurnud, ſedda on ta pattule ſurnud ükſford; agga miſ ta ellab, ſedda ellab temma Jummalale. Menda arwage ka teie ennaſt pattule kül ſurnud ollewad, agga Jummalale elawad Kriſtuſſe Jeſuſſe meie Jeſuſſe ſanda ſeſſ.

Ewan

Ewangelium kuendamal Pühhapawal pärraſt kolm-aino Jummalala Pühha. Matt.

5, 20: 26. ſalmiſt ſadiſ.

Eſt minna (Jeſuſ) ütlen teile: Kui teie diguſ ep olle paljo ütlen kui kirjatundjatte ja Baſeride diguſ, ſiis ei ſa teie mitte taewa riſi. Teie ollete kuulnud, et wannemille on räkitud: Sinna ei pea mitte tapma; agga keſ ial tappab, on kohto wäärt. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, keſ omma wenna peäle ilma-aſjata wiſha kannab, on kohto wäärt; agga keſ ial omma wenna waſto ütleb: Raka, ſe on ſure kohto wäärt; agga keſ ial ütleb: Sa jölle! ſe on põrgo tulle wäärt. Sepärraſt, kui ſinna omma ande altari peäle tood, ja ſeäl ſo mele tulle, et ſinno wennal midagi on ſinno waſto; ſiis jatta ſenna omma ande altari ette, ja minne, ja leppi enne omma wennaga ärra, ja ſiis tulle ja to omma ande. Olle pea heamelelinne omma wiſha-mehhe waſto, kunni ſinna temmaga tee peäl olled, et ſe wiſha-meſſ ſind ei anna ärra kohtomoiſtia kätte, ja kohtomoiſtia ſind ei anna ärra ſullate kätte, ja ſind ei wiſſata wangitorni. Ideſt, minna ütlen ſulle: Sinna ei peäſe ſeäl wälja, eunego ſinna ka wiimſe tinga ſaad ärramaſnuud.

Epistel ſeiſmel Pühhapawal pärraſt kolm-aino Jummalala Pühha. Rom. 6, 19: 23.

ſalmiſt ſadiſ.

Minna rägin innimeſſe kombel teie lihha nõdruſſe pärraſt; ſeſt oſſego teie ommad liſſ med ollete annud roiaſtuſſe ja üllekohtule orjakaſ üllekohtuſ: Menda ande nüüd ommad liſſ med

med digussele orjaks pühitusseks. Sest kui teie patto sullased ollite, siis ollite teie digussest lahti. Mis kasso olli teil siis neist asjust, mis pärrast teil nüüd hääbi on? Sest nende ots on surm. Agga nüüd, et teie ollete pattust lahti ja Jummal a orjaks sanud, on teil omma kasso, et teie pühaks sate, ja se ots on iggawenne ello. Sest surm on patto palk, agga iggawenne ello on Jummal a armo and Kristusse Jesusse meie Isfanda sees.

Ewangelium seitsemel Pühhapawal pärrast kolm-aino Jummal a Pühha. Mark. 8, 1-9. salmist sadik.

Meil päiwil, kui wägga paljo rahwast kous olli, ja neil ep olnud ühtegi süa, kutsus Jesus ommad Jüngrid ennese jure ja ütles neile: Mul on wägga halle meel se rahwa peäle, sest nemmad on jo kolm päwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa. Ja kui minna neid lassen koiu miina sömatta, siis nõrguwad nemmad ärra tee peäl, sest monned neist ollid kangelit tulnud. Ja temma jüngrid wastasid temmale: Kust woib fegi siin kõrbes neid leiwaga täita? Ja temma küsis neilt: Mitto leiba teil on? Ja nemmad ütlesid: Seitse. Ja temma kaskis rahwast mahhaistuda Ma peäle, ja wottis neid seitse leiba, tännas, murdis ja andis omma jüngrittele, et nemmad piddid ettepannema. Ja nemmad pannid rahwa ette, ja neil olli piisut kallofessi, ja temma dnnistas ja kaskis ka neid ettepanna, agga nemmad söid ja nende kõhhud said täis, ja korjasid kokko üllejänud pallofessi seitse forwi täit. Agga neid kes ollid sö-

nud,

nud, olli liggi nelli tuhhat, ja temma lastis neid miina.

Ewangelium, mis Kiriko-seäduuse ramard järrel selsinnatsel seitsemel Pühhapawal pärrast kolm-aino Jummal a Pühha ka kaskakse etteluggeda, ja ärraselletada. Matt. 17, 1-9. salmist sadik.

Ja kui päwa pärrast wottis Jesus ennesega Peetrust ja Jakobust ja Joannest temma wenda, ja wiis neid ülles ühhe kõrge mäe peäle issepäinis, ja tedda mudeti nende ees, ja temma palle paistis otsego päike, ja temma rided said walgeks otsego walgus. Ja wata, Moses ja Elias näitsid ennast neile, ja kõnnelesid temmaga. Agga Peetrus wastas ja ütles Jesussele: Isfand, se on hea, et meie siin olleme, kui sa tahhad, siis tahhame meie seie kolm maia tehha, ühhe sinnule, ja ühhe Mosessele, ja ühhe Eliale. Kui temma alles räkis, wata, siis warjas nende alle üks selge pilw, ja wata üks heäl pilwest ütles: Sesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pärrast on, tedda kuulge. Ja kui jüngrid sedda kuulsid, heitsid nemmad omma silmi mahha ja kartsid wägga. Ja Jesus tuli nende jure, putus neisse ja ütles: Tõuske ülles ja ärge kartke mitte. Agga kui nemmad ommad silmad ülles tõstsid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Jesus ütles päinis. Ja kui nemmad mäelt allaläksid, kaskis neid Jesus ja ütles: Teie ei pea sedda näitmist ühhelegi ütlemä, kummi innimesse Poeg surmast saab üllestõusnud.

Epis-

Epistel kahheksamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummal Pühha. Rom.

8, 12-17. salmist sadit.

Sepärrast nüüd, wennad, ep olle meil wõlgo
lihaga, et meie peaksite lihha järrele ella-
ma. Sest kui teie lihha järrele wõttate ellada,
siis peate teie surema: agga kui teie Waimo läbbi
ihho teud wõttate surretada, siis peate teie ellama.
Sest ni mitto kui Jummal Waimo läbbi juhha-
takse, needsinatsed on Jummal lapsed. Sest
teie ep olle sanud fullase põlwe waimo, et teie jäl-
le peaksite kartma, waid teie ollete lapse põlwe
Waimo sanud, kelle läbbi meie küssendame: Ab-
ba, Jesa! sesamma Waim tunnistab meie wai-
moga, et meie olleme Jummal lapsed. Olleme
meie nüüd lapsed, siis olleme meie ka pärriad, ni
hästi Jummal pärriad, kui Kristussega pärri-
ad, kui meie temmaga kannatame, et meie ka tem-
maga au sisse sama.

Ewangelium kahheksamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummal Pühha. Matt.

7, 15-23. salmist sadit.

Ugga hoidke ennast walle-prohwetide eest, kes
teie jure tullewad lammaste ridis, agga seest-
pidi on nemmad kiskiad hundid. Nende wiljast
peate teie neid tundma. Kas wina-marjo nopp-
takse kibborwitsust, ehk wigi-marjo ohhakist? Nen-
da igga hea pu kannab head wilja, agga pahha
pu kannab pahha wilja. Hea pu ei woi pahha
wilja kanda, egga pahha pu woi head wilja kan-
da. Igga pu, mis head wilja ei kafiina, raiutakse
mahha ja wisatakse tullesse. Sepärrast nende
wil-

wiljast peate teie neid tundma. Ei sa keif, kes
minno wasto ütleb: Jesand, Jesand, taewa riki,
waid kes teeb minno Jesa tahtmist, kes taewas
on. Paljo ütlewad minno wasto selsanmal pä-
wal: Jesand, Jesand, eks meie olle sinno nimmel
prohweti wisil räkitud, ja sinno nimmel kurjad
wainud wälja-aiatud, ja sinno nimmel paljo wäg-
gewaid teggusid teinud? Ja siis tunnistab min-
na neile: minna ei olle teid ellades tunnud, tag-
ganege minnust ärra, kes teie üllekohto tete.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal pärrast
kolm-aino Jummal Pühha. 1 Kor.

10, 6-13. salmist sadit.

Ugga need asjad on meie ettetähendamis-
sündinud, et meie kurja asjo ei pea himmus-
tama, nenda kui nemmadke on himmustatud.
Urge sage ka mitte wõdra jummal teenriks, nen-
da kui monningad neist, kui kirjutud on: Rehwas
istus mahha söma ja joma, ja rousis ülles män-
gina. Urge piddagem ka hora-ello, nenda kui
monningad neist on hora-ello piddamud, ja lang-
sid ühhel päwal kolmtuhhat kolmatkümmend.
Urge kiusagem ka Kristust, nenda kui monningad
neist ka kiusasid, ja neid rikkuti maddudest ärra.
Urge nurrisege ka mitte, nenda kui monningad
neist nurrisesid ja said hukka ärrarikkuja läbbi.
Agga se keif on sündinud neile ettetähendamis-
seks. Agga se on kirjutud meile maenitusseks,
kelle peäle ma ilma ots on tulnud. Sepärrast,
kes ennast arwab seiswad, se katsko, et temma
ei lange. Teile ei olle weel muud kui innimesse
kiusatus kätte tulnud. Agga Jummal on ustam,
H kes

Ees teid ei lasse kiusata ennam kui teie sudate kanda, waid tahhab kiusatussega ka sedda otsa tehha, et teie sudate kanda.

Ewangelium ühheksamal Pühhapawal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. Luk. 16, 1:9. salmist sadit.

Agga ta ütles ka omma jüngeritte wasto: üks inimenne olli rikkas, sel olli maiapiddaja, ja selle peäle olli temma ette kõnne tõstetud, kui peaks ta temma warra ärrahukkama. Ja temma kutsus tedda, ja ütles temmale: kuida ma sedda sinnuft kulan? te arro ommaist maiapiddamissest, sest sinna ei woi ennam mitte maia pidada. Agga se maiapiddaja mõtles isseeneses: Mis pean ma teggema? minno Issand wottab maiapiddamist minnuft ärra; kaewada ei suda ma mitte; häbbi on mul kerjades. Ma tean, mis ma tahhan tehha, et kui minna maiapiddamissest lahti saan, nemmad mind wastowotwad omma koddade sisse. Ja temma kutsus ennese jure iggauhhe omma Issanda wõlglast, ja ütles esimesse wasto: paljüks sul mo Issandaga wõlgo on? ja se ütles: sadda wati õlli. Ja ta ütles temmale: wotta omma ranjato, ja istu mahha ja kirjota warri wiiskümend. Pärrast ütles ta teisele: agga paljüks sul wõlgo on? temma ütles: sadda wakka nissõ. Ja temma ütles temmale: wotta omma ranjato, ja kirjota kahheksakümend. Ja se issand kitis sedda üllekohtust maia piddajat, et ta targaste olli teinud, sest sesinnatse ma ilma lapsed on ennam moistlikud, kui walgusse lapsed omma suggu rahwa seas. Ja minne

nage ütlen teile; tehke ennesele sõbro üllekohtusest Mammonast, et kui teie keikist lahti sare, nemmad teid wastowotwad iggaweste maiadesse.

Epistel künnemal Pühhapawal pärrast kolm-aino Jummalala Pühha. I Kor. 12, 1:11. salmist sadit.

Agga waimolikkust andist, wennad, ei tahha minna mitte, et teil peab teadmatta ollema. Teie teate, et teie ollite pagganad, ja läksite keelumatte woõraste jummalatte jure, nenda kui teid sadeti. Sepärrast annan ma teile teada, et ükski, kes Jummalala Waimo läbbi rägib, Jesust ärra ei nea. Ja ükski ei woi Jesust Issandaks nimmetada, kui agga pühha Waimo läbbi. Kõl armo-annid on mitmesuggused, agga sesamma Waim. Ja ammetid on mitmesuggused, agga sesamma Issand. Ja teud on mitmesuggused, agga sesamma Jummal on, kes keik keikide sees teeb. Agga iggauhhele antakse Waimo walgustamist teiste kasuks. Sest ühhele antakse Waimo läbbi tarkusse fanna, agga teisele tundmisse fanna sesamma Waimo järrel; agga teisele antakse usko sesamma Waimo sees; agga teisele annid terweks tehha sesamma waimo sees; agga teisele wõggewaid teggusid tehha; agga teisele prohweritõlutamist; agga teisele waimusid ärraarwata; agga teisele antakse monnesuggusid kelesid; agga teisele keelte ärraselletamist. Agga sedda keik teeb se üks ja sesamma Waim, ja jaggab iggauhhele omma, nenda kui temma tahhab.

Ewangelium kümnnemal Pühhapawal parrast kolm-aino Jummalal Pühha. Luk.

19, 41-48. salmist sadit.

JA kui temma (Jesus) liggi sai ja liina näggi, nuttis ta temma parrast, ja ütles: kui sinna ge teaksid sedda ja weelgi selfinnatfel ommal päwal, mis sinno rahhule tarwis läbbab! agga nüüd on se sinno silma eest warjule pandud. Sest aeg tulleb sinno peäle, et so waenlased sinno ümber walli tewad, ja sinno ümber piirwad, ja sind keikidpidi waewawad; ja nemmad löwad sind mahha ja sinno lapsed sinno sees; ja ei jätta kirowi kirowi peäle, separrast et sa ei olle tunnud omma armo-katõnõise aega. Ja temma läks pühha kotta, ja hakkas wähaaiaama neid, kes seal sees müsid ja õtsid, ja ütles neile: kirjutud on: minno kõdda on palwe kõdda, agga teie ollere sedda rõdwi auguks teinud. Ja temma olli iggapääw pühhas koias õppetamas. Agga ülemad preestrud ja kirjatundjad ja rahwa ülemad püüdsid tedda hukka sata, ja ei leidnud mitte mis nemmad pididid teggema; sest keik rahwas, mis tedda kulis, hoidsid temma pole.

Epistel ühheteistkümnnemal Pühhapawal parrast kolm-aino Jummalal Pühha.

1 Kor. 15, 1-10. salmist sadit.

AGga ma annan teile teada, wennad, sedda armo-õppetust, mis ma teile ollen kulutanud, mis teie ka ollere wastowotnud, mis sees teie ka seisate, mis läbbi teie ka õnsaks sate, kui teie sedda nenda peate, mil wiisil minna teile ollen kulutanud; olgo siis, et teie ollere ilma-asjata uskud: Sest

ma

ma ollen keigeesfite teile sedda annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järrele, ja et temma on maetud, ja et ta on ülestõusnud kolmandamal päwal kirjade järrele; Ja et ta on nähtud Rewast, parrast kahhestekümnest. Parrast on temma nähtud enam kui wiest saast wennast ühbel hobil, kelle seast weel sütsadik surem hulk ellus on, agga monnigad on ka maggama lainud. Parrast on temma nähtud Jakobusfest, parrast keikist Apostlidest. Agga wimaks keikide järrel on temma ka minust kui ühhest enneaegfest nähtud. Sest ma ollen keigewähhem Apostlide seast, kes ep olle wäärt, et mind Apostlike hütakse, separrast, et ma Jummalal koggodust ollen takkakuusanud. Agga Jummalal armust ollen minna, mis ma ollen, ja temma arm minno wasto ei olle mitte tühhine olnud, waid ma ollen paljo enam rõdd teinud kui nemmad keik; agga ei mitte minna, waid Jummalal arm, mis minnoga on.

Ewangelium ühheteistkümnnemal Pühhapawal parrast kolm-aino Jummalal Pühha. Luk. 18, 9-14. salmist sadit.

AGga ka monnede wasto, kes isse ennest peäle lootsid, et nemmad pidid õiged olla, ja muud põlgsid, ütles Jesus se tähhendamise sanana: Eaks innimest läksid ülles pühha kotta paltrerpiddama, teine olli üks Bariseer, ja teine üks Fõlner. Se Bariseer seisis, ja lugges isseeneses sedda: oh Jummal! minna tännan sind, et minna ep olle nenda kui muud innimesed, risinjad, üllefõhtused, abbiellorikjad, egga nenda kui sefinane

nane Tölner. Minna paastun kaksford näddas las, ma annan kinnest keikist, mis mul on. Ja se Tölner seisis emalt, ja ei tahtnud omma silmige taewa pole üllestösta, waid ldi omma wasto rindo ja ütles; oh Jummal, olle mulle pattusele armolinne! Minna ütlen teile: sefinnane läks alla omma kotta pareminne digeks moistetud kui teine. Sest iggawks kes ennast isse üllendab, tedda allandakse, agga kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.

Epistel Kahheteistkunnemal Pühhapawal pärrast kolm:aino Jummal Pühha.

2 Kor. 3, 4:9. salmist sadik.

Ugga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi Jummal pole, ei mitte, et meie isseennesrest kolbame middagi arwata kui isseennesest, waid meie kolbdus tulle Jummalast, kes meid ka on teinud kolbawaks ue seadusse teenriks, ei mitte kirja-tähhe, waid Waimo sullasiks. Sest kirja-täht surretab, agga Waim teeb ellawaks. Ja kui surma ammet kirja tähtes, mis kirowide sisse olli tikkitud, au sees olnud, nenda et Israeli lapsed ei woinud mitte üksi filmi Mosesse pallet wadata, temma palle au pärrast, mis süsti piddi ärralõpma: kuis ei peaks paljo ennam Waimo ammet au sees ollema? sest kui hukkamoistmisse ammetil au olnud, paljo ennam on üpris surema au sees digusse ammet.

Ewangelium Kahheteistkunnemal Pühhapawal pärrast kolm:aino Jummal Pühha. Mark. 7, 31:37. salmist sadik.

JA kui temma (Jesus) jälle Tirusse ja Sidoni raias

raiadest wäljaläks, tulli temma Kalilea järwe äre kess künne-linna raiasse. Ja nemmad töid temma jure ühhe kurti, kel kida keel olli, ja palusid tedda, et ta piddi kät temma peäle pannema. Ja temma wottis tedda rahwa seast ärra kõrwal, ja pistis ommad sõrmed temma kõrwo, ja sülitas, ja wutus temma kelesse ja watis ülles taewa, ohkas ja ütles temmale: Ewata! se on: sa lahti! Ja seddamaid said temma kõrwad lahtri, ja temma kele kōidik peasis lahti, ja ta rakis selgeste. Ja temma kelis neid sedda ühhelegi rākinast; agga sedda ennam temma neid kelis, sedda ennam kulutasid nemmad sedda. Ja nemmad ehmatasid üpres wägga ärra, ja ütlesid: Temma on keik hästi teinud, kurdidke teeb temma kuulma, ja keletumad räkima.

Epistel Kolmeteistkunnemal Pühhapawal pärrast kolm:aino Jummal Pühha.

Kalat. 3, 15:22. salmist sadik.

Wennad, minna wägin innimeste wiisil. Et innimessege wimist seadust põlga ükski ärra, kui se finnitud on, agga panne middagi senna kõrwa. Ugga nüüd on tootused Abraamile ja temma Seemnele wägitud. Temma ei ütle mitte: ja sinno semettele, kui mitmest, waid kui ühhest: ja sinno Seemnele, se on Kristus. Ugga minna ütlen sedda: se käsk, mis nellisadda peäle kolmkunnemend aastat pärrast on antud, ei te mitte kolwarumaks sedda seadust, mis Jummalast Kristusse peäle on ennekinnitud, et se käsk sedda tootust piddi tühjaks teggema. Sest kui pärrandus käsiust olles, ei se üs olles ennam tootustest; agga Jummal

mal on sedda Abraamile tootuse läbbi armust annud. Mis tarwis on siis se käst? se on ülleastmiste pärrast fenna jure antud, (kunni se Seme piddi tullemä, kennele se tootus olli sündinud) ja on seätud Inglise läbbi wahhemehhe kää läbbi. Agga wahhemees ep olle mitte ühhe ainsa wahhemees, agga Jummal on üks. Kas siis käst on Jummalä tootuste wasto? ei olle mitte. Sest kui käst olleks antud, mis woiks ellawaks tehha, siis tulleks digus tdeste kästust. Agga kirri on keif kinnipannud patto alla, et tootus piddi Jesusse Kristusse ussust antama neile, kes ussuwad.

Ewangelium kolmeteistkunnemal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühä. Luk. 10, 23-37. salmist sadik.

Ja temma (Jesus) võris ennast jüngritte pole, ja ütles neile isse ärranis: Onsad on need silmad, kes näwad, mis teie näte. Sest minna ütlen teile, et paljo prohwetit ja kunningaid on tahtnud nähha, mis teie näte, ja ei olle sedda mitte näinud, ja kuulda, mis teie kulete, ja ei olle sedda mitte kuulnud. Ja wata üks kästotundja wottis kätte, kuusas tedda ja ütles: Oppetaja, mis pean ma teggema, et ma iggawesse ello pärrin? Agga ta ütles temmale: mis on kästo ramatusse kirjotud? kuida sa loed? agga temma wastas ja ütles: sinna pead Isandat omma Jummalat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast wäest, ja keigest ommast melest, ja omma liggimest kui isse ennast. Agga ta ütles temmale: sinna olled diere wastanud, te sedda, siis pead sa ellama. Agga

tem

temma tahtis isseennast digeks panna, ja ütles Jesusse wasto: Kes siis on mo liggimenne? agga Jesus wastas se fanna peäle, ja ütles: üks innimenne läks Zerusalemast alla Jeriko pole, ja sat- tus rööwlitte kätte: kui need temma rided said ärrariisunud, ja peälegi hoya annud, läksid nemmad ärra, ja jätsid tedda pool surnud mahha. Agga üks Preester läks koggematta sedda teed alla, ja kui ta tedda näggi, läks temma möda, ja nendat sammoti ka üks Lewit, kui ta fenna paifa sai, tulli temma ja watis, ja läks möda. Agga üks Samaria-meest kätis sedda teed, ja tulli temma jure; ja kui ta sedda näggi, sai temma südda haledaks. Ja ta tulli temma jure, ja süddus temma hawad kinni, ja wallas õlli ja wina sisse, röstis tedda ka omma ennese weikse selga, ja wiis tedda kõrtsi, ja kandis hoolt temma eest. Ja kui ta teisel päwal ärraläks, wottis ta kaks tenari-rahha wälja, ja andis kõrtsmikule, ja ütles temmale: Käina hoolt temma eest, ja mis sa ial weel peaksid kullutama, sedda tahhan ma taggasi tulles sulle maksta. Redda sa nüüd neist kolmest arwad selle lähema ollewad olnud, kes rööwlitte kätte olli sartund? Agga temma ütles: Se kes temma peäle hallastas. Siis ütles Jesus temma wasto: Minne, ja te sinna nendasammoti.

Epistel neljateistkunnemal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalä Pühä. Kalat. 5, 16-24. salmist sadik.

Agga minna ütlen: Käige Waimus, siis ei te teie mitte lihha hinno järrele. Sest lihha hinmustab Waimo wasto, ja Waim lihha was-

to, agga needfinnatsed on teine teise wasto, et teie sedda mitte ei te, mis teie ial tahhate. Agga kui teid Waimust juhhatasse, siis ei olle teie mitte kasso al. Agga arwalikkud on lihha teud, mis on needfinnatsed: abbiellorikminne, horus, rojus, kimalus, woõra jummalateenistus, noidus, waen, riud, kadde wihha, wihhastellenised, riidlemised, lahkumised, seggased õppetused, kaddedus, tapmised, liigiomine, prassimine, ja mis nende sarnatsed on, mis minna teile enne ütlen, nenda kui minna ka enne ollen ütelnud, et need kes nisuggust tewad, ei pea mitte Jummalateenistuse pärrima. Agga waimo kasso on armastus, rõõm, rahho, pitk meel, heldus, headus, truus, tassandus, kassinus: nisugguste wasto ep olle kass mitte. Agga kes Kristusse pärralt on, need on omma lihha ristilõnud ihaldamistega ja himumudega.

Ewangelium neljateistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalate Pühha. Luk. 17, 11-19. salmist sadik.

Jse sündis, kui ta (Jesus) Jerusalemma läks, siis kais temma keik Samaria ja Galileamaalt läbbi, ja kui ta ühhe allewisse sai, siis tulid temma wasto kümme piddalitõbbist meest, kes emalt seisid. Ja nemmad tõstsid omma heält ja ütlesid: Jesus õppetaja, heida armo meie peäle! Ja kui ta neid näggi, ütles temma neile: minge ja näitke ennast preestridede. Ja se sündis, kui nemmad ärraläksid, said nemmad puhtaks. Agga üks nende seast, kui ta näggi, et ta olli terweks sanud, se läks taggasi, ja auustas Jummalat

lat sure heäleaga; ja heitis temma jalge ette silmist mahha, ja temmas tedda, ja sesamma olli Samaria ma mees. Agga Jesus wastas ja ütles: üks kümme polle puhtaks sanud? agga kus need ühheksa on? üks muud polle leitud, kes olleksid taggasi tulnud Jummalate au andma, kui agga sesinnane woõra Ma mees? Ja ta ütles temmale: Touse ülles ja minne, so usk on sind aitnud.

Epistel wieteistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalate Pühha. Galat. 5, 25. 6, 10. salmist sadik.

Kui meie Waimus ellame, käigem ka Waimus. Ärge olgem tühja au peäle ahned, teine teist ärritades, ja teine teist kaetsedes. Wennad, kui innimenne ka ühhe ekstusse sisse sattuks, siis pärrandage nisuggust jälle tassase waimoga, kes teie waimolikkud ollere, ja wata hästi isseenese peäle, et sind ka ei kiufata. Kandke teine teise koormad, ja nenda täitke Kristusse käsko. Sest kui kegi mõtleb, ennast middagi ollewad, kui temma ühhegi ep olle, se pettab ennast omma mõttega. Agga iggäiks näitko omma teggo laimatta ollewad, ja siis on temmal ennesest üks päinis kütlemist, ja ei mitte teisest. Sest iggäiks peab omma koorma kandma. Agga kedda õppetakse sannaga, se jaggago keik head sellele, kes tedda õppetab. Ärge efsige mitte, Jummal ei anna ennast mitte pilkada; sest mis innimenne ial külwab, sedda temma ka leitab. Sest kes omma lihha peäle külwab, se leitab lihhasi hukkarust; agga kes waimo peäle külwab, se leitab Waimust iggawest ello. Agga kui meie head teme, siis ärge tüddigem mitte är-

ra, sest meie peame ommal aial leikama, kui meie järrele ei anna. Sepärrast nüüd, et meil aega on, tehkem head keikile, agga keigeennamiste neile, kes meiega ühhes uskus on.

Ewangelium wieteistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühaha. Matt. 6, 24-34. salmist sadik.

Ukski ei woi kahte issandat tenida, sest ehk temma wihkab ühhe, ja armastab teise; ehk hoiab ühhe pole, ja pölgab teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Mammonat. Sepärrast ütlen minna teile: Äрге murresege mitte omma ello eest, mis teie peate söma, ja mis teie peate joma, egga omma ihho eest, mis teie peate selga pannema. Eks ello ennam olle kui toidus, ja ihho ennam kui rided? Wange tähhele need linnud mis taewa al: Sest nemmad ei külwa egga leika, egga panne kokko aitade sisse, ja teie taewane Jässa toidab neid. Eks teie ep olle paljo üllemad kui need? Agga kes on teie seast, kes omma murrega ennese pitkuse jure woib ühhe küünra jätkata? Ja mis murresete teie riete pärrast? Wange tähhele need lillikesed mis wälja peäl, kuida nemmad kaswarwad, nemmad ei te tööd egga kehra. Agga minna ütlen teile, et Salomonki keige omma au sees ep olle mitte nenda olnud ehitud kui üks neistsinnatsist. Kui nüüd Jummal sedda roheto wälja peäl, mis tänna on, ja homne ahjo wisatakse, neida ehhitab, eks siis paljo ennam teid, teie nödra-ustlikud? Sepärrast ei pea teie mitte murresema ja ütlemä: Mis peame meie söma? Ehk mis peame meie joma? Ehk misga peame meie

meie ennast katma? Sest keik sedda noudwad pagganad takka; sest teie taewane Jässa teab, et teile sedda keik tarwis lähhab. Agga noudke esite Jummalal riki ja temma digust, siis sedda keik peab teile peälegi antama. Sepärrast ärge murresege mitte homse ette, sest kül homne pääw omma eest murret peab. Joggal päwal saab kül omma wast waewast.

Epistel kuetieistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühaha. Ewef. 3, 13-21. salmist sadik.

Sepärrast pallun minna, et teie mitte ärra ei tüüdi minno willetsuste sees teie pärrast, mis teie au on. Sepärrast niikutan minna ommad põlweid meie Jäsanda Jäsusse Kristusse Jässa pole, kellest keik sugguwõssa taewas ja Ma peäl ninnetakse, et temma teile annaks omma au rikusse järrele, wägga kangeks sada temma Waimo läbbi seestpidise innimesse polest, et Kristus usso läbbi teie südamette sees woiks ellada, ja et teie Jummalal armastusse sees juurdunud ja finnitud ollete et teie woiksite ärramoista keige pühadega, mähherdune se armastusse laius, ja pitkus, ja suggawus ja kõrgus on, ja tunda Kristusse armastust, mis üllem on kui keik moistus, et teie keige Jummalal täiussega saaksite täiderud. Agga sellele, kes ennam kui rohkeste woib tehha keik üllese, mis meie pallume ehk moistame, sedda wägge möda, mis meie sees wäggen on; sellesammale bigo au koggodusse Kristusse Jäsusse sees keige rahwa põlweid iggawesseks aiaks iggaweste, Amen.

Ewangelium kuereistkümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. Luk. 7, 11-17. salmist sadik.

S se sündis teisel päwal, et temma (Jesus) ühte liina läks, mis hütakse Nainiks, ja temmaga läksid paljo temma jügrid ja paljo rahwast. Agga kui ta liggi liina wärrawat sai, wata, siis kanti surnud wälja, se oli onnina emma ainus poeg ja se oli leff, ja paljo liina rahwast olli temmaga. Ja kui Jesand tedda näggi, siis hallastas temma wägga temma peäle, ja ütles temmale: ärra nutta mitte. Ja kui ta liggi sai, hakkas temma pufarkist kinni, agga need kändjad seisid. Ja temma ütles: Noormees, ma ütlen sulle: touse ülles! ja se surnud touis istma, ja hakkas räkima; ja ta andis tedda temma emmale. Agga nende keikide peäle tulli hirm, ja auustasid Jummalat, ja ütlesid: Suur prohwet on meie seas tounnud, ja Jummal on onnina rahwast tulnud katsma. Ja sesinnane könne widi temmast laiale keige Juda: ma läbbi, ja keiki paiko seäl ümberkaudo.

Epistel seitsmeteistkümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. Ewef. 4, 1-6. salmist sadik.

S pärrast maenitsen minna teid, kes minna Jesanda pärrast wang ollen, et teie nende kätte, kui teie kohhus on, se kutsmisse järvele, misga teie ollete kutsitud, keige allandusse ja tasandussega, ja pitkamelega teine teist sallides armastusse sees. Ja olge ussinad üht meelt piddama waimus rahho: siddene läbbi. Üks ihho on ja üks

üks waim, nenda kui teie ka ollete kutsitud ühhes lotusses teie kutsmisse polest: üks Jesand, üks usf, üks ristminne, üks Jummal ja keikide Jesa, kes on keikide ülle, ja keikide läbbi, ja teie keikide sees.

Ewangelium seitsmeteistkümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. Luk. 14, 1-11. salmist sadik.

S se sündis, kui temma (Jesus) ühhel hingamisse-päwal ühhe Wariseride üllema kotta tulli leiba wortma, siis wahtsid nemmad tedda. Ja wata, üks weetöbbine innimenne olli temma ees, ja Jesus wastas ja räkis kāsotundjatte ja Wariseride wasto, ja ütles: Kas hingamisse-päwal sünnib terweks tehha? Agga nemmad jäid wait. Ja temma hakkas temmast kinni, ja teggi tedda terweks, ja laskis tedda minna. Ja temma wastas neile ja ütles: Kes on teie seast, kelle esel ehk härg kaewo langeb, et ta tedda warfi wälja ei tomma hingamisse päwal? Ja nemmad ei woinud temmale se peäle mitte wastada. Agga ta ütles neile, kes ollid kutsitud, ühhe tähhendamisse sanna, et temma moistis, kuida nemmad wallitsesid üllema paika istuda, ja ütles neile: kui sind kellestki pulma on kutsitud, siis ärra istu mitte üllema paika mahha, et ei olle wahhest kegi asem sind temmast kutsitud, ja se, kes sind ja tedda on kutsnud, tulleks ja ütleks sulle: anna sellesinatsesele maad; ja sinna siis peaksid häbbiga allama paika istma. Agga kui sinna olled kutsitud, siis minne ja istu allama paika mahha, ja kui se tulleb, kes sind on kutsnud, ja ütleks sulle: söbber, minne senna üllemale; siis on sul au nende ees, kes sinno

ga laudas istwad. Sest iggaulks, kes ennast isse üllendab, tedda peab allandatama, ja kes ennast isse allandab, tedda üllendakse.

Epistel kahhesateistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühaha. 1 Kor. 1, 4-9. salmist sadik.

Minna tännan ikka omma Jummalat teie pärrast se Jummalal armo eest, mis teile on antud Kristusse Jesusse sees, et teie temma sees keikist ollete rikkaks sanud keige õppetuse sanna ja keige tundmise sees. Nenda kui Kristusse tunnistus teie sees on kinnitud, nenda et teil ühheste armo andest ei olle püdo, ja otate meie Jõsanda Jesusse Kristusse ilmutist; kes ka teid tahhab kinnitada otsani, et teie laitmatta woiksite olla meie Jõsanda Jesusse Kristusse päwal. Jummal on ustarw, kelle läbbi teie ollete kutsitud temma Woia meie Jõsanda Jesusse Kristusse õsfasamiseks.

Ewangelium kahhesateistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühaha. Matt. 22, 34-46. salmist sadik.

Agga kui Wariserid said kuulda, et temma (Jesus) Sadduseride siud olli kinnisulgnud, siis tullid nemmad ühhel meel kokko. Ja üks nende seast kes käsotundja, küsis ja küsas tedda, ja ütles: Õppetaja, mis saggune on se suur kässo sanna kässo? Agga Jesus ütles temma wasto: sinna pead Jõsandat omma Jummalat armastama keigest ommast südamest, ja keigest ommast hingest ja keigest ommast melest. Sesamma on se esimenne ja suur kässo sanna. Agga teine on selle

felle sarnane: sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast. Meis kahhes kässofannas on keik se käs ja prohwerid kous. Agga kui Wariserid ühhes kous ollid, küsis neilt Jesus ja ütles: mis teie arvate Kristussest, kelle poeg on temma? Nemmad ütlesid temmale: Taweti poeg. Ja ütles nende wasto: Kuida siis Tawet tedda wainus Jõsandaks hüab, kui temma ütles: Jõsand on ütelnud mo Jõsandale: istu minno parrema pole, kummi ma sinno waenlased saan pannud sinno jalge alluseks järjeks. Kui nüüd Tawet tedda Jõsandaks hüab, kuida ta siis temma poeg on? Ja ükski ei woinud temmale sanna wastada, ja ükski ei julgnud sest päwast temmalt middagi ennast küsida.

Epistel kahhesateistkümneal Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühaha. Ewes. 5, 22-28. salmist sadik.

Se teie ennest pealt peate ärraheitma endise ello polest sedda wamma innimest, kedda rikkusest petrusse hümmude läbbi; agga et teie peate üks sama omma mele wainus, ja ennest pealt wõtma sedda uut innimest, kes Jummalal järnateks on lodud tõsise õiguse ja pühitusse sees. Sepärrast järte mahha waltet ja wägige rõt, iggaulks omma liggimesega, sest et meie olleme teie teise liikmed. Olge wihhased; agga ärge tehke mitte patto. Ärge laske päwa loja misina omma wihhastamise ülle, ja ärge andke maad kurratile. Kes warrastanud on, se ärge warrastago mitte ennast, waid tehke enneminne tööd, ja saatko kättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kannel tarwis on.

Ewangelium ühheksateistkümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha. Matt. 9, 1-8. salmist sadik.

Jä temma (Jesús) läks laewa ja läks ülle järwe, ja sai omma liina. Ja wata, nemmad kandid temma jure ühhe alwatud, kes wodis maas olli. Ja kui Jesús nende usko näggi, ütles temma selle alwatud wasto: Olle julge minno poeg, so pattud on sulle andeks antud. Ja wata, monningad kirjatundjate seast rääksid isseeneses: sesinnane teotab Jummalat. Agga kui Jesús nende mõtled näggi, ütles temma: mikspärrast mõtlete teie kurja ommas süddames? Sest mis on kergem öölda: pattud on sulle andeks antud, ehk öölda: rouse ülles ja kõnni? Agga et teie peate teadma, et inimessse Poial melerwald on pattud Ma peäl andeks anda, (siis ütleb temma selle alwatud wasto:) rouse ülles tõsta omma wodi ülles, ja minne omma kotta. Ja temma rousis ülles, ja läks omma kotta. Agga kui se rahwas sedda näggi, pannid nemmad sedda imemeks, ja auustasid Jummalat, kes nisuggust melerwalda nelle inimestele annab.

Epistel kahhekümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha. Ewef. 5, 15-21. salmist sadik.

Sepärrast kotske, kuida teie diete hästi ellate, ei mitte kui rummalad, waid kui targad. Ja pidage aega kalliks, sest need päwad on pahas had. Sepärrast ärge olge rummalad, waid mõistke, mis Jhesanda taheminne on. Ja ärge joge ennast täis wina, kust üks õnneto ello tulley, waid

waid sage täis Waimo, ja rägige issefeksis laulude: ja kitusse luggudega, ja waimolikko lauludega; laulge ja laulge mængides Jhesandale ommas süddames, ja tännage ikka keige asjade eest Jummalat ja Jhesa meie Jhesanda Jeesuse Kristusse nimmel. Ja olge allandikkud teine teise wasto Jummalal kartusse sees.

Ewangelium kahhekümneal Pühhapäwal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha. Matt. 12, 1-14. salmist sadik.

Jä Jesús wastas ja räkis neile ta tähenda: misse-sannade läbbi ja ütles: Taewariik on ühhe inimessse sarnane, kes kunningas, kes omma poiale pulmad teggi, ja temma läkkitas ommad sullased wälja neid kutsitud pulma kutsima, ja nemmad ei tahnud mitte tulla. Ja läkkitas temma teisi sullasid wälja, ja ütles: Üttelege neile kes on kutsitud: Wata omma sõma-aiad ollen ma walmistanud, mo härjad ja nuuraweid on tapetud, ja keik on walmis, tulge pulma. Agga nemmad ei holidid sest, ja läksid ärra, teine omma põllule, teine agga omma kamba jure. Agga teised wõtsid temma sullased kinni, teotasid ja tapsid neid ärra. Agga kui kunningas sedda kulis, sai temma wihhaseks, ja läkkitas omma sõdawäed wälja, ja hukkas needsammad tapjad ärra, ja sütas nende liina põllema. Siis ütles temma omma sullaste wasto: Pulmad on kül walmis, agga need kes kutsitud ep olnud mitte sedda wäärt. Sepärrast minge tee-lahkumide peäle, ja kutsuge pulma ni mitto kui teie ial leiate. Ja needsammad sullased läksid wälja teide peäle, ja koggusid keik

Kokko, ni mitto kui nemmad leidsid, kurje ja häid, ja pulma kooda sai täis neist, kes laudas istid. Siis läks kuningas sisse neid maatma, kes laudas istid, ja näggi seal ühhe inimesse, kenne pulma-riet ep olnud selges. Ja ta ütles temma wasto: Sobber, kuidas sinna seie olled sisse tulnud, ja sinnul ep olle pulma-riet? Agga temma ei sanud sannagi suust. Siis ütles kuningas teenride wasto: Sidduge temma känd ja jallad kinni, ja wotke tedda, ja heitke tedda keigesüggawama pimmedusse sisse, seal on ulluminne ja hammaste kirristamine. Sest paljo on neid kutsitud, agga piisut on neid ärrawallitsetud.

Epistel esimesel Pühapäwal Kolmatküm-
mend pärrast kolmaino Jummal Püh-
ha. Ewef. 6, 10-17. salmist sadit.

Mis muud, mo wemad, kui sage wäggewaks
Jesanda sees, ja temma kange wäe sees.
Wotke enneste peäle keif Jummal sda-riistad,
et teie woite seista kurrati kawwalatte noude was-
to. Sest meil ep olle mitte woitlemist werre ja lih-
ha wasto, waid suurte wärsti-rikide ja waldade
wasto, sellesinnatse ma-ilma pimmedusse wallit-
sejatte wasto, waimolikkude kurjuste wasto tae-
waste asjade sees. Sepärrast wotke keif Jum-
mala sdariistad kätte, et teie woite wastopanna
sel kurjal päwal, ja woite seisma jada, kui teie keif
sate ärrateinud. Sepärrast seiske, ja teie niuded
olgo tõega kui wõga ümberpandud, ja ehhitage
ennast digusse raudridega, ja kingad olgo teie jal-
ges, et teie walmis ollete rahho kui rõõmsa sannu-
me kullutama. Keige ennamiste wotke usso kilpi
kätte,

kätte, misga teie woite ärrakustutada keif selle
tiggeda kurrati tullised noled. Ja wotke dunnis-
tusse raudkübarat ja waino mooda, se on
Jummal sanna.

Ewangelium esimesel Pühapäwal Kol-
matkümend pärrast kolmaino Jummal
Pühha. Joan. 4, 47-54. salmist sadit.

Ju üks kuningas-mees olli, selle poeg olli ha-
ige Kapernaumas. Kui sesinnane sai kuul-
nud, et Jesus olli tulnud Juda-maalt Kalilea-
male, läks ta temma jure, ja pallus tedda, et ta
pidi alla tullesma, ja temma poia termeks tegge-
ma, sest ta pididi jo ärrasurema. Siis ütles Je-
sus temma wasto: Kui teie ei nä immetähresid
egga immetegguisid, siis ei ussu teie mitte. Se
kuningas-mees ütles temmale: Issand tulle alla,
ennego mo poioke sureb. Jesus ütles temmale:
Minne, sinno poeg ellab. Ja se innimenne uskus
se sanna, mis Jesus temmale ütles, ja läks ärra.
Kui temma jo olli alla tullesmas, tullid temma
sullased temma wasto, ja kullutasid, ja ütlesid:
sinno poeg ellab. Siis kulas ta neilt sedda tundi,
millal temma olli parramaks sanud, ja nemmad
ütlesid temmale: eile seisime tunni atal lahkus
se soetõbbi temmast ärra. Siis moistis se isä,
et se olli sündinud selfammal tunnil, millal Jesus
temmale ütelnud: sinno poeg ellab. Ja temma
uskus, ja keif temma perre. Sesinnatse teise
immetähhe teggi Jesus jälle, kui ta Judamaalt
tulli Kalilea-male.

Epistel teisel Pühapäwal Kolmatküm-
mend pärrast Kolm. aino Jummalat Pühha.
Wilip. 1; 3. II. salmist sadik.

MA tännan omma Jummalat ni sagedaste
kui minna teie peäle mõtlen, (kes minna
iggakord keiges ommas palwes teie keikide eest
rõnoga palwed teen) teie osasamisest pärrast ar-
mo-õppetusest, eesimesest pärrast sūt sadik. Ja
ollen se peäle julge, et se, kes teie sees on alga-
nud sedda head tõdd, ka sedda lõppetab Jeesuse
Kristuse päwani, nenda kui se ka minno kohhus
on sedda teist keikist mõtelda, sepärrast et teie
ollite mo süddames minno wangi põlwes ja mo
kostmisest armo-õppetuse eest, ja selle kinnita-
misest, sest et teie keik minnoga sest armust osa-
sate. Sest Jummal on mo tunnustaja, kuuda
minna teid keik süddamest iggatsen Jeesuse Kris-
tuse süddameleikko hallastusega. Ja sedda pal-
lun minna, et teie armastus weel ennam ja en-
nam rohkenaks saaks moistmisest ja keiges tunde-
misest, et teie woite läbbi katsuda, mis ühte ei
sünni, et teie ollekitte selged, ja teisi ei pahhanda
Kristuse pärrast sadik, täidetud õiguse kasu-
ga, mis Jeesuse Kristuse läbbi tulles Jummalat
auuks ja kiituseks.

Ewangelium teisel Pühapäwal Kolmatküm-
mend pärrast Kolm. aino Jummalat Püh-
ha. Matt. 18, 23-35. salmist sadik.

Sepärrast on taewariik ühhe kuninga sarna-
ne, kes omma sullastega tahtis arwo pidada.
Agga kui ta hakkas arwama, todi üks tem-
ma ette, sel olli temmaga kümme tuhhat talenti
wõlgo

wõlgo. Agga kui temmal ep olaud makssta,
käskis temma Jeesand müa tedda ja temma naest
ja lapsed, ja keik, mis temmal olli, ja makssta.
Siis heitis se sullane mahha, kummardas tedda
ja ütles: Jeesand kannata minnoga, ja ma tah-
han sulle keik makssta. Siis olli Jeesandal halle
meel sesamma sullase peäl, laskis tedda lahti, ja
se wõlla jättis ta temmale mahha. Agga sesam-
ma sullane läks wälja, ja leidis ühhe ommast
kasullasist, sel olli temmaga sadda tenari-rahha
wõlgo; ja temma wõttis tedda kinni, kagistas
tedda ja ütles: Maksa mulle, mis sul wõlgo on
minnoga. Siis heitis se kasullane temma jalge
ette mahha, pallus tedda, ja ütles: kannata
minnoga, ja ma tahhan sulle keik makssta. Agga
temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja hei-
tis tedda wangitorni, kinni ta omma wõlga ärra-
maksis. Agga kui temma kasullased näggid, mis
sündis, said nemmad wägga kurmaks, ja tullid
ja õõrdasid omma Jeesandale keik, mis olli sün-
dinud. Siis kutsus temma Jeesand tedda ennese
ette, ja ütles temma wasto: Sinna tigge sullane,
keik sedda wõlga ollen minna sulle mahhajatnud,
sest et sinna mind pallusid; efs siis sinna ka pid-
dand armo heitma omma kasullase peäle, nenda
kui minna ka sinno peäle ollen armo heitnud? Ja
temma Jeesand sai wihhaseks, ja andis tedda ärra
waewajatte kätte, kinni temma piddi makssta
keik, mis temmal temmaga wõlgo olli. Nenda
teeb ka minno taewane Jeesa teile, kui teie igga-
üks ommast süddamest andeks ei anna omma
wennale temma eeskussed.

Epistel Kolmandamal Pühapäwal Kolmat
kümme pärrast Kolm-aino Jummal.

Pühha. Wilip. 3, 17:21. salmist sadit.

Rlige minno järrel, wennad, ja wadage nende
peäle, kes nenda käwad, kui meie teile märs
giks olleme. Sest mitto käwad, kellest ma teile
saggedaste ollen ütelnud, agga nüüd ütlen min-
na ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased oles-
wad, kelle ots on hukatus, kelle Jummal on se
kõht, ja kelle au on nende häbbi sees, kes ma-peäl-
sed asjad noudwad. Sest meie ellamine on tae-
was, kust meie ka otame õnnisteggiad. Jesandat
Jesust Kristust, kes meie alwa ihho tahhab nuta,
et se temma ärraselletud ihho sarnatseks peab sa-
ma sedda wäge mödo, misga temma ka keik as-
jad woib ennese alla heita.

Ewangelium Kolmandamal Pühapäwal
Kolmatkümme pärrast Kolm-aino
Jummal. Pühha. Matt. 22,
19:22. salmist sadit.

Sis läksid Bariserid ärra, ja piddasid nou
ühheskous, kuida nemmad tedda (Jesust)
temma kõnnest piddid mõrkutama, ja läkkirasid
temma jure ommad jingrid Herodesse seltsiga, ja
ütlesid: Õppetaja, meie teame, et sa tõsine ol-
led, ja õppetad Jummal teed tõe sees, ja ei holi
ühheskfi, sest sinna ei pea inimeste surusesest luggu.
Sepärrast üle melle, mis sinna arwad, kas sün-
nib kohu-rahha Keiserile anda, woi mitte? Aga
kui Jesus nende tiggedust moistis, ütles temma:
Teie sallalikkud, mis teie mind klusate? näitke
mulle üks kohu-rahha tüü; ja nemmad tõid tem-
ma

ma kätte ühhe tenari-rahha. Ja temma ütles
nende wasto: Kelle kuido ja pealekirri on se? Nem-
mad ütlesid temma wasto: Keisri. Siis ütles ta
nende wasto: Andke siis Keiserile, mis Keisri kohhus,
ja Jummalale, mis Jummalale kohhus on. Ja kui
nemmad sedda kuulsid, pannid nemmad ummeks,
ja jätsid tedda mahha ja läksid ärra.

Epistel neljandalamal Pühapäwal Kolmat
kümme pärrast Kolm-aino Jummal
Pühha. Koloos. 1, 9:14. salmist sadit.

Sepärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda
olleme kuulnud, ei jätta meie mitte mahha
teie eest palwet reggematta, ja pallumatta, et teid
peab täidetama temma tahtmisse tundmissega
keiges tarkuseses ja waimolikkus moistmiseses. Et
teie nenda woiksite ellada, kui kohhus on Jesanda
ees keige temma meleheaks, ja wilja kanda keige
hea tõ sees, ja kaswada Jummal tundmisse sees,
ja keige wäega wäggewaks sada temma au wäg-
ge möda keiges kannatusses ja pikas meles rõ-
moga; sedda Jesa tännades, kes meid on kolba-
waks teinud, et meil piddi ossa ollema pühha rahwa
pärrandussest walgusse sees. Kes meid on är-
rapästinud pinmedusse woinussest, ja on meid
saatnud omma armisa Noia kunningriki, kelle
sees meil on lunnastamine temma werre läbbi,
se on pattude andeks-andmine.

Ewangelium neljandalamal Pühapäwal Kol-
matkümme pärrast Kolm-aino Jumma-
la Pühha. Matt. 9, 18:26. salmist sadit.

Kui temma (Jesus) sedda neile räkis, wata, siis
35
tulli

tulli üks üles, ja kummardas teda ja ütles: Minno tütar on praegu ärasurnud, agga tulle ja panne omma kät temma peäle, siis saab temma ellawaks. Ja Jeesus touis üles, ja käis temma järrel, ja temma jüngrid. (Ja wata, üks naene, kenneel kakssteistkümmend aastat weritööbi olnud, tulli temma selja tahha, ja putus temma koe pallistusse. Sest temma ütles isseenekes: Saaksin minna agga temma kuesse putuda, siis saan minna terveks. Agga Jeesus põris ennast imber, ja näggi teda, ja ütles: Olle julge, tütar, sinno usk on sind ainud. Ja se naene sai terveks selsammal tunnil.) Ja kui Jeesus selle üllema kotta sai, ja näggi need willepuhujad ja rahwast mäsawad, siis ütles ta nende wasto: tagganege, sest se neirikenne polle mitte surnud, waid ta maggab. Ja nemmad naersid teda. Agga kui rahwast wälja aeti, läks temna sisse ja hakkas temma kätte kinni, ja se neirikenne touis üles. Ja sefennane kõnne läks laiale keli sedda Maad läbbi.

Epistel wiendamal Pühapäwal Kolmas
kümmend pärrast kolmasaino Jummal
Pühha. 1 Tessal. 4, 13:18. sal-
mist sadit.

Agga minna ei tahha, et teil peab teadmatta ollema, wennad, nende järg, kes maggama läinud, et teie ei lähhä ka nenda kuruaks, kui need teised, kenneel ep olle lotust. Sest kui meie ussume, et Jeesus on surnud ja ülestousnud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes Jeesusse läbbi on läinud maggama, temniaga ettetua. Sest

sedda

sedda ütleme meie teile kui Jeesanda fanna, et meie, kes meie ellame ja üllejame Jeesanda tulle misse aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama läinud. Sest et Jeesand isse tahhab mahhatulla taewast, soa kistsendamisse, Pea-Ingli heäle ja Jummal pasunaga, ja kes Kristusse sees surnud, peawad ülestousma estalt; pärrast peab meid, kes meie ellame ja üllejame, ühelase nendega pilwede sees kistama Jeesanda wasto taewa alla; ja nenda peame meie ikka Jeesandaga ollema. Trööstige nüüd teine teist nendefinnaste sannadega.

Ewangelium wiendamal Pühapäwal Kol-
maskümmend pärrast kolmasaino Jummal
la Pühha. Matt. 24, 15:28. salmist sadit.

Alti teie nüüd näte sedda hirmsat ärrakautamisse tööd, mis döldud on prohveti Ja-
nieli läbbi, mis seal pühhas paikas seisab (kes sedda loeb, se pango tähhele) siis põggenego need, kes Juda maal on, maggede peäle. Kes kattus se peäl on, ärge tulgo se mitte mahha middagi ärrawõtma omniast koiaist; ja kes wäljal on, ärge mingo se mitte taggasi ommad rided ärrawõtma. Agga hädda neile, kes kaima peäl on, ja neile kes immetawad neil päiwil. Agga palluge, et teie põggenemine ei juhtu talwel, egga hingamisse päwal. Sest siis tulles suur willestus, mahhärdust ep olle olnud ma ilma algmissest sūt sadit, egga peage mitte tulles. Ja kui need päwad ei saaks lühentud, siis ei peaks ial ei ükski lihha; agga nende pärrast, kes ärrawallitsetud, lühhendatakse need päwad. Kui siis kegi teie wasto

ütles:

ütleb: wata, siin on Kristus ehk seal, ärge uskuge mitte. Sest walle Kristused, ja walle prohetid sawad ülestousuma, ja suri tähta ja immes tegeusid teggema, et nemmad wottaksid eksitada ka neid kes ärrawallüsetud (kui se woiks sündida.) Wata minna ollen teile sedda enne-ütelnud. See pärrast kui nemmad teile ütlewad: wata, temma on kõrbes, ärge minge mitte wälja: wata, temma on kambride sees, ärge uskuge mitte. Sest otsego walf ioufeb hommiko poolt, ja paistab ohto pole, nenda peab ka innimesse Poia tulleminne ollema. Sest kus ial raibe on, senna kogguvad kofkad.

Epistel Kuendamal Pühhapäwal Kolmas
Kümmand pärrast Kolmas aino Jummal
Pühha. 2 Pettr. 3, 3:13. salmist sadik.

Sedda peate teie keige essite teädma, et wiimil päiwil tullewad pilksjad, kes omma ennestehimmude järrele ellawad, ja ütlewad: Kus on temma tullemisse tootus? sest sest aias, kui wanemad maggama läinud ilma ärra, jädab keif nenda kui loma algmisest on olnud. Agga meel on se neil teadmatta, et taewad ennemuiste olnud, ja Ma weest ja wee läbbi ühhes seisnud Jummalafanna läbbi. Sepärrast on se ma:ilm, mis siis olli, weega ärraupputud ja hukka läinud. Agga taewad ja Ma, mis nüüd on, on sesamma fanna läbbi tallele pandud, ja hoitakse tulle tarwis, kofto ja jummalafartmatta innimeste huffatusse päwani. Agga se üks aesi ärge olgo teile mitte teadmatta, minno armad, et üks päärw Jesanda iures on kui tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui üks päärw. Jesand ei wiwita mitte tootust, (nenda

(nenda kui monningad sedda wiwitusseks pannewad,) waid temma on pitkamelega meie wasto, ja ei tahha mitte, et monned peawad huffaminema, waid et keif peawad mele: parrandamisfätte sama. Agga Jesanda päärw tulleb kui waras öse, millal taewad raksumisega peawad mõdaminnema, ja ilmalikud asjad ärrapõlema ja lõpma, ja Ma ja need teud, mis seal sees on, peawad ärrapõlema. Et nüüd se keif peab ärralõpma, mis sugused teie siis peate ollema keiges pühhas ellus ja Jummalafartusses, otes ja töttades Jummalatullemisse päwa pole, millal taewad tulle läbbi peawad ärralõpma, ja ilmalikud asjad ärrapõlema, ja ärrasullama? Agga meie otame ued taewad ja uut maad temma tootusse järrele, kus õigus sees ellab.

Ewangelium Kuendamal Pühhapäwal Kolmas
Kümmand pärrast Kolmas aino Jummal
Pühha. Matt. 25, 31:46. salmist sadik.

Agga kui innimesse Poeg tulleb omma au sees, ja keif pühhad inglid temmaga, siis istub ta omma au: järje peäl. Ja siis peab keif rahwast temma ette koggutama, ja ta lahutab neid ühest ärra, nenda kui karjane lambad ärralahutab sikkudest, ja temma panneb lambad omma parrema kääle, agga sikkud pahhama kääle seinma. Siis wõttab dõkda Kuningas neile, kes temma parremal kael on: Tulge tenna, minno Jesa õnnistud, pärrige sedda Kuningas, mis teile on walmitud ma: ilma asutamisest. Sest mul on nälg olnud, ja teie ollate mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie ollate mind joomud: minna

minna ollen woðras olnud, ja teie ollete mind forristanud: minna ollen allasti olnud, ja teie ollete mind katnud: ma ollen haige olnud, ja teie ollete tulnud mind katsma: ma ollen wangis olnud, ja teie ollete mo jure tulnud. Siis wotwad need kes diged, temmale wastada: Jesand, millal olleme meie näinud sut näha ollewad, ja olleme sind södnud, ehk sul janno ollewad ja olleme sind jootnud? Millal olleme meie sind näinud woðras ollewad, ja olleme sind forristanud? ehk allasti ja olleme sind katnud? Millal olleme meie sind näinud haige ollewad, ehk wangis, ja olleme so jure tulnud? Siis wastab Runningas, ja ütleb neile: Töest, minna ütlen teile, mis teie ial ollete teinud ühhele nendesinnaste mo wähhematte wertdade seast, sedda ollete teie mulle teinud. Siis wöttab temma ka dölda neile, kes pahhemal käel on: Minge ärra minnust, teie ärranetud, iggawesse tullesse, mis walmistud on kurratle ja temma inglidele; sest mul on nälg olnud, ja teie ep olle mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie ep olle mind jootnud: minna ollen woðras olnud, ja teie ep olle mind mitte forristanud: ma ollen allasti olnud, ja teie ep olle mind katnud: minna ollen haige ja wang olnud, ja teie polle tulnud mind katsma. Siis wöttwad ka need sammad temmale dölda: Jesand millal olleme meie näinud näha ehk janno sul ollewad, ehk woðra, ehk allasti, ehk haige, ehk sind wangis ollewad, ja ep olle sind mitte teinud? Siis wöttab temma neile wastada ja dölda: Töest minna ütlen teile: mis teie ep olle ial teinud ühhele nendesinnaste wähhematta seast, sedda ep olle teie mullegi teinud.

Ja

Ja needfinaised lähawad iggawesse wallusse, agga need kes diged iggawesse ellusse.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

Epistel Maria Puhhastamiese ehk Künla Päwal. Malak. 3, 1-4. salmist sadik.

Wata, ma läffitan omma ingli, ja temma peab mo palle eel teed walmistama; ja pea tuleb omma templi jure se Jesand, kedda teie otite, ja se seädusse Ingel, kedda teie tahhate. Wata, ta tulleb, ütleb wäggede Jehowa, agga kes kannatab temma tullemise päwa, ja kes jääb seisma, kui ta ilmub? Sest temma on kui sullataja tuuli, ja nenda kui wannutajatte seep. Ja Temma istub kui se kes sullatab ja puhhastab hobbedat: Temma puhhastab Lewi lapsed, ja sullatab neid kui kulda ja kui hõbbedat. Siis towad nemmad Jehowale roa-ohwri digusfes, siis on Juda ja Jerusalemma roa-ohwer Jehowa melest magus, kui ennemuiste ja ammust aiafi.

Ewangelium Maria Puhhastamiese ehk Künla Päwal. Luk. 2, 22-32. salmist sadik.

Ja kui nende puhhastamise päwad Mosesse kässo-öppetusse järrele täis said, siis wiisid nemmad tedda Jerusalemma, et nemmad tedda piddid Jesanda ette seädma. (Nenda kui Jesanda kässo-öppetusesse on kirjotud: Jaga poeg laps, kes emma esimenne laps on, peab Jesaudale puhhaks hütama.) Ja et nemmad piddid ohwri andma sedda möda, kui Jesanda kässo-öppetusesse on döldud: üks paar turtelkuikeesi, ehk

faks

Faks tuide poega. Ja wata, üks innime olli Jerusalemmas, Simeon nimmi, se innimenne olli dige ja jummalakartlik, ja otis Israeli rõmo, ja pühha Baim olli temma peäl. Ja temma olli sanna sanud pühhas Baimust, et ta ei pidand mitte surma näggema, enne kui ta piddi Jesand Kristust nähha sama. Ja temma tulli waino läbbi pühha kotta. Ja kui need wannemad sedda lapsokest Jesust senna töid, et neimad temma pärrast piddid kässo-dyppetusse kombe järrele teggema: Siis wotris temma isse tedda omma sülesse, ja kiris Jummalat, ja ütles: Jesand, nüüd lasjed sinna omma sullast rahhus ärraminna omma sanna järrel. Sest mo silmad on sinno õnnistust näinud, mis sinna olled walmistanud feige rahwa nähhes walgusfets, pagganad walgustama ja omma Israeli rahwa auuks.

Epistel Maria Kulutamisse eht Paast
Maria Päwal. Jesaia 7, 10-15.
salmist sadik.

Jehowa wottis weel Ahasi wasto räkida ja ütles: Küssi ennesele üks immetäht Jehowa omma Jummalat käest, küssi sedda süggawast eht kõrgest üllewelt. Kui Ahas ütles: Ei ma tahha mitte küsida, egga Jehowat küsada; Siis ütles Jesaia: Et kuulge Daweti süggü! ons se weel pisut teie melest, et teie innimestele waewa tete, et teie ka mo Jummalale waewa tete? Sepärrast tahhab Jesand isse teile inime-tähhe anda: Wata üks neitsit saab kätma peäle, ja toob Poia ilmale, ja peab temmale pannema se nimme **J M A N U E L**; woit ja met peab ta söma, kuni

kuni ta moistab kurja põlgada ja head wallitseda.

Ewangeliium Maria Kulutamisse eht Paast
Maria Päwal. Luuk. 1, 26-38. salmist sadik.

Agga kuendamal kuul läkkirati ingel Kabriel Jummalast Kalilea-male, ühte linna Naatsaret nimmi, ühhe neitsi jure, kes olli kihlatud ühhe mehhele, Josef nimmi kes Daweti süggü, ja selle neitsi nimmi olli Maria. Ja se ingel tulli temma jure, ja ütles: Ferre, kes sa olled armo sanud, Jesand olgo sinnoaga, sinna õnnistud naeste seas. Agga kui ta redda nähha sai, ehmatas ta temma sanna pärrast wägga ärra, ja mõtles, mähhärdune terretamine se piddi ollema? Ja se ingel ütles temma wasto: ärra kardada Maria, sest sinna olled armo leidnud Jummalat jurest. Ja wata, sa pead kätma peäle sama, ja Poia ilmale toma, ja sinna pead temmale nimme pannema **J E S U S**. Eesinnane peab suur ollema, ja Keigelõrgema Poia's hütama; Ja Jesand Jummalat tahhab temmale anda temma isä Daweti aujärke. Ja temma peab kui kunningas wallitsema Jakobit süggü ülle iggaweste, ja temma kunningrigil ei pea otfa ollema. Agga Maria ütles ingli wasto: Kuida se peab sündima? sest et ma mehhest ei tea. Ja se ingel wastas ja ütles temmale: Pühha wain peab so peäle tullema, ja Keigelõrgema wäggi so ülle warjama, sepärrast peab ka se pühha, mis sinnu peab sündima, Jummalat Poia's hütama. Ja wata, Elisabet sinno süggulane

sesamma on ka ühhe poiaga kaima peäl omma wanna ea sees, ja se on temmale kues ku, kedda döldi siggimatta ollewad, sest Jummalala jures ei olle ühtegi asja woinatta. Agga Maria ütles: Wata, sin on Jesanda ümmardaja; mulle sündko so sanna järrele. Ja se ingel läks tem malt ärra.

Epistel Joannese Kristia ehk Jani Päwal.
Jesaja 40, 1-5. salmist sadik.

Sõdostige, trööstige minno rahwast, ütleb teie Jummal, räkige Jerusalemma mele pärrast ja kulutage temmale, et temma suur waew otsa sanud, et ta üllekohhus on leppitud, et ta Jehowa käest on sanud kahherõvera keige omma patude sees. Süüdja heäl on: Balmistage kõrbes Jehowa te, tehke laggeda Ma peäl maan: te tassafeks meie Jummalale. Keik orgusid peab üllendatama, ja keik mäggesid ja mäekinko peab allandatama, ja mis mätlif on, peab tassafeks sama, ja mis ohhakaist umme on, peab silledaks maaks sama. Süis ilmub Jehowa au, ja keik lihha näab ühtlase, et Jehowa su on räkitud.

Ewangelium Joannese Kristia ehk Jani Päwal. Luk. 1, 57-80. salmist sadik.

MAgga Elisabeti aeg sai täis, et ta piddi mahhasama, ja temma tõi poja ilmale. Ja temma naabred ja suggulased kuulsid, et Jesand omma hallastust olli sureks teinud temma wasto, ja ollid rõõmsad temmaga. Ja se sündis, et

nem

nemmad tullid kahheksamal päwal sedda lapsõ: keik ümberleikama; ja nemmad nimmetasid tedda temma isä nimme peäle Sakariaks. Agga temma emma wastas ja ütles: Ei mitte, waid temma nimi peab Joannes ollema. Ja nemmad ütlesid temma wasto: So suggurõõssa sees polle ükski, kel sesunnane nimmi on. Agga nemmad näitsid kääga temma isä pole, kuida temma tahkis, et tedda piddi nimmetama? Ja ta küsis ühhe lauakesse, ja kirjotas ja ütles: Joannes on temma nimmi; ja nemmad keik pannid sedda immeks. Agga seddamaid peäsis temma su ja temma keel lahti, ja ta räkis ja kiris Jummalat. Ja kartus tuli keikide peäle, kes nende ümberkändo ellasid, ja keik need asjad räkiti ärra keige Juda mägge Ma sees. Ja keik, kes sedda kuulsid, pannid sedda onuna süddamesse, ja ütlesid: mis peab sest lapsest sama? ja Jesanda kässi olli temmaga. Ja Sakariaks temma isä sai täis pühha waimo, räkis prohwetit wõsil ja ütles: Kiderud olgo Jesand Israelt Jummal, et ta on tulnud katsma, ja ärralunnastamist saanud omma rahwale; ja on melle ärratamud õmmitusse sarwe, omma sullast Tarweti sugust, (nenda kui temma on räkitud omma pühha prohwetide su läbbi, kes ma ilma algumisest on olind.) Et ta meid piddi ärrapeästma mele waenlaste käest, ja keikide kdest, kes meid wihkawad; ja meie wannematre peäle hallastama, ja omma pühha seddust mele tullutama se wande järrele, mis ta on wandinud meie isä Abraamile, meie anda, et meie, kes omma waenlaste käest ärrapeästetud, ilmakartmata tedda piddime temma

R 2

püh-

pühitusse ja õigusses temma ees keige omma ello aia. Ja sinna lapsõke, sind peab Keige kõrgema prohwetiks hütama; sest sa pead Jhesanda palle eel kaima, ja temma teed walmistama, õnnistusse tundmist andma temma rahwale nende pattude andeksandmisese sees; meie Jummalala süddamelikke hallastusse läbbi, misga meid on tulnud katsima Se kes touseb kõrgest; ja paistma neile, kes istwad pimmedusses ja surma warjus, ja meie jallad diete rahho tee peäle seadma. Ugga se lapsõke kaswis, ja sai kangeks Waimus, ja olli kõrbes selle päwani, kui temma ennaft Israelli rahwale pididi näitma.

Epistel Maria Katsmaminnemisese ehk Zeina Maria Päwal. Rom. 12, 9, 16.
salmist sadik.

Uknaustus argo oigo mitte sallalik
kuud heitke ennaft allandikkude
seleji. Wata 50 lehhe külges.

Ewangelium Maria Katsmaminnemisese
ehk Zeina-Maria Päwal. Luk. 1, 39, 56.
salmist sadik.

Ugga neil päwul wottis Maria kätte, ja läks ruttoga senna mäggise male Juda liina. Ja temma tulli Sakaria fotta, ja terretas Elisabeti. Ja se sündis, kui Elisabet Maria terretamist kulis, et laps temma ihhus hüppas. Ja Elisabet sai täis pühha Waimo, ja kaisendas sure healega ja ütles: Õnnistud oled sinna naeste seas, ja õnnistud on sinno ihho suggu, ja kust se mulle sünnib, et minno Jhesanda emma minno jure

jure tulles? sest wata, kui sinno terretamisese heäl minno kõrwo sai, sis hüppas lapsõke sure rõmo pärrast minno ihhus. Ja õnnis on se, kes on usknud, sest se peab tõeks sama, mis temmale Jhesanda kääst on õöldud. Ja Maria ütles: Minno hing auustab wägga Jhesandat, ja mo waim on wägga rõnuus Jummalala minno õnnis-teggia pärrast. Sest temma on waatnud omma ümmardaja allandusse peäle; sest wata, sest aiast kiitwad mind õnsaks keige põlwe rahwas. Sest mulle on suri asjo teinud se wäggen, ja kelle nimmi pühha on. Ja temma hallastus kestab põlwest põlweni nende üle, kes tedda kartwad. Temma on omma kätwarrega suurt wägge üllesnäitnud, temma on laiale pillanud neid, kes surelissed on omma süddame melest. Temma on mahharoukanud wäggenaid au-järgede peält, ja allandikkud üllendamud. Kennel nalg on, neid on temma näitnud hea andidega, ja rikkaid tühjalt ärrasaatnud. Temma on wasto wotnud omma sullase Israeli, et ta pididi omma hallastust mele tuletama iggaweste, nenda kui temma on rakinud meie wannematte wasto, Abraamile ja temma suggule. Ugga Maria jäi temma jure liggi kolm kuud, ja läks pärrast taggasi omma korta.

*** **

Epistel Mihkli Päwal. Joan: Imutamisese
tam: 12, 7, 12. salmist sadik.

Uk södda touis taewas: Mikael ja temma
inglid söddisid lendwa mao wasto, ja se
len-

lendaw maddo söddis ja temma inglid, ja nemmad ei saand woinnust, ja nende asfet ei leitid mitte enam taewast. Ja se suur lendaw maddo heideri wälja, se wanna maddo, kedda hütakse kueratiks ja sadanaks, kes keik ilma-maad är-raekstak, tedda heideri Ma peäle, ja temma inglid heideri mahha temmaga. Ja minna kullin sure heäle, se ütles taewas: nüüd on õn-nistus ja wäggi, ja kunningriik meie Jummalala, ja meelwald temma Kristusse pärralt sanud. Sest et mahha-heidetid on meie wendade peäle kaebaja, kes nende peäle kaebab meie Jummalala ees böd ja päwad. Ja needfaminad on tedda ärwawoitnud Talle werre pärrast, ja omma tun-nistusse sanna pärrast, ja ei olle omma ello mitte armastand surmani. Sepärrast olge wägga rõõmsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate.

Ewangelium Nibelli Päwal. Matt. 18,

1-11. salmist sadik.

Sellammal tunnil tullid jüngwid Jesusse jure, ja ütlesid: Kes on kül se surem taewariktis? Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse enese jure, ja panni sedda seisima nende keskele, ja ütles: Töest minna ütlen teile: kui teie ei põra imber, ja ei sa kui lapsokesed, siis ei sa teie mitte taewa-rikti. Kes nüüd iskenmast allandab kui sefinnane lapsokse, se on se surem taewa-rikti. Ja kui legi ühhe nisugguse lapsokesse minno nümmel wastowottab, se wottab mind wasto. Agga kes pahhandab ühhe neistinnatsist pissokesist, kes minno sisse uskwad, sel on parrem, et westi-kirowi temma laela peaks podama, ja tedda ärwaupputadama süg-

süggawama merre kohta. Hädda ma-ilmale pahhanduste pärrast! sest pahhandused peawad tulles; agga hädda selle innimesele, keske läbbi pahhandus tulles. Agga kui sinno käsfi ehk sinno jalg sind pahhandab, siis raiu neid ärra ja heida ennesest ärra: parrem on sul, et sinna jallota ehk wiggane ello sisse lähhäd, kui et sul kaks kät ehk kaks jalga on, ja sind iggawesse tullesse heidetakse. Ja kui sinno silm sind pahhandab, kistsu tedda wälja, ja wiska ennesest ärra: parrem on sul, et sinna ühhe filmaga ello sisse lähhäd, kui et sul kaks silma on, ja sind põrgo tullesse heidetakse. Katske, et teie mitte üht neistinnatsist pissokesist ärra ei põlga; sest minna ütlen teile, et nende inglid taewas allati näwad minno Jäsa palge, kes taewas on. Sest innimesse Pöeg on tulnud õnsaks teggema, mis on ärakaddunud.

Meie Jesanda Jesuse
Kristuse

Kannatamine

ja

Surm,

Nelja Ewangelisti Ramatust
kõtkopandud.

I.

Agga hapnematta leibade Pühha tuli liggl
mis hütakse Vasa-pühaks, sest kahhe pä-
wa pärrast olli Vasa- ja hapnematta leibade
päwad; siis ütles Jesus omma jüngerite wasto:
Teie teate, et kahhe päwa pärrast Vasa-pühha
on, ja innimesse Voeg antakse ärra, et tedda
peab risti podama. Siis tullid kokko üllemad
preestrid ja kirjatundiad ja rahwa wannemad
selle ülema preestri kotta, fedda hūti kainwaks,
piddasid nou ja otsisid, kuidas nemmad Jesust
kainwalusfega piddid kinniwotma ja ärratapma.
Agga nemmad ütlesid: Ei mitte pühhade aial,
et määsaminne rahwa seas ei touse; sest nemi-
mad kartsid rahwast.

Agga

Agga enne Vasa-pühha, kui Jesus teadis, et
temma tund olli tulnud, et ta siit ma-ilmast pidi
di ärraminnema Jesa jure, otsego temma olli
armastanud ommitaksed, kes ma-ilmast olid, nenda
on ta neid armastanud otsani. Ja kui temma
Petanias olli piddalktöbbise Simona koias, siis
tulli temma jure üks naene, sel olli üks alabas-
tri-riist selge ja wägga kalli nardi-salwiga, ja ta
murdis se alabastri-riista katki, ja wallas fedda
temma pühha, kui temma landas istus. Agga
kui temma jüngerid fedda näggid, soi nende meel
pahhaks ja ütlesid: Mis tarwis on seinnane
huffkamine? Sest feddasinnast salwi olleks woi-
nud ärramüa paljo ja ennam kui kolme saa tene-
ri rahha eest, ja waestele anda; ja nemmad said
kurjaks ta peäle. Agga kui Jesus fedda moits-
tis, ütles ta nende wasto: Järke tedda rahwale,
miks teie selle naesele waewa teie? Temma en
head tödd mulle teinud. Sest waesed on ikka
teie jures, ja kui teie tahhate, wote teie neile
head tehha; agga mind ei olle teil mitte ikka.
Temma on teinud, mis ta on woinud. Et ta
fedda salwi minno ihho peäle on wallanud, sega
on ta enne joudnud mo ihho woida matmisfeks.
Edest minna ütlen teile: Kus ial seinnane armo-
õppetus kulutakse keiges ma-ilmast, seal peab ka
rakitama temma mällestusfeks, mis seinnane on
teinud.

Ja kui õhto-sõmaaeg weel kää olli (kui kurrat
jo olli Juda Simona poja Markiori süddamesse
annud, et ta tedda piddi ärraandma) ja Jesus
teadis, et Jesa keif temma kätte olli annud, ja

R 5

et

et temma Jummalast olli tulnud, ja Jummalajure läks; siis touis temma õhto-sõmaaiast üles, ja panni omnad rided mahha, ja wottis ühhe rätiko ja siddus ennese ümber; parrast wallas temma wet ühhe pekki sisse, ja hakkas jüngritte jallad pessema ja se rätikoga kuivatama, mis temma ümber olli seutud: Siis tulleb temma Simona Peetruse jure, ja temma ütleb temma wasto: Jesand, sinnaks minno jallad pessed? Jesus wastas ja ütles temma wasto: Mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga parrast sedda pead sa teada sama. Petrus ütleb temma wasto: Ellades ei pea sa minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: Kui minna sind ei pesse, siis ep olle sul ossa minnoga. Simon Petrus ütleb temma wasto: Jesand, ei mitte ükspäinis minno jalgo, waid ka käsfi ja pead. Jesus ütleb temmale: Kes pestud on, sellel ep olle tarwis mind kui jalgo pesta, sest ta on ülleültsa puhhas; ja teie ollite puhtad, agga mitte keif. Sest temma teadis, kes tedda piddi arraandma; Separrast ütles temma: Teie ep olle keif puhtad. Kui temma nüüd nende jallad sai pesnud ja omnad rided wotnud, siis istus temma jälle mahha ja ütles nende wasto: Kas teie teate, mis minna teile ollen teinud? Teie hüate mind: Oppetaja ja Jesand, ja ütlete diete, sest minna ollen se. Kui nüüd minna se Jesand ja Oppetaja teie jallad ollen pesnud, siis peate teie ka teine teise jallad pessema; sest ühhe õppetuse märki ollen ma teile annud, et ka teie nenda tere, kui minna teile ollen teinud. Idest, tõest minna ütlen teile: Sullane ep olle mitte

mitte surem kui temma isand, egga Käst surem kui se, kes tedda on läkkitanud. Kui teie sedda teate, õnsat ollite teie, kui teie sedda tete. Minna ep ütlen teist keikist; ma tean, sedda ma ollen arrawallitsenud, waid separrast, et kirri piddi tõeks sama: Kes minnoga leiba sööb, se tõstab omma kanda minno wasto ülles. Sest aiast ütlen minna teile, enne kui se sünnib, et, kui se saab sündinud, teie usute, et minna se ollen. Idest, tõest minna ütlen teile: Kes wastowottab, kui minna keddagi läkkitan, se wõttab mind wasto; agga kes mind wastowottab, se wõttab tedda wasto, kes mind on läkkitanud. Kui Jesus sedda sai ütelnud, sai temma seggaseks waimus, ja tunnistas ja ütles: Idest, tõest minna ütlen teile, et üks teie seast mind arraannab. Siis waatsid jüngrid teine teise silmi, ja ollid kahhe wahhel, kennest ta piddi räkima. Agga Jesusse süles olli maas laudas üks temma jüngeritest, sedda Jesus armastas. Selle pole nüüd ldi Simon Petrus peaga, et temma piddi kulama, kes se kül piddi olleina, kellest temma räkis. Agga sesimanz lastis ennast Jesusse rinna peäle ja ütles temma wasto: Jesand, kes se on? Jesus wastas: Se on sesamina, kellele minna sedda pallokest sissekastan ja annan; ja temma kastis sedda pallokest sisse, ja andis sedda Judale Simona poiale Iskariotile; ja se pallokesse järrele läks sadan temna sisse. Siis ütles Jesus temmale: Mis sa teed, sedda te usinaste. Agga sedda ei moistnud ükski neist, kes laudas maas istusid, miisparrast temma sedda temmale ütles: Sest monned mõdesid, et

Juda

Juda käes kukkur olli, et Jesus temmale piddi ütlemä: Osta mis meil tarwis on P. hiks; ehk, et temma waestele middagi piddi andma. Kui temma nüüd sedda pallokest sai wõtnud, läks temma seddamaid wälja, agga õ olli.

Agga sadanas olli läinud Juda sisse, kedda lianinmoga hütakse Iskarjotiks, kes nende kah herteistkümmne arrust olli. Ja temma läks ärra ja räkis üllematte preestrude ja soapealikkudega sedda, kui temma tedda piddi nende kätte ärraandma, ja ütles: Mis teie tahhate mulle anda, siis tahhan ma tedda teie kätte ärraanda? Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad rödmaks, ja paktusid ja leppisid teine teisega, temmale kolmkümmend hõbberükki anda. Ja temma too tas, ja sest aiast otis temma parrast aega, et ta tedda nelle woiks ärraanda ilma tülita.

Kui ta nüüd sedda wisi olli wäljaläinud, ütles Jesus: Nüüd on inimese Hoeg auustud, ja Jummal on temma sees auustud; ons Jummal temma sees auustud, siis auustab tedda ka Jummal issienneses, ja auustab tedda pea. Lapsesed, minna ollen weel ürrikeseks aiaks teie jures; kül teie otite mind, ja otsego minna Judarahwa wasto ollen ütelnud: Kuhho ma lähhan, senna ei woi teie mitte tulla, nenda ütlen minna nüüd teile ka. Nüe kässo-sanna annat minna teile, et teie teine teist peate armastama, nenda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka teine teist peate armastama: Seftsammas tundwad keik, et teie minno jüngrid ollete, kui teil

teil armastus on isikeses. Simon Petrus ütleb temma wasto: Isand, kuhho sa lähhad? Jesus wastas temmale: Kuhho minna lähhan, ei woi sa nüüd mitte minno järrel käia, agga parrast pead sa mo järrel käima. Petrus ütleb temma wasto: Isand, miks ma nüüd ei woi sinno järrel käia? ma tahhan omma ello sinno parrast jätta. Jesus wastas temmale: Tahhad sinna omma ello minno parrast jätta? tõest, tõest minna ütlen sulle: Kul ei laula mitte enne, kui sinna mind jo kolmforda saad ärrasalganud.

II.

Agga hapnematta leibade pääw tulli, ja essi-messel päwal, kui nemmad Pasa-talle tapsid, tullid jüngrid Jesuse jure ja ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie peame minnema ja walmistama, et sa Pasa-talle woid süa? Ja temma läkkitas kaks ommast jüngritest, Petrust ja Joannest, ja ütles: Minge ja walmistage meile Pasa-talle, et meie sedda wotne süa. Agga nemmad ütlesid temmale: Kus sa tahhad, et meie sedda peame walmistama? Ja ütles neile: Minge liina, ja wata, kui teie liina sisse tullete, siis tulleb teie wasto üks inimenne, se kannab ühhe wee-krusi, käige temma järrel, ja seäl koias, kuhho temma sisse lähhad, üttele selle koia isandale: Opperaja ütleb: mo aeg on liggi, ma tahhan sinno jures Pasa-talle walmistada ja süa omma jüngritega; kus on se woõraste tubba, kus ma se Pasa-talle omma jüngritega woin süa? Ja sesamma näitab teile ühhe surs ebhitud toa üllewel, mis walnis on; seäl walmistage meile.

Ja temma jügrid teggid nenda, kui Jesus neid olli käskinud, läksid ärra ja said liina ja leidfid nenda, kui temma neile olli ütelnud; ja nemmad walmistasid Pasa-talle.

Agga kui õhro sai, tulli temma nende kahhes teistkümmega. Ja kui se tund tulli, istus temma mahha, ja need kaksteistkümmend Apostlit temmaga. Ja temma ütles nende wasto: Minna ollen süddamest iggatfenud se Pasa-talle teiega süa, enne kui ma kannatan: sest minna ütlen teile, et ma sest mitte enam ei sõ, kunni keik saab sündinud Jummala riikis. Ja kui ta karrikast sai wõimud, tannas temma ja ütles: Wortke se, ja jaggage ennestele; sest ma ütlen teile, et minna ei jo mitte sest wina-pu wiljast, kunni Jummala riik saab tulnud.

Ja kui nemmad laudas istfid ja sõid, ütles Jesus: Edest minna ütlen teile, üks teie seast, kes minnoga sõõb, annab mind ärra. Ja nemmad said wägga kurwaks, ja hakkasid iggakiks nende seast iärrestikko ütlemä temma wasto: Jesand, minnaks se ollen? ja teine jälle: Minnaks se ollen? Agga temma wastas ja ütles neile: Üks neist kahheteistkümmest, kes minnoga kät waagnaasse pistab, se annab mind ärra. Käl innimese Hoeg lähhab ärra nenda, kui temmast on kirjouid; agga hädda selle innimesele, kelle läbbi innimese Hoeg ärraantakse, hea olleks temmale, kui se innimenne ei olleks sündinud. Siis kostis Judas, kes tedda ärraandis: Minnaks se ollen, Rabbi? Temma ütles temma wasto: Oled, jah!

Agga

Agga kui nemmad sõid, wöttis Jesus leiba, tannas ja õmistas, murdis ja andis omma jügridetele ja ütles: Wortke, sõge, se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mällestuseks. Selsammal kombel wöttis temma ka se karrika pärrast sedda, kui nemmad said õhrust sõnud, tannas ja andis neile ja ütles: Joge keik seält seest, sest nane karrikas on se uus seädus minno werre sees, mis teie eest ärrawallatakse; ja nemmad sõid keik seält seest. Ja temma ütles neile: Se on minno werri, se ue seäduse werri, mis mitte eest ärrawallatakse pattude andeks andmiseks: sedda tehke, ni mittokord, kui teie ial sedda jote, minno mällestuseks. Agga edest minna ütlen teile, et minna ei wotta mitte sest aiast sestinnastest winapu wiljast ja sest päwast sadik, kui minna sedda uut teiega joon Jummalä omma Jesa riikis.

Siiski wata, minno ärraandia kässi on minnoga laudas. Ja innimese Hoeg lähhab kül, nenda kui on seätud; siiski hädda selle innimesele, kelle läbbi tedda ärraantakse. Ja nemmad hakkasid teine teise käest küsitelkema, kes se kül nende seast piddi ollema, kes sedda piddi tegegema. Agga nende seas rousis ka riid, kes neist piddi suremaks arwatama? Agga temma ütles neile: Pagganatte kunningad wallitserwad nende ille, ja kes nende peäle wõimust worwad, neid hütakse armolikkuls isandaks: agga teie mitte nenda, wad se surem teie seast olgo kui noren, ja se ülem kui se kes tenib; sest kes on surem, se, kes lau-

laudast istub, woi se, kes tenib? eks se kes laudast istub? agga minna ollen keft teie seas nenda kui se, kes tenib. Agga teie ollete need, kes minno jure jänud minno kiusatusse sees; ja minna sean teile se kunningrigi, nenda kui minno Jesta sedda mulle on seadnud, et teie peate söma ja joma minno laudas mo kunningrigis, ja istma aurjargede peäl ja kahheteistkümnne Israeli suguawro peäle kohhut moistma. Agga Jesand ütles: Simon, Simon, wata sadanas on teid wägga püüdnud sõaluda kui niso; agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno usk ei pea ärralõpma; ja kui sa pärrast saad ümberpöörnud, siis kinnita onnrad wennad. Agga ta ütles temmale: Jesand ma ollen walnis, sinnoga ni hästi wangi kui surma minnema. Agga temma ütles: Minna ütlen sulle, Peetrus: Kuf ei laula mitte tänna enne, kui sinna kolmkord saad ärrasalgatud, et sa mind ei tunne.

Ja temma ütles nende wasto: Kui ma teid ollen läkkitanud kufrota ja paunata ja kingat, ons teil middagi waia olnud? agga nemmad ütlesid: Ei ühtegi. Siis ütles temma neile: Agga nüüd, kel kuffur on, se wotko sedda, nendasammoti ka pauna, ja kennel ep olle, se mügo ärred omnia kuba, ja ostko moõka: Sest minna ütlen teile, et se weel minnuse peab sündima, mis kirjutud on: Temma on ka üllekohuste sekka arwatud; sest ka sel, mis minnust on kirjutud, on ots. Agga nemmad ütlesid: Jesand, enna! siin on kaks moõka; agga temma ütles neile: Kuf on.

III.

III.

Kui Jesus sedda sai rākinud ja nemmad kiususse laulo said laulnud, läks temma wälja omma jüngeritega, ja läks omma wisi järrel ülle Kidroni jõe õlli-mäele, agga temma jügrid käind ka temma järrel. Siis ütles Jesus neile: Eelsinatfel õsel wottate teie keif ennast minnust pahhandada, sest kirjutud on: Ma tahhan sedda karjast lüa, ja karja lambaid peab laiale pillutama. Agga pärrast kui ma saan illestougnud, tahhan ma teie ele minna Kalilea-male. Agga Peetrus kostis ja ütles temmale: Ehk ka keif peaksid ennast minnust pahhandama, ei tahha minna ennast polegi pahhandada. Ja Jesus ütles temma wasto: Edest minna ütlen sulle, tänna sellinatfel õsel, enne kui kuf saab kaksford laulnud, salgad sa mind kolmkord ärra. Agga Peetrus ütles weel ennam pealegi temma wasto: Ehk ma ka sinnoga peaksin surema, ei tahha ma sind mitte ärrasallata; ja nendasammoti ütlesid ka keif jügrid.

Siis tuli Jesus nendega ühhe moisa, mis hütaks ketsmaneks, kus üks aed õlli, senna sisse läks temma ja temma jügrid. Agga Judas, kes sedda ärraandis, teadis ka sedda paika, sest et Jesus sagedaste senna omnia jüngeritega olli kokkõrtnud. Ja kui temma senna paika sai, ütles temma omnia jüngerite wasto: Valluge Summalat, et teie kiusatusse sisse ei sa; istke seie mahha, kinni ma saan senna lätnud ja luggenud. Ja ta wottis ennesega Peetrust ja Jakobust ja

30.

Joannest need kaks Sebedeusse poega, ja hakkas kurwaks sama, wägga wärrisema ja hirmust ahvastust tundma. Siis ütles ta neile: Minno hing on wägga kurb surmani, jäge seie ja walwage minnoga.

Ja temma isse lahkus neist ärra, läks pisut emale ni kaugele, kui kiwiga woib süsta, ja heitis Ma peäle põlweli ja omma silmili mahha ja lugges, et kui se woiks olla, se tund temmast piddi möda minnema, ja ütles: Abba, minno Jesa! sinna woid keif tehha, kui se woib olla, kui sinna tahhaksid sedda karrikast minnust ärra wotta, siis mingo seinnane karrikas minnust möda, ja wotta tedda minnust ärra, agga ommest ärgo sündko mitte nenda kui minna tahhan, waid kui sinna tahhad. Ja temma tulli jüngritte jure ja leidis neid maggama, ja ütles Peetrussele: Simon, maggad sa? eks sa ei suda ühte tundi walwada? nendaks teie ei suda ühte tundi minnoga walwada? walwage ja luggege, et teie küsatusse sisse ei sa; waim on kül walmis, agga lihha on nõdder.

Ja läks temma teistkorda ärra ja lugges ja ütles seddasamma asja: Minno Jesa, kui seinnane karrikas ei woi minnust möda minnema müdo kui et ma sedda joon, siis sündko sinna tahminne. Ja temma tulli taggasi ja leidis neid ta maggama, sest nende silmad ollid rasked unnest, ja nemmad ei teadnud mitte, mis nemmad temmale piddid wastama. Ja temma jättis neid ja läks ta ärra, ja lugges kolmatkorda

ja ütles needsannad sannad. Agga üks ingel näitis ennast temmale taewast, ja kinnitas tedda. Ja kui ta surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangenänne; agga temma higgi olli kufwerre-pisfarad, need landsid Ma peäle. Ja temma tousis ülles Jummalat pallumast, ja tulli kolmat puhko omma jüngritte jure, ja leidis neid maggama kurbdusse pärrast; ja temma ütles neile: Mis teie maggate? maggage pärrast ja hingage: aeg on möda, touske ülles ja palluge Jummalat, et teie küsatusse sisse ei sa, wata se tund on joudnud ja innimesse Woeg antakse ärra pattuste kätte; touske ülles, läkki ärra, se on liggi tulnud, kes mind ärraannab.

Kui nüüd Judas ennese jure olli wotnud se wäehulga ja monningad üllematte preestride ja Wariseride sullasist, siis seddamaid kui temma Jesus alles räkis, tulles senna Judas, üks neist kahhestteistkümnest, ja temmaga paljo rahwast lühtide, lampide, sõariistade, modkade ja nuwadega üllemist preestrist ja kirjatundiantest ja rahwa wannemist läkitud, ja kätis nende ees. Kui nüüd Jesus teadis keif, mis temma peäle piddi tulles, läks temma wälja ja ütles nende wasto: Redda teie otsite? Nemmad wastasid temmale: Jesust Maatsaretist. Jesus ütles neile: Minna ollen se. Agga Judas, kes tedda ärraandis, seisis ka nende jures. Kui temma nüüd neile ütles: minna ollen se; siis läksid nemmad taggasi ja langsid mahha. Siis küsis temma neilt ta: Redda teie otsite? agga nemmad ütlesid: Jesust Maatsaretist. Jesus was-

tas: Ma ollen teile ütelnud, et minna se ollen; kui teie nüüd mind otsite, siis laske needsunnatsed ärraminna. Et se sanna piddi tõeks sama, mis ta olli ütelnud: Minna ep olle keddagi ärrakautanud neist, mis sa mulle olled annud. Agga se kes tedda ärraandis, olli neile tähte annud ja ütelnud: Kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wõtke finni ja wige julgeste ärra. Ja kui ta senna sai, tulli ta warsti Jesuse jure temmale suud andma, ja ütles: Rabbi, terre Rabbi! ja andis temmale suud. Agga Jesus ütles temmale: Sõbber, mikspärrast olled sinna siin? Juddas, annad sinna suandmisega inimesse Pois ärra? Siis tullid nemmad temma jure, pistsid käed temma külge ja wotsid tedda finni.

Agga kui need, kes temma ümber ollid, nägid, mis piddi sündima, ütlesid nemmad temmale: Jesand, kas meie peame moõgaga seffa lõma? Ja wata üks neist, kes seal Jesusega ollid, Simon Peetrus, kel moõk olli, sirtutas omma kät ja tombas omma moõka wälja, ja lõi üllema preestri sullast ja raius temma parrema kõrwa ärra; agga selle sullase nimmi olli Malcus. Agga Jesus wastas ja ütles: Jätke siit sadik; ja Peetruse wasto: Pista omma moõk temma tuppe, sest keik kes moõka wotwad, need sawad moõga läbbi hukka. Woi, mõtled sinna, et minna praego ei wõiks omma Jesa palluda, et ta mulle seie sadaks ennem kui kaksteistkümmend legioni inglid? agga kuida peaksid kirjad tõeks sama? efs minna sedda karrikast pea jomna, mis mulle Jesa on annud? sest se peab nenda

nenda sündima. Ja temma putus temma Malcusse kõrwasse, ja teggi tedda terweks.

Agga selsammal tunnil wastas ja ütles Jesus üllematte preestride ja pühha koiä pealikkude ja wannematte wasto, kes temma peale tullid: Teie ollete wäljaläinud otsego rõõwli peale moõkade ja niuadega mind finniwotma: et ma kül iggapääw teie jures olnud ja istnud pühhas koiäs õppetamas, ei olle teie minno külge käsfi pistnud egga finni wotnud; agga se oi teie tund ja pimmedusse woinus, se on keik sündinud, et prohwetide kirjad piddid tõeks sama. Agga wächulk ja üllem pealik ja Juida rahwa sullased wotsid Jesust finni ja siddusid tedda. Siis jätsid tedda keik jüngerid mahha ja põggenesid ärra.

Ja üks poisimees käis temma järrel, sel olli kallis linnane rie selgas palja ihho peäl, ja poisimehed wotsid tedda finni; agga temma jättris sedda kallist linnast riet mahha, ja põggenes allastinende käest ärra.

IV.

Agga need kes Jesust ollid finniwotnud, wiisid tedda esite Anna jure; sest se olli Raiwa äi, kes sel aastal üllem preester olli. Agga Raiwas olli se, kes Juida rahwale nou annud, et se piddi heaks tullema, et üht innimest rahwa eest piddi hukkatama. Seate saatsid nemmad tedda üllema preestri Raiwa kotta, kuhho keik üllemad preestrid ja wannemad ja kirjatundjad ollid kofko tulnud.

Agga Simon Peetrus kätis kaugelt. Jesuse järrel üllema preestri koiasit sadit, ja üks teine jünger temmaga: agga se jünger olli üllema preestriga tuttav ja läks Jesusega üllema preestri kotta. Agga Peetrus seisis wäljas ukse ees; siis läks se teine jünger, kes üllema preestriga tuttav olli, wälja ja räkis uksehoidiaga, ja wiis Peetrust sisse, ja temma läks sisse. Sepärast ütles se tüdruk se uksehoidia pärrast Peetruse wasto: Eks sinnagi olle sellesinnatse innimesse jüngeritset? Temma ütles: Ei olle mitte. Agga need sullased ja teenrid seisid ja ollid sütte-tuld teinud, et külm olli, ja sojendasiid ennast. Agga kui nemmad kest oue tuld üllesteggid ja ühhes mahha istisid, siis istus Peetrus keskele nende sekka ja sojendas ennast tulle äres, et temma sedda otsa pidid nähha sama. Agga üllem preester küsis Jesuse felt temma jüngerite ja temma õppetuse pärrast. Jesus kostis temmale: Minna ollen julgeste räkänud selle ma ilmale, ma ollen ifka õppetanud foggoduse ja pühhas koias, kuhho keikist palust Jüda rahwas kofko tulleb, ja sallaja ep olle minna ühtegi räkänud; mis sa mult küsüsid? Küsüsi neilt kes kuulnud, mis ma neile ollen räkänud; wata need teadmud, mis ma ollen räkänud. Agga kui ta sedda sai ütelnud, lödi üks neist teenridest, kes seal jures seisid, Jesust keppiga, ja ütles: Nendaks sa üllema preestri wastad? Jesus kostis temmale: Kui ma kurjaste ollen räkänud, siis tunnista sedda kurja ollewad; agga kui ma hästi ollen räkänud, mis sa mind lödd? (Agga Annas olli tedda läkkitanud finniseturid üllema preestri Käiwa jure.)

Agga üllemad preestrid ja wannemad ja keik se suur kofhus otisid walle-tunnistust Jesuse wasto, kuidä nemmad tedda pidid surma saata ma, ja ei leidnud ühtegi; ja et kül paljo tunnistusemehhi ette tullid, ei leidnud nemmad middagi; sest paljo tunnistasiid waltet temma peäle, ja nende tunnistused ei olud ühhesuggused. Agga wimaks tullid kaks walle-tunnistus-meest ette, wotsid kätte ja tunnistasiid waltet temma peäle ja ütlesid: Meie olleme kuulnud tedda ütlewad: Minna woin ja tahhan se Jummalä templi, mis kättega on tehtud, mahhakisuda, ja kolme päwaga teist üllesehitada, mis ep olle mitte kättega tehtud. Ja nendagi ei olud nende tunnistus ühhesuggune.

Ja üllem preester touis ülles ja astus keskele ja küsis Jesuse felt ja ütles temma wasto: Eks sa middagi ei wasta? mis tunnistawad needsinatset sinno wasto? Agga Jesus jäi wait ja ei wastand middagi. Ja küsis se üllem preester temmale ja ütles temmale: Minna wannutan sind ellawa Jummalä jures, et sinna meile ütled, kas sa olled Kristus Jummalä Poeg? Sinnaks olled se Kristus selle kiderud Jummalä Poeg? Ja Jesus ütles temmale: Ja minna ollen; ommeri ütlen minna teile: Sest aiast peate teie näggema innimesse Poia istwad Jummalä wäe parremal-polet, ja tullewad taewa pilwede peäl. Siis käristas üllem preester ommad rided lõhki ja ütles: Temma on Jummalat teotanud, mis meil enam tunnistus-mehhi tarwis on? wata nüüd ollete teie temma Jummalä teotamist kuulnud;

mis teie arvate? Aga nemmad keif moistsid kōhnut, et ta pidid surma wāart ollema, wastasid ja ütlesid: Temma on surma wāart.

Süis hakkasid monningad temma filmi sällitama, ja temma filmad kinnikatma, ja temma kõrwa äre lõma, ja temmale ütles: Moista meile kui prohmet, Kristus, kes se on, kes sind löi? ja sullased löid tedda keppidega.

Aga kui Peetrus wäljas seal al oue peäl istus, tulli üks üllema preestri tüdrukkuist, ja kui ta nägai Peetrust tulle äres istwad ja ennast sõjendawad, tulli ta temma juure, watis üksi filmi temma peäle ja ütles temma wasto: Ja sinagi ollid Naatsaretti Jesusega Kalilea-maalt. Aga temma salgas tedda kefkide ees ärra ja ütles: Naene, minna ei tunne tedda, ei ma moista egga tea, mis sa rāgid.

Ja temma läks wälja ette-oue, ja kui laulis. Aga kui temma wārawa pole ärralāks, näggi tedda üks teine ja ütles neile, kes seal ollid: Sesinnanegi olli se Naatsaretti Jesusega. Ja se üllema preestri tüdruk näggi tedda jälle, ja hakkas ütles neile, kes seal juures seijid: Sesinnane on üks nende seast. Ja ürrikesse aia pärrast näggi tedda üks teine mees ja ütles: Sinnage olled nende seast. Aga Simon Peetrus seisis ja sõjendas ennast; süis ütlesid nemmad temma wasto: Eks sinna ka olle temma jūngrite seast? Aga temma salgas ta ühhe wandega ja ütles: Innimenne, minna ei olle mitte, ma ei tuane sedda innimest. Ja

Ja ürrikesse aia pärrast liggi ühhe tunni aega wabhet kinnitas sedda üks teine ja ütles: Ede polest sesinnanegi olli teinmaga; sest temma on Kalilea-ma mees. Süis tulli temma juure need, kes seal seijid ja ütlesid jälle Peetrussele: Edest sinagi olled nende seist, sest sinna olled Kalilea-ma mees, ja sinno keelgi tunnistas sind ülles, et sinno kele-murde on sedda wiisi. Süis ütles üks neist üllema preestri sullasist, kes selle suggulane olli, kelle kõrwa Peetrus olli ärrarõimud: Eks minna sind temmaga näimud aedas? Aga Peetrus ütles: Innimenne, ei ma moista, mis sa rāgid. Süis hakkas temma ennast wāgga ärraneeda ma ja wandma: Ei ma tunne sedda innimest, kes leste teie rāgite. Nenda salgas Peetrus ta ärra, ja seddamaid, kui temma alles rākis, laulis kui teist korda. Ja Jesand pōris ennast ümber ja watis Peetrusse peäle, ja Peetrusse mele tulli Jesanda sanna, kui ta temma wasto olli ütelnud: Enne kui kui kaksford saab laulnud, salgad sa mind kolmford ärra. Ja Peetrus läks wälja, tattis ommad filmad kinni, ja nuttis kibbedaste.

Aga need mehhed, kes Jesust kinnipiddasid, naersid ja pekfid tedda; ja nemmad katsid temma filmad kinni, ja löid temma wasto filmi ja küsifid temmalt ja ütlesid: Moista kui prohmet, kes se on, kes sind löi? Ja paljo muid asjo rāaksid nemmad temma wasto ja teotasid.

Aga warsti warra hommiko, kui walge sai, tulli üllemad preestrid rahwa wannemattega ja kirjatundjattega, ja keif se suur kōhhus kōkko, ja

piddasid nou Jesuse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma, ja wisid tedda ülles omma sure kofto ette ja ütlesid: Oled sinna se Kristus? ütles meile; agga temma ütles neile: Kui ma teile peaksin ütlesma, ei teie ussu polegi; agga kui minna ka peaksin ütlesma, siis teie ei wasta mulle polegi, ja ei lasse mind mitte lahti. Sest aiast peab innimesse Poeg istuma Jummalaga wäe parremat polel. Agga nemmad ütlesid keif: Oled sinna siis Jummalaga Poeg? Agga temma ütles nende wasto: Teie ütlete, sest minna ollen se. Agga nemmad ütlesid: Mis meil ennam tunnistust tarwis on? Sest meie olleme isse temma kuust kuulnud.

V.

Ja keif se rahwa hulk wotsid kätte ja sidusid Jesust kinni, ja wisid tedda Kairova jurest kofto-kotta ja andsid tedda Ma-wallitseja Pontsiuse Pilatusse kätte; agga se olli warra.

Kui Judas näggi, kes tedda olli ärraannud, et ta olli hukkamoiestetud, siis kahhetes temma sedda, ja tõi neid kolmkümmend hõbbe-tükki jälle üllema preestride ja wannematte kätte ja ütles: Minna ollen patto reinud, et ma ollen wagga werd ärraannud. Agga nemmad ütlesid: - Mis meil sega tegegemist! Katu sinna isfi. Ja temma heitis need hõbbe-tükid mahha sinna templisse, ja läks kõrwale, ja ärraminnes poos ta enmast ülles. Agga üllemad preestride wotsid need hõbbe-tükid ja ütlesid: Meid ei sünni mitte ohwri-risto panna, sest se on werre-hind. Agga nemmad

mad piddasid nou, ja ostsid nende eest ühhe pottiseppa põllo matnusse paigaks woõrastele: se pärrast hütakse se põld werre-põlluks tänna päwani. Siis on tõeks sanud mis sõõbud on proheweti Jeremia läbbi, kes ütles: Ja nemmad on wõõtud Israeli laste läest kolmkümmend hõbbe-tükki. Ei selle hinda, kedda ni kalliks arwati, kedda monned Israeli lastest ni kalliks arwasid; ja on neid annud ühhe pottiseppa põllo eest, nenda kui JSand mind on käõnud.

Agga Juda-rahwas ei läinud isse mitte kofto-kotta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nemmad piddid Pasa-talle sõma. Siis läks Pilatus nende jure wälja ja ütles: Mis teil on kaebamist selle innimesse peäle? Nemmad kostsid ja ütlesid temma wasto: Kui ep olleks sesinnane mitte-kurjateggia, siis ei olleks meie tedda sulle ärraannud. Siis ütles Pilatus neile: Wõõte teie tedda ja moistke omma käõso-dypetusse järrel temma peäle kofhut. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto: Meil ep olle lubba keddagi ärratappa. Et Jesuse sanna piddi tõeks sama, mis ta olli ütelnud, kui ta tähhendas, misuggust surma temma piddi surema.

Agga nemmad se rahwa hulk hakkasid temma peäle kaebama ja ütlesid: Tedda olleme meie leidnud, et ta rahwast ärrapõrab, ja kelab Keisrile kofto-rahha andmast, ja ütles enmast Kristusse ühhe funniga oõewad.

Siis läks Pilatus jälle kofto-kotta ja kutsus Jesust.

Jesust. Agga Jeesus seisis Ma-wallitseja ees, ja Ma-wallitseja Pilatus küsis temmalt ja ütles: Olled sa Juda-rahwa kuningas? Agga Jeesus vastas ja ütles temmale: Räägid sinna sedda ishiennesest, woi on sulle teised sedda minnust ütelnud? Pilatus vastas: Ollen minna Juda-mees? sinno omma rahwas ja üllemad preestrid on sind mulle ärraanud; mis sa olled teinud? Jeesus kostis: Minno kuningriik ep olle mitte sestinnatsest ma-ilmast; olleks mo kuningriik sestinnatsest ma-ilmast, kül mo teenrid tapleksid, et mind Juda-rahwa kätte ei saaks ärraanud; agga nüüd ep olle mo kuningriik mitte siit. Siis ütles Pilatus temma wasto: Olled sinna siis omneti kuningas? Jeesus kostis: Jah ollen, sest minna ollen kuningas, ma olen seks sündinud, ja seks ilmale tulnud, et ma todele pean tunnistust andma; iggäuks kes tõe seest on, se kuleb minno heäle. Pilatus ütles temmale: Mis on tõdde? Ja kui ta sedda sai ütelnud, läks temma jälle wälja Juda-rahwa jure, ja ütles üllematte preestride ja rahwa wasto: Minna ei leia ühtegi süüd sest inimesest. Ja üllemad preestrid kaebasid paljo temma peäle; agga kui temma peäle neist ja rahwa wannemist kaebati, siis ei kostnud temma ühtegi. Siis ütles Pilatus temma wasto: Eks sa kule, kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad? Agga Pilatus küsis temmalt jälle ja ütles: Eks sa middagi ei wasta? wata kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad. Agga Jeesus ei wastand ennem ühtegi ei ühhe ainfa sanna peäle, nenda et Pilatus sedda wägga inimeks panni.

Agga

Agga nemmad aiasid peäle ja ütlesid: Temma annab rahwale pahha nou, ja õppetab keit mōda Juda maad, ja on algand Kalilea-maalt siit sadik. Agga kui Pilatus Kalilea-maad kulis, küsis temma, kas se inimenne Kalilea-ma mees piddi ollema? Ja kui temma teada sai, et ta Herodesse wallitusse alt olli, läkkitas temma tedda Herodesse jure, kes neilge päiwil Jerusalemmas olli. Agga Herodes sai wägga rõõmsaks, kui ta Jeesust nähha sai, sest ta olleks tedda hea melega ja ammogi näinud, sepärast et ta olli paljo temmast kuulnud, ja temma lotis ühhe immetähhe nähha sada, mis temmast piddi tehtama. Kül ta küsis temmalt mitme sannaga, agga temma ei wastand temmale ühtegi. Agga üllemad preestrid ja kirjatundjad seisid ja kaebasid wägga waljuste temma peäle. Agga kui Herodes omma sõameestega tedda es olle miiski pannud ja naernud, siis panni temma ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure. Ja sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks; sest enne ollid nemmad teine teise peäle wihsased olnud.

Agga Pühhiks olli Ma-wallitsejal se wolis, rahwale ühhe wangi lahti lasta, kedda nemmal lahki pallusid. Agga siis olli neil üks kulus wang, kedda hūti Parrabaks, se olli Finnipandud mäsafattega, kes mäsamisest sees ollid ühhe ärratapnud. Ja rahwas kistsendas ja hakkas palluma, et ta piddi teggema nenda kui ta ifka neile olli teinud. Agga Pilatus kutsus need üllemad preestrid ja üllemad ja sedda rahwast kokko. Kui nem-

nemmad nüüd ühhes kous ollid, ütles Pilatus nende wasto; Teie ollete sedda innimest minno jure tonud ofsego rahwa ärrapöörjat: ja wata ma ollen tedda teie ees kulanud, ja minna ep olle sest innimesest ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate; egga Herodeske; sest ma olen teid temma jure läkkitanud, ja wata polle ühtegi temmale tehtud, mis surma wäärt on. Agga teil on se wiis, et minna ühhe teile lahti lassen Pasa-pühhal; sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahti lasta. (sest ta piddi neile pühhiks ühhe lahti lastma) Kumba teie nüüd tahhate, et ma teile pean lahti lastma, Parrabast, woi Jesust, kedda hütakse Kristusseks? tahhate teie, et ma teile se Juda-rahwa kunninga pean lahti lastma? Sest temma teadis, et üllemad preestrid tedda Kaddeuse pärrast ollid ärraannud. Agga kui temma kotho-järje peäl istus, läkkitas temma naene temma jure ja lastis öölda: Argo olgo sulle ühtegi ceggemiit sefimmakse Digega, sest minna olen tänna unnes paljo kannatanud temma pärrast. Agga üllemad preestrid ja wannemad melistadid rahwast, et nemmad Parrabast piddid lahti palluma ja Jesust hukka saatma; ja kihutasid rahwast, et temma enneminne Parrabast nelle piddi lahti lastma. Siis kostis Ma-wallitseja ja ütles nende wasto: Kumba teie tahhate neist, et ma teile pean lahti lastma? Agga keif se hull kiskendas wägga ja ütles: Hukka tedda ärra, ja lasse meile Parrabast lahti, kes ollt ühhe mäsämisse, mis liimas olli sündinud, ja tapmisse pärrast wangi-torni heidetud. Siis hüdis Pilatus ta nende wasto, ja tahtis Jesust lahti lasta.

Siis

Siis kiskendasid nemmad ta keif ja ütlesid: Ei mitte tedda, waid Parrabast. Agga Parrabas ollt röwel. Siis wastas Pilatus ja ütles neile jälle: Mis teie siis tahhate, et ma pean teggema selle Jesussega, kedda hütakse Kristusseks, ja kedda teie ütlete Juda-rahwa kunninga ollemad? Agga nemmad kiskendasid ta, karjusid wasto ja ütlesid keif: Sago ta risti podud! lö tedda risti! Agga Pilatus ütles kolmat puhko nende wasto: Mis sefimmane siis kurja teinud? ma polle temmast ühtegi surma süüd leidnud, sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahti lasta: agga nemmad kiskendasid weel ennam: Eä tedda risti! ja atasid peäle sure kiskendamissega ja pallusid, et tedda piddi risti lödama. Ja nende ja üllematte preestride kiskendaminne wottis woimust.

Siis wöttis nüüd Pilatus Jesust ja pekssis teda piitsaga. Ja need söamehhed punnusid ühhe kroni kibbewitsust, ja pannid sedda temma pähhä, ja pannid ühhe purpuri-mantli temma ümber ja ütlesid: Terre, Juda-rahwa kunningas! ja löid tedda keppidega. Siis läks Pilatus jälle wälja ja ütles nende wasto: Wata ma toon tedda teile wälja, et teie tunnete, et ma temmast ühtegi süüd ei leia. Siis läks Jesus wälja ja kandis se kibbowitsa-kroni ja purpuri-mantli; ja Pilatus ütles nende wasto: Ennâ innimest! Kui nüüd üllemad preestrid ja teenrid tedda näggid, kiskendasid nemmad ja ütlesid: Po risti! po risti! Pilatus ütles nende wasto: Wotke teie tedda ja poge tedda risti, sest minna ei leia süüd temmast. Juda-rahwas kostsid temmale: Weil on käff, ja meie

meie käsfo järrele peab temma süürema, sest ta on isseennast Jummalta Poiaks teinud. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, karris temma weel ennast, ja läks jälle kohio kotta, ja ütles Jesusse wasto: Kust sinna olled? agga Jesus ei annud temmale wastust. Siis ütles Pilatus Jesusse wasto: Eks sa rāgi minnoga? eks sa ei tea, et mul melewald on sind risti pua, ja melewald on sind lahti lasta? Jesus kostis: Einnul ep olleks ühtegi melewald minno ütles, kui se ninnule ei oleks antud üllewele; sepärast on sellel, kes mind sulle on ärraannud, süüem pat. Sest aiast oisid Pilatus tedda lahti lasta: agga Juida rahwas küssendasid ja ütlesid: Kui sa sedda sinnaast lahti lassed, siis ep olle sinna Keisri sobber mitte, sest iggāuks, kes isseennast kunningaks teeb, se on Keisri wastane. Kui nüüd Pilatus sedda sanna kulis, wiis temma Jesus wälja, ja istus mahha kohio-järie peäle senna paika, mis hütaks kinn-wi-põrmanduks, agga Ebreja kele Kabbataks. Agga se olli Jusa-pähha walmistamisē pādāw liggi kuendamal tunnil; ja temma ütles Judarahwa wasto: Ennā teie kunningast! Agga nemmad küssendasid: Wi ärra, wi ärra! po tedda risti! Pilatus ütles nelle: Kas minna pean teie kunningast risti poma? üllemad preestrid wastid: Meil ep olle kunningast, kui Keiser.

VI.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woid ühtegi parrata, waid et weel ennast kārta sündis, wottis temma wet ja pessis käsfi rahwa nähhes ja ütles: Ma ollen ilma süta sellesinnatse Dige

Dige werrest; kui teie sate nähha! Siis wastas keif rahwas ja ütles: Temma werri olgo meie peäle ja meie laste peäle.

Agga Pilatus tahis rahwa mele pärrast teha, ja mõistis kohut, et nende palwe järrele pidid sündima, ja lastis neile Parrabast lahti, sedda, kes ühhe mässamisē ja tapmisē pärrast olli wangi-torni heidetud, sedda nemmad lahti pal-lusid: Agga Jesus, sedda ta piitsaga lastud peksta, andis ta, nenda kui nemmad tahsid, nende kätte, et tedda pidid risti lödama.

Siis wotsid Ma-walitseja sõamehed Jesus ennesega, ja wiisid tedda ärra senna kotta, mis on kohiopaike, ja kus-sid keif sedda wäe-hulka ja koggusid temma jure keif omma feltsi kokko; ja wotsid temma rided seljast ärra, ja pannid temma ümber purpuri-mantli, ja punnustid kroni kibbowitsust ja pannid sedda temma ümber Peo, ja andis pilliroo temma parrema kätte, ja heitsid temma ette põlweli mahha, naersid tedda ja hakkid tedda terretama ja ütlesid: Terre Juida rahwa kunningas! Ja nemmad wotsid sedda pilliroo, ja löid sega temma pähhā, ja süllitasid temma peäle, ja heitsid põlweli mahha ja kunn-mardasid tedda.

Ja kui nemmad tedda said naernud, wotsid nemmad se purpuri-mantli temma seljast ärra, ja pannid temma omma rided temma selga, ja wiisid tedda wälja, et nemmad tedda pidid risti löma.

Ja Jesus kandis omnia risti ja läks wälja. Agga kui nemmad wäljaläksid ja tedda ärrarõksid, leidfid nemmad ja said kätte ühhe Riweni: liina mehhe, kes mödda läks, Simon nimmi, kes wäljalt tuli, Aleksandri ja Ruhwi issa, sedda fundsid nemmad wäggiße ja pannid risti temma peäle, et ta sedda Jesuse järrele pididi kandma.

Agga temma järrel kais suur hull rahwast ja naesi, kes ka kaebasid ja tedda nutsid. Agga Jesus põris ennast ümber nende pole ja ütles: Jerusalemma tüüred, ärge nutke mind, waid nutke ishiennast ja ommad lapsed: sest wata need pãwad tullewad, millal õõldakse: Õnsad on need, kes sigginatta, ja need ihhud, mis ilmale ei kannud, ja need nissad, mis ep olle inmetanud. Siis hakkamad nemmad ütlesma mäggedele: Langege meie peäle; ja mäekinkude wasto: Karkemeid! Sest kui sedda torele pule tehakse, mis siis kuimale peab sündima? Agga temmaga wiid kaks teist kurjateggiat wälja ärrahukkata.

Ja nemmad wiid tedda senna paika, mis hõrkakse Ebreja keele Kõlgataks, se on ärraselletud pea-lae asse. Ja kui nemmad senna said, andsid nemmad temmale jua-wina nurriga ja ädikast fappiga seggatud, ja kui ta sai maitsnud, ei tahtnud ta mitte jua, ja ei wotnud. Seal posid nemmad tedda risti, ja temmaga kaks kurjateggiat, teist parrema, teist pahhema pole, agga Jesust keskele. Agga Jesus ütles:

ISaanna neile andeks, sest nemmad ei tea mitte, mis nemmad tewad.

Agga

Agga Pilatus kirjotas ka ühhe peäle kirja, ja panni sedda risti külge; agga se olli kirjotud: Jesus Naatsaretist, Juda-rahwa kuningas! Sedda peälekirja nüüd luggesid paljo Juda-rahwast, sest se paik olli liggi liina, kus Jesust risti podi; ja se olli kirjotud Ebreas, Krekas, ja Ladina-kele. Siis ütlesid Juda-rahwa üllemad preestrid Pilatusse wasto: Ära kirjota mitte: Juda-rahwa kuningas; waid et temma ütles: Minna ollen Juda-rahwa kuningas. Pilatus kostis: Mis ma kirjotanud, ollen ma kirjotanud.

Kui nüüd need sõamehhed Jesust ollid risti posnud, wõtsid nemmad temma rided ja jagasid neid, ja teggid nelli ossa, igga sõamehhele ühhe ossa ja sedda kuba; agga se kuub olli õmbelwatra üllewelt ülleüldes kourud. Siis ütlesid nemmad teine teise wasto: Ärge kiskugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko selle pärrast, kelle pärralt se peab ollema. Ja nemmad heidsid liisko, mis iggaüks pididi sama, et se kirri pididi tõeks sama, mis on õõldud prohweri läbbi: Nemmad on minno rided issekeskes jagganud, ja minno kue pärrast liisko heitnud. Sedda teggid nüüd need sõamehhed, ja istfid ja hoidfid tedda seal. Agga se olli kolmas tund, kui nemmad tedda risti löid.

Ja rahwas seisis seal waatmas, ja üllemadke irwitafid tedda nendega ja ütlesid: Muid on ta aintud, aitko temma isse ennast, kui ta on se Kristus, Jummala ärrawallisetud. Agga ka sõamehhedke naersid tedda, ja läksid temma juure

ja wiisid temmale ädikast ja ütlesid: Kui sinna ol-
led Juda rahwa kuningas, siis aita isfi ennast.
Sest üks pealekirri olli ka ülle temma Pea tem-
ma surma süüst kirjotud, Krefa, Laddina ja
Ebrea keele tähtedega: **Sesinnane on Jesus,**
se Juda rahwa Kuningas.

Süis podi temmaga kaks rööwliit risti, teine
parrema ja teine pahhema pole. Süis sai se kirri
töeks, mis ütleb: **Ja temma on üllekohruste**
setka arwatud.

Agga Jesuse risti jures seisis temma emma,
ja temma emma ödde Maria Kleopa naene, ja
Maria Mahdalena. Kui niid Jesus omma em-
ma näggi, ja se jüngri seal jures seiswad, kedda
temma armastas, ütleb ta omma emma wasto:

Raene wata se on sinno poeg.

Pärast ütleb temma selle jüngri wasto:

Wata se on sinno emma.

Ja sestammast tunnist wottis se jünger tedda
omma kotta.

Agga need kes mödda läksid, teotasid tedda,
wangutasid ommad Pead ja ütlesid: **Woi!** sinna
kes sa Jummalat templi mahhakisid, ja kolmel
päwal üllesehhitad! aita isfi ennast; olled sinna
Jummalat Poeg, süis astu risti peält mahha.
Agga nendasammoti naersid tedda ka üllema
preestrid isfikeskes kirjatundjatte ja wannematte-
ga ja ütlesid: **Muid** on temma aitmud, isfiennast
ei woi temma mitte aidata; kui temma se **Kristus**

tus Israeli Kuningas on, süis astko temma niid
risti peält mahha, et meie näme, süis tahhame
meie tedda uskuda: **Temma** on Jummalat peäle
lootnud, se peastko tedda niid, kui ta temma
mele pärrast on; sest temma on ütelnud: **Minna**
ollen Jummalat Poeg! **Nendasammoti** teotasid
tedda ka need rööwliid, kes temmaga ollid risti-
podud.

Agga üks neist kurjateggiaist, kes ollid ülle-
podud, teotas tedda ja ütles: **Kui** sa olled Kris-
tus, süis aita isfiennast ja meid. **Agga** se teine
kõstis ja sõitles tedda ja ütles: **Eks** sinnagi ei
karda Jummalat, sest et sinna sestammast huf-
katusses olled? ja meie küi õigusse polest: sest
meie same kätte, mis meie tö wäärt on; agga
sesinnane ep olle ühtegi pahha teinud. **Ja** tem-
ma ütles Jesuse wasto: **ESand,** mötle minno
peäle, kui sa omma kuningriiki tulled. **Ja** Je-
sus üeles temmale:

Edest minna ütlen sulle, **tänna** pead
sa minnoga **Paradisis** ollema.

Agga liggi kuendamal tunniti süis sai pimmedus
keit ülle se Ma ühheksamast tunniti sadik, ja päike
läks pimmedaks; ja ühheksamal tunniti kuisendas
Jesus sure healega ja ütles:

Eli, Eli, lamma sabahtani? se on
ärraselletud:

Minno Jummal! **minno** Jummal?
üks sa mind olled mahhajatnud?

Agga monningad neist, kes seal jures seisid,
kui

Kui nemmad sedda kuulsid, ütlesid: Wata temma kutsub Eliast.

Pärrast kui Jeesus teadis, et jo keik olli lõppetud, et kirri piddi tõeks sama, ütleb temma:

Mul on janno!

Agga seal seisis üks asti täis ädikast; ja warri jooksis üks nende seast, wõttis kāsna, täitis sedda ädikaga, pistis sedda isopi-pilliroo-otsa, ja pani sedda temma su ette ja jotis tedda ja ütles: Dotke, same nähha, kas Elias tulleb tedda mahawormma. Ja teised ütlesid: Ota, saab nähha, kas Elias tulleb, aitma tedda. Kui nüüd Jeesus sedda ädikast sai wormud, ütleb temma:

Se on lõppetud.

Ja se tek keigepühama paiga ees templis kārrikses keskele lõhki. Agga Jeesus küssendas jälle sure heäleaga ja ütles:

Jēsa, sinno kätte annan ma omma Waimo.

Ja kui ta sedda sai ütelnud, nõrgutas ta Pead ja heitis hinge.

VII.

Ja wata, se ettepodud tek, mis templis keigepühama ees, kārrikses lõhki kahheks üllemast otsast allamast sadik; ja Ma wārrikses, ja käljud lõhkesid lõhki; ja hauad läksid lahti, ja rousid ülles paljo nende pühade ihhusid, kes ollid magganud, ja pärrast temma üllestoumisist tullid nemmad haudadest wälja ja läksid pühha liina, ja näktsid ennast mitmele.

Agga

Agga kui se pealk, kes temma kōhhal seisis, ja need kes temmaga ollid ja Jeesust hoidsid, näggid sedda Ma-wārrisemist, ja mis sündis, ja et ta nenda küssendades hinge heitis, kartsid nemmad wägga, auustasid Jummalat ja ütlesid: Edest seinnane Innimenne olli õige ja Jummalat Poeg. Ja keik rahwas, mis sinna tulli, sedda waatma, kui nemmad näggid mis sündis, löid nemmad omma wasto riinde ja läksid taggasi.

Agga keik temma tuttawad seisid kaugele; agga seal olli ka paljo neid naesi kaugele waatmas, kes Jeesuse järrel ollid käinud Kälilea-maal ja tedda teninud, kelle seas ka olli Maria Mahalena ja Maria weike Jakobusse ja Josesse emma ja Salome Sebedeusse poegade emma, kes ka ollid temma järrel käinud ja tedda teninud, kui ta Kälilea-maal olli, ja paljo muud naesi, kes temmaga ühtlase ollid ülleskäinud Jerusalemma.

Agga Juda-rahwas, et need kēhad hingamis- se päwal risti peäle ei piddant jama, sest et walmistamise päärw olli, (sest se hingamis-epäärw olli suur) pallusid nemmad Pilatust, et nende säre-luud piddid murtama ja neid mahhamoetama. Siis tullid need sõamehhed ja nurdsid selle esimesse säre-luud ja selle teise, kes temmaga olli risti podud. Agga kui nemmad Jeesuse jure tullid, ja näggid tedda jo surnud ollewad, ei murdnud nemmad temma säre-luud mitte; waid üks neist sõamehhisi pistis oddaga temma külge, ja seddamaid tulli werri ja wessi wälja. Ja kes sedda on näinud, se on sedda tunnistanud, ja

temina tunnistus on tõsine, ja se teab, et ta räägib, mis tõssi on, et teie peate uskma. Sest se on sündinud, et kirri piddi tõeks sama. Temmale ei pea luudki katki murrama; ja ta ütleb teine kirri: Nemmad peawad näggema, kelle siise nemmad on pistnud.

Ewangelium surel Redel.

Ja wata parrast sedda kui jo dhto kätte tulnud, (et se valmistamisse pääw olli, se on pühade laupääw) siis tulli üks rikkas mees Arimatiast, Juda rahwa liinast, Josef nimmi, kes aus raeisand olli, üks hea ja dige mees, (se ei olnud mitte nendega ühhes nous, egga kütnud nende tödd) kes isige Jummalala riki ka otis ja Jesuse jünger ka olli, agga sallaja kartusse parrast Juda rahwa eest, se julges ja läks Pilatusse jure ja pallus ennesele Jesuse ihho, et ta sedda piddi sama mahhawotta. Agga Pilatus panni immeks, et ta jo olli ärrasurnud, ja kutsus se pealikko ennesse jure ja küsis temmalt, kas ta jo ammo är rasurnud. Ja kui temma sedda pealikult teada sai, siis andis temma Joseppile se ihho, ja käskis sedda temmale anda. Siis tulli temma ja ostis kallist linnast riet ja wottis Jesuse ihho mahha.

Siis tulli ka Mikodemus (kes enne õsel Jesuse jure olli tulnud) ja tõi seggatud mirri ja aloo liggi sadda naela. Siis wotsid nemmad Jesuse ihho ja mähksid sedda puhta kalli linnaste riette sisse kalliste rohudega, nenda kui Juda rahwal se wiis on mahhamatta. Agga seal paikas, kus ta olli risti lödud, olli üks aed, ja aedas üks uus haud,

haud, ja Josef panni sedda sennasamma ennesse ude hauda, mis ta olli lastnud raiuda kalso siise, kuhho ep olnud ükski ial pandud. Siina panniid nemmad siis Jesust Juda rahwa valmistamisse päwa parrast, sest et se haud ligai olli. Ja temma Josef weretas ühhe sure kiwvi haua ukse ette ja läks ärra. Ja se olli valmistamisse pääw, ja se hingamisse pääw tulli peale.

Agga need naesed, kes temmaga ollid Kalileamaalt tulnud, käisid ta järrel. Agga seal ollid Maria Mahdalena ja se teine Maria Josese emma istumas haua kohhal, ja waatsid sedda hauda, ja kuhho ja kuida temma ihho siina pandi. Agga nemmad läksid taggasi, ja valmistasid kallid rohhud ja salwi, ja sel hingamisse päwal seisid nemmad rahhul kalso järrel.

Agga teisel päwal mis tulles valmistamisse päwa järrele, tullid üllemad preestrid ja Warise rid kokko Pilatusse jure ja ütlesid: Isand, meie mele on tulnud, et temma, se pettis, ütles, kui ta alles ellus olli: Minna toufen kolme päwa parrast ülles. Separrast käski sedda hauda hästi hoida kolmandama päwani, et temma jüngrid õsel ei tulle, ja tedda ärra ei warrasta ja ei ütles rahwa wasto: Temma on surrust üllestoulnud. Siis on wiimne pettus pahhem kui esimenne. Agga Pilatus ütles nende wasto: Hoidjaid on teil, minge ja hoidke hästi, nenda kui teie tunete. Ja nemmad läksid ärra, ja hoidsid hästi sedda hauda hoidjattega, ja panniid se kiwvi pitseriga kinni.

Meie Jesanda Jesuse Kristuse

Üllestousminne,

Nelja Ewangelisti Ramatust
kõtkopandud.

Ja kui se hingamise pääw sai möda läinud, ostis Maria Mahdalena ja Maria Jakobuse emma ja Salome kallid rohhud, et nemmad piddid tullemä ja tedda woidma. Ja esis messel näddäla päwal wägga warra, kui alles pimme olli ja walge hakkas sama, läksid nemmad sedda hauda waatma, ja tullid puhte päwä toustes haua jure, ja wisid need kallid rohhud, mis nemmad ollid walmistanud, ja monningad ollid nendega.

Ja wata, suur ma-wärriseminne sündis, sest Jesanda ingel tulli taewast mahha, läks senna jure ja weretas se kiwmi ukse eest ärra, ja istus senna peäle. Ja temma näggo olli otsego walf, ja temma rided walged kui lummi. Agga hirmo pärrast temma eest wärrisid need hoidjad ja said otsego surnuks.

Agga need naesed senna minnes ütlesid isikeskes: Kes weretab meile se kiwmi haua ukse peält ärra? Ja kui nemmad senna waatsid, näggid nemmad, et se kiwmi olli ärraweretud, sest temma olli wägga suur.

Agga Maria Mahdalena, kui ta nääs, et se kiwmi

kiwmi haua eest olli ärrawoetud; siis jookseb temma ja tulleb Simona Peetruse ja se teise jingri jure, tedda Jesus armastas, ja ütleb neile: Nemmad on Jesandat haua seest ärrawotnud, ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on winud.

Need teised naesed leidsid kiwmi haua peält ärraweretud ollemast, ja kui nemmad sisse läksid, ei leidnud nemmad Jesanda Jesuse ihho mitte. Ja se sündis, kui monningad neist naesist wäljas haua jures sepärrast kahhe wahhel ollid, wata, siis seisid kaks meest nende kõrwas hülgawa riettega. Agga kui nemmad wägga kartsid ja ommad silmad mahha löid, siis ütlesid nemmad nende wasto: Mis teie sedda ellawat surmide jures otsite? ei ta polle siin, waid ta on üllestousnud: tulle tage mele, kuida temma teile on räkinnud, kui ta alles Kalilea maal olli, üteldes: Sedda innimesse poega peab ärraantama pattuste inimese kätte ja risti lödama, ja kolmandamal päwal jälle üllestousma. Ja temma sannad tullid nende mele. Ja nemmad läksid haua jurest taggasi, ja kulutasid sedda keik neile ühheteistkümmele ja keikile teistele. Agga Maria Mahdalena, kes enne haua jurest olli ärrajoosnud ja Joanna ja Maria Jakobuse emma, ja muud naesed nendega ollid need, kes sedda Apostlidele rääksid, ja nende kõnne olli nende melest otsego tühhi jut, ja nemmad ei usfnud neid mitte.

Ja need teised naesed, kes alles haua sisse ollid jänud, näggid ühhe nore mehhe parramal polel istwad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad ehmata-

sid wägga. Agga se ingel kostis ja ütles nende naestele: Ärge ehmatage ja ärge kartke teie mitte, sest ma tean, et teie orsite Jesust Naatsaretist, kes risti olli lödud; tedda ep olle siin, sest ta on ülestoulnud, nenda kui ta on ütelnud: tulge tenna, madage se asse, kuhho nemmad tedda ollid pannud, ja kus Jesand on magganud. Agga minge ussinaste ärra, ja üttele temma jüngeritele ja Peetrusele, et temma surnust on ülestoulnud, ja wata, temma lähhäb teie ele Kalileamale, seal sate teie tedda nähha, nenda kui temma teile on ütelnud; wata minna ollen teile sedda ütelnud. Ja nemmad läksid ruttuste wälja ja jooksid haua jurest ärra kartusse ja sure rõmoga, sest nende peäle olli wärristus ja ehmatus tulnud, ja nemmad jooksid, sedda temma jüngeritele kulutama, agga tee peäl ei ütelnud nemmad ühhelegi ühregi, sest nemmad kartsid.

Agga Peetrus wöttis Maria Mahdalena ja esimeste naeste jutto peäl kätte ja läks wälga ja se teine jünger Joannes, ja tullid haua jure. Agga need mollemad jooksid ühtlaste, ja se teine jünger jooksis ele ussinaminne kui Peetrus ja tuli enne haua jure. Ja temma näab kummarkülle need surnolinnad seal ollwad, agga temma ei lainud mitte sisse. Siis tulleb Simon Peetrus, kes temma järrel käis, ja kui ta kummarkülle sisse watis ja haua sisse läks, näab ta need surnolinnad üksi maas ollwad, ja et se higgi-rättik mis temma Pea peäl olli, mitte ep olnud surnolinnadega maas, waid issepäinis maasitud ühte paikka. Siis läks nüüd ka se teine jünger sisse, kes enne
olli

olli tulnud haua jure, ja näggi ja uskus; sest nemmad ei moistnud weel mitte sedda kirja, et temma piddi surnust ülestouma. Siis läksid need jüngerid ärra ommade jure jälle, ja Peetrus panni sedda issienneses immeks, mis olli sündinud.

Agga Jesus, kui temma warra olli ülestoulnud esimesesl nädala päwal, näitis ta ennast esite Maria Mahdalenale, kellest temma seitse kirja waino olli wäljaanud. Sest Maria, kes teistorda haua jure olli wäljaanud, seisis haua jures wäljas ja nuttis; kui ta nüüd nuttis, watis temma kummarkülle haua sisse, ja näab kaks inglit walge riettega istwad, teist Pea ja teist jalges, kus Jesusse ihho olli magganud; ja nemmad ütlewad temmale: Naene, mis sa nuttad? temma ütles neile: Nemmad on minno Jesandad ärrawinud, ja minna ei tea, kuhho nemmad tedda on pannud. Ja kui ta sedda sai ütelnud põris temma ennast ümber ja näab Jesust seiswad, ja ei teadnud, et se Jesus olli. Jesus ütles temmale: Naene, mis sa nuttad? kedda sa orsid? Temma mõtles, et se piddi kärner ollema, ja ütles temmale: Jesand, kui sinna tedda olled ärrakannud, siis ütle mulle, kuhho sa tedda ollid pannud, ja ma tahhan tedda ärrawötta. Jesus ütles temmale: Maria! Temma põris ennast ümber ja ütles temmale: Rabbuni, se on, Opetaja! Jesus ütles temmale: Ärra putu minnusse, sest ma polle weel ülleslainud omma Issa jure; agga minne mo wendade jure ja ütle neile: Minna lähhan ülles omma Issa ja teie Issa jure, ja omma Jummal ja teie Jummal jure.

Agga kui need teised naesed, kes esimest korda hana jurest tullemas olid, ärraläksid temna jüngrittele sedda mis ingel nelle oli ütelnud, kulumata, wata, siis tull Jesus nende wasto ja ütles: terre! agga nemmad tullid temna jure ja hakkasid temna jalge ümber, ja kunnardasid tedda. Siis ütles Jesus neile: Urge kartke mitte, ninge, kulumata minno wendadele, et nemmad Kalilea-male läh-hawad, ja seal sawad nemmad mind näha. Agga kui nemmad ärraläksid, wata, siis tullid monned sest wahhust liina ja kulutafid üllema preestridele keik, mis olli sündinud. Ja nemmad tullid wannemattega kokko, ja piddasid isikeskes nou, ja andsid neile sõameestele rahha kül ja ütlesid: Uttege, et temna jüngrid õse tulnud ja tedda ärrawarrastanud, kui meie maggasime. Ja kui Ma wallitseja sedda saab kuulda, tahhame meie tedda melitada ja sata, et teie peate ilma murreta ollema. Agga nemmad wotsid sedda rahha ja teggid nenda, kui neid õppet; ja se kõnne sai kuulsaaks Juda-rahwa jures tänapäwani.

Se peäle tulles Maria Mahdalena ja Kulutab jüngrittele, kes temmaga ollid olnud, kes leinasid ja nufsid, et ta olli JEsandat näinud, ja et ta temmale sedda olli ütelnud. Ja need, kui nemmad kuulsid, et ta ellas, ja temnaft olli nähtud, ei usnud nemmad mitte.

Agga pärrast kui kaks neist kõndisid, näitis Jesus ennast teisel näul, kui nemmad (ennego Maria Mahdalena sai taggast tulnud) male läksid. Sest wata, kaks nende seast ollid minnemas seltsammal

sammal päwal ühte allerwisse, mis Jerusalemmaft liggi kuuskümmend waggo maad oli, selle nimmi olli Emmaus, ja nemmad rääksid isikeskes keik keik neist asjust, mis ollid sündinud. Ja se sündis, kui nemmad teine teisega jutto aiasid ja teine teiselt küssisid, siis tuli ka Jesus iski nende jure ja käis nendega. Agga nende silmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temna ütles nende wasto: Mis kõnne need on, mis teie isikeskes kõnnelete käies, ja ollete kurwanõolisest? Agga üks, Kleopas nimmi, wastas ja ütles temmale: Sinnaks üksi kui wõdras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teada sanud, mis neil päiwil sealsammal on sündinud? Ja temna ütles neile: Mis siis? agga nemmad ütlesid temmale: Sedda Jesussest Naatsaretist, kes eelli prohwet wägger teggudest ja sannast Jummal ja keige rahwa ees, kuida meie üllemad preestrid ja wannemad tedda on surma kohto alla ärraanud, ja tedda risti lõnud. Agga meie lootime, et ta piddi sesamma ollema, kes Israeli rahwaft piddi ärralunnastama, ja peäle se keik on tänna kolmas päaw, kui se on sündinud. Agga ka monningad naesed meie seast on meid ärraehmatanud, kes warra hommiko hana jure ollid tulnud, ja kui nemmad temna ihho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, ennast ka inglise näo näinud kes ütlewad, tedda ellawad; ja monningad meie seast läksid hana jure ja leidsid nenda, kui need naesed ka ütelnud, agga tedda ennast ei näinud nemmad mitte. Ja temna ütles nende wasto: Oh teie ruumalad ja süddamest pitkaldased sedda keik uskuda, mis prohwetid on rääkinud! Eks Kristus sedda

sedda piddand kannatama, ja omma au sise minnema? Ja temma hakkas Mosesest ja keikist prohvetidest, ja selletas neile ärra keige kirjade sees sedda, mis temmast olli kirjotud. Ja nemmad said se allewi liggi, kuhho nemmad läksid, ja temma teggi ennast emale minnema. Ja nemmad pallusid tedda wäggise ja ütlesid: Ja meie jure, sest dhro joutab ja pääw werib; ja temma läks sise nende jure jäma. Ja se sündis, kui ta nendega laudas istus, wörtis temma lesba, õnnistas ja murdis ja andis neile. Siis peäsid nende silmad lahti ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ärra.

Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie sees ei põllend, kui ta meiega räkis tee peäl, ja kui ta meile kirjad ärraselletas? Ja nemmad tousid selsammal tunnil ülles, ja läksid tagasi Jerusalemma, ja leidid neid üksteisküm-mend ja neid, kes nende jures ollid, kous ollemast, kes ütlesid: Jesand on tõeste üllestousnud ja ennast Simonale näitnud. Ja nemmad rääksid sedda ülles, mis tee peäl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiwa-murdmisest ollid tunnud. Agga ei neidki nemmad usknud.

Agga wimaks, kui nüüd dhro aeg olli, selsammal esimesel nädäla päwal, ja ukseid lukkus ollid seäl, kus jüngrid ühhes kous ollid kartusse pärrast Juda-rahwa eest, ja need üksteisküm-mend laudas istid, ja need kaks jüngrid sedda rääksid, siis tuli Jesus, näitis ennast ja seisis kess nende wahhel, ja ütles neile: Rahho olgo teile!

Agga

Agga nemmad kohkuid ja kartsid, ja mõtlesid ennast waimo näggewad. Ja temma ütles neile: Miks teie ollete ni wägga ärraehmatand? ja mikspärrast touswad ni ugaused mõtlemissed teie süddamette seest? Et wadage mo käd ja mo jak-lad, sest et minna sesamma ollen: katske mind kättega ja wadage, sest waimul ep olle mitte lihha ja luid, nenda kui teie näte mul ollewad. Ja kui ta sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käd ja jallad ja külge; siis said need jüngrid rõd-maks, kui nemmad Jesandat näggid. Agga kui nemmad rõmo pärrast weel ei usknud ja immeks pannid, siis ütles ta nende wasto: Kas teil on siin niidagi süa? ja nemmad pannid temma ette tükki kipseturud kalla ja kerjemet; ja temma wörtis ja söi nende ees.

Ja ta sõitles nende uskmatta ja kowwa süddant, et nemmad neid es olle usknud, kes tedda ollid näinud üllestousnud ollewad.

Agga temma ütles weel nende wasto: Meed on need kõnned, mis ma teile rääksin, kui minna al-les teie jures ollin: sest keik peab tõeks sama, mis Mosesse kasso-dopperusse, ja prohvetide ja lau-lo-ramatusse minnust on kirjotud. Siis teggi temma nende moistust lahti, et nemmad kirjad moist-sid. Ja temma ütles neile: Nenda on kirjotud ja nenda piddi Kristus kannatama ja üllestous-ma surnust kolmandamal päwal, ja temma nim-mel kulutama meleparrandamist ja pattude and-deks-andmist keige rahwa seas, ja alyama Jeru-salemast. Agga teie ollete nende asjade tär-nistajad:

nistajad; ja wata minna läkkitan teie peäle omma Jesa tootust: agga teie jäge Jerusalemma liina senniks, kui teid ehhitakse wäega kõrgeft.

Süis ütles Jesus neile jälle: Rahho olgo teile! nenda kui Jesa mind on läkkitanud, nenda läkkitan minna teid ka. Ja kui ta sedda sai ütelnud, pühhus temma nende peäle ja ütles neile: Wortke pühha Waimo; kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud: kellele teie ial pattud kinnitate, neile on need kinnitud. Agga Tomas üks neist kahhestteiskümnest, kedda nimmetakse kaksikkuks, ei olnud mitte nendega, kui Jesus tulnud. Süis ütlesid need teised jüngrid temmale: Meie olleme Jesandat näinud, agga temma ütles neile: Ei ma ussi mitte, kui minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ja ei panne omma sõrme naelte asseme sisse, ja ei panne omma kät temma külje sisse. Ja kahheksa päwa pärast ollid need jüngrid jälle seälsammas, ja Tomas nendega; süis tulleb Jesus, kui uksest lakkus ollid, ja seijis kesse nende wahhel ja ütles: Rahho olgo teile! Pärast ütles temma Tomale: Pista omma sõrme seie ja wata minno käed, ja anna omma kät seie ja panne minno külje sisse, ja ärra olle uskmatra, waid usklik. Ja Tomas wastas ja ütles temmale: Minno Jesand ja minno Jummal! Jesus ütles temmale: Tomas, sa ollid usknuud, sest et sa mind ollid näinud; õnsad on need, kes ei nä, ja siiski uskwad. Agga Jesus on kül muud paljo immetähtä reinud omma jüngritte ees, mis ey olle ülleskirjutud seinnatse ramato sisse; agga need:

needsinnatse on kirjutud, et teie peate uskma, et Jesus on Kristus Jummal Poeg, ja et teie peate uskma ja ello sama temma nimme sees.

Pärast sedda näitis Jesus ennast jälle jüngrittele Siberia merre äres; agga temma näitis ennast nenda: Simon Peetrus ja Tomas, kedda hütakse kaksikkuks, ja Natanael, kes olli Kanaliinnast Kalilea maalt, ja Sebedeuse poja, ja weel kaks teist temma jüngrittest ollid seäl kous. Süis ütles Simon Peetrus neile: Ma lähân kallo püüdma; nemmad ütlesid temmale: Meie tulleme ka sinnoga. Ja nemmad läksid wälja, ja läksid warri laewa peäle, ja sefammat õsel ei sanud nemmad ühtegi.

Agga kui jo walge sanud, seisis Jesus merre äres, ja jüngrid ei teädnud, et se pidid Jesus olla. Süis ütles Jesus neile: Kapsokesse, eks teil polle ühtegi leiwa kõrwest? nemmad kessid temmale: Polse mitte. Agga temma ütles neile: Heitke nota wälja parrema pole laewa, süis peate teie leidma. Nemmad heitsid süis, ja ei sudand enam sedda weddada kallade hulga pärast. Süis ütles sefammas jünger, kedda Jesus armastas, Peetrusele: Se on Jesand, kui nüüd Simon Peetrus kulis, kedda Jesanda ollewad, süis panni temma särki ennese ümber (sest ta olli allast) ja heitis ennast merresse; agga need teised jüngrid tullid laewokessega (sest nemmad ei olnud kangel mäelt ärra, waid liggi kaks sadra kümart maad) ja weddasid sedda nota kalladega. Kui nemmad nüüd seält ärra tullid mäele, nägid

nemmad sütte-tuld seal maas, ja kallokest peale pandud ollewad ja leiba. Jesus ütleb neile: Tõge neist kallokesist mis teie praegu ollete püüdnud. Simon Peetrus läks ja weddas sedda nota mäele edis suri kallo sadda ja kolm kuetkummend, ja se moot ei läinud mitte katki, et neid kül ni paljo olli.

Jesus ütles neile: Tulge, wotke lounat; agga ükski neist jüngerit ei julgend temmalt küsida: Kes sinna olled? sest nemmad teadsid, tedda JEsanda ollewad. Siis tulli Jesus ja wottis leiba ja andis neile, ja sedda kallokest selsammal kombel. Jubba se olli kolmas kord, et Jesus ennast näitis omma jüngeritele, kui temma olli surnuft ülestousnud.

Agga kui nemmad said lounat sõnud, ütleb Jesus Simona Peetruse wasto: Simon Jona poeg! armastad sinna mind ennast kui needsinatsed? temma ütleb temmale: Jah, JEsand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Olle mo tallekste karjane. Temma ütleb temmale jälle reistforda: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? temma ütleb temmale: Jah, JEsand, sinna tead, et minna sind armastan; temma ütleb temmale: Hoia mo lambad kui karjane. Kolmakorda ütleb temma temmale: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks, et ta temmale kolmakorda olli ütelnud: Armastad sinna mind? ja ütleb temmale: JEsand, sa tead keif, sinna tunned, et ma sind armastan. Jesus ütleb temmale: Olle mo lamaste karjane. Tõest, tõest minna

minna ütlen sulle: Kui sinna norem ollid, siis pannid sa isse omma wõ wõle, ja kõndisid, kuhho sa tahtsid; agga kui sinna saad wannaks sanud, siis pead sa ommad käed wälja sirutama, ja üks teine panneb wõ so ümber, ja wiib sind, kuhho sa ei tahha. Agga sedda ütles temma tähhendas, mis sagguse surmaga temma pididi Jummalat auustama. Ja kui ta sedda sai rāfinud, ütleb temma temmale: Kāi minno järrel.

Agga Peetrus pōris ennast ümber ja näggi sedda jüngrit, kedda Jesus armastas, järrel kāi wad, (kes ka olli dhto-sōmaaal ennast Jesuse rinna peale lastnud ja ütelnud: JEsand, kes se on, kes sind āraannab?) Kui Peetrus tedda näggi, ütles temma Jesuse wasto: JEsand, agga mis sesinnane peab kannatama? Jesus ütleb temmale: Kui minna tahhan, et ta peab jāma, kuni ma tullen, mis sinna sest holid? Kāi sinna minno järrel.

Siis toustis kõnne wendade seas, et sesinnane jünger ei pidand surrema. Agga Jesus ei olnud mitte temmale ütelnud; et ta ei pidand surrema, waid, kui minna tahhan, et ta peab jāma, kuni ma tullen, mis sinna sest holid? Sesinnane on se jünger, kes neistsinnatsist asjust tunnistab, ja sedda on ülleskirjotanud, ja meie teame, et temma tunnistus on tõsi.

Agga need ükssteistkummend jüngrid läksid āra Kālelea-male senna mäe peale, kuhho Jesus neid olli kāsfnud. Ja seal on temma nähtud en-

nam kui wiest saast wennast ühhel hobil; ja kui nemmad tedda näggid, kummardasid nemmad tedda: agga monningad ollid kahhe wahhel. Ja Jeesus tuli nende jure ja rakis neile ja ütles: Minnule on antud keik melewald taewas ja Ma peäl. Sepärrast minge keige ma-ilma ja õppetage keik rahwast, ja kulutage armo-õppetust keige lomale, ja ristige neid Jēsa, ja Poia, ja pühha Waino nimmel. Ja õppetage neid pid-dama keik, mis minna teid ollen käsknud. Res ussub, ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, tedda peab huffa moistetama. Agga neile kes uskwad, peawad niisuggused täh-hed jures ollema: Minno nimmel peawad nem-mad kurje wainusid waliaatama, usi kelesid rā-kina, ussa üleswotma, ja kui nemmad üht sur-ma-jomist peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi wigaa sama. Haigede peäle peawad nemmad käsfi pannema, siis sawad nemmad parremaks. Ja wata minna ollen iggapāwa teie jures ma-ilma otsani.

Pärrast on temma nähtud Jakobusfest, pärrast keikist Apostlidest. Nenda on ta pärrast om-ma kannatamist isienmast ellawalt näitnud mit-me tõssise mērgiga, ja on nähtud nellikū-mend päwa, ja rakis Jummalagi rigi asjad.

Meie Jēsanda Jeesuse Kristuse Laewaminne, Ewangelistidest ülespandud.

Agga Jeesus wiis omnad jūngrid wālja Pera-niast sadik, ja kui ta nendega seäl kokko sai, käsks temma neid, et nemmad ei piddand Jeru-salemmast ärraminne, waid Jēsa toorust ootma, mis teie, ütles temma, minnust ollete kuul-nud. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga teid peab pühha Wainoga ristitama, ei mitte kaua pärrast neidsinnatsid päiwi. Res nüüd ollid kokkotulnud, küsksid temmalt ja ütlesid: Jēsand, kas sinna selfinnatsel-aial jälle Israe-lile ülesehitad kunningriki? Agga temma ütles neile: Teie ei sünni aego agga tundisid tedda, mis Jēsa omma ennese melewalda pannud: waid teie peate pühha Waino wägge sama, kui ta teie peäle saab tulnud, ja peate minno tunnistajad ollema ni hästi Jerusalemmas, kui ka keigel Ju-da- ja Samaria-maal ja ma-ilma otsani.

Ja Jēsand, kui ta nendega sai rākinud, tõs-tis omnad kēed ülles ja õnnistas neid. Ja se sündis, kui ta neid õnnistas, lahkus temma neist ärra, ja tedda tõsteti nende nähhes ülles, ja woeti ülles taewa, ja pilw wõttis tedda ülles nende silmade eest ärra; ja ta istub Jummalagi parremal polel.

Ja kui nemmad üksi filmi taewa pole waatsid, kui temma ärraläks, wata, siis seisid nende jures Eaks meest walgis ridis, kes ka ütlesid: Kalileama mehed, mis teie seisate ja watate ülles taewa? Seinnane Jeesus, kes teist on ülleswoetud taewa, se peab tullesma selsammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa ärraminnewad. Ja kui nemmad tedda said kumardanud, läksid nemmad taggasi Jerusalemma sure rõmoga seält mäelt, mis oli mäeks hütafse, mis Jerusalemma liggi ühhe hingamise-päwa teefond olli.

Ja kui nemmad sisse tullid, siis läksid nemmad ülles üllema tuppä, kus asset o'lid Peerrus ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Wilippus ja Tomas, Partolomeus ja Matteus, Jakobus Alweusse poeg, ja Simon Selotes, ja Judas Jakobusse wend. Need keif o'lid ühhel meel alati ühhes kous palwes ja pollumisfes naestega, ja Maria Jeesuse emmaga ja temma wendadega. Ja nemmad o'lid alati pühhas koias, kütisid ja tännasid Jummalat.

Agga nemmad läksid wälja ja ütlesid jutlust keifis paikus, ja J'sand aitas neid ja kinnitas se sanna nende immetähtede läbbi, mis seal jures sündsid.

Agga weel paljo muld asjo on, mis Jeesus on teinud; kui need keif isistarranis saaksid ülleskirjutud, siis arwan minna Joannes, et ka ma-ilm isse ei jouaks need kirjutud ramatud kätte sada.

Jerusalemma Liina

hirmsast

Ärrarimisest,

Mis nellikümmend aastat

pärast

Kristuse Taewaminne

on sündinud.

Kui aeg hat kätte joudma, et Jummal Jerusalemma liina ja Juda-rahwä peäle omma winnist wihha tahtis lasta tulla, nenda kui Prohwetid ja J'sand Kristus isse neile ähwardades o'lid enne ütelnud, siis on nisuggused tähhed enne nähtud: üks sawwaga täht otsego moode on taewas nähtud, sesamma on terve aasta liina kohhal seisnud, nenda et iggäüks sedda näinud. Mahla ku kahheksamal päwal, öse kello ühheksa, otse hapnematta leiwa päiwil, on Jummalä koias altari jures nisuggune walge paistminne paistnud, et iggamees mõrtelnud päwa ollewad. Suur wass kange wärraw Jummalä koia seestpidisfel polel, mis kahhekümne mehhele sai tõsta, kui sedda lahti piddi tehrama, ja keifipiddi raudluffo ja rõngastega olli kinnis

R 5 pandud,

pandud, se on ennast õse kuendamal turnil isse labti aianud. Zani-kü esimesel päeval kolmatümend on mitmes paikas, taewas ja pilwedes wanfrid nähtud, ja otsego suur hulk hooste ja jallawägge fokkominnewad, ja õse taplewad sure kárrinaga. Mellipühhi laupáwal, kui Preestrid Zummala koias tahtsid walmistada, mis pühhade aegus tarwis olli, siis on nemmad suurt mürrinat ja kárrinat kuulnud, párrast on üks heal kuulnud, se on küssendanud: Lákki sít árra! Ehk kúl monningad ütlewad, et se siis on súndinud, kui se ette podud tel keigepühhama paiga ees Zummala koias Kristusse kannatamisse aial on katkenud. Üks innimenne on seal olnud, kelle nimi olli Jesus Anani, ühhe alwa ja waese mehhe poeg, kui sesamma olli Mellipühhiks Jerusalemma tulnud, siis on temma sure healega hüüdnud: oh! üks küssendaminne kuluksse hommiko, üks küssendaminne õhto poolt, küssendaminne nelja tule poolt, oh! üks küssendaminne ülle keige Jerusalemma ja Zummala koia; haddalinne kaebaminne tulleb prudi ja peigmehhe peäle, küssendaminne keige rahwa peäle. Ni halledaste küssendas temma õdd ja páwad járestikko, ja jooksis hullo kombel möda liina. Ja ehk monningad tedda kúl witsa ja piitsadega pekfid, kes sedda karjumist kui kurja táhhendamist liina peäle heal mesel ei tahtnud kuulda, siiski ei játnud temma mahha nenda küssendamast. Ja kui se innimenne Roma-rahwa ma-wallitseja ette wídi, kes tedda piitsadega nenda lastis peksta, et ta umbes

bes werline olli; ep olle temma ommeti ühhegi sannaga armo pallunud, egga ühtegi weepiiska temma filmist wáljatunud, waid temma on alati sure healega küssendanud: hadda, hadda, hadda tulleb sinno peäle, sinna waene Jerusalem! Kohto-issand Albinus on tedda, kui üht jölldat innimest naeruks pannud. Seitse aastat járestikko ei olle sesamma innimenne mu rahwa feltis paljo olnud, waid on ifka isseáinis káinud, nenda kui innimenne, kes ommas meles ühhe asja peäle jááb mõtlema, ehk sedda püab árramõttelda. Ja on ifka nenda küssendanud: hadda, hadda tulleb sinno peäle, sinna waene Jerusalem! ei olle ka mitte árrawásinud nenda küssendamast. Ugga kui Roma-rahwas liina al olli, siis on ta walli-müri peal ümberkaudo káinud, ja on ifka küssendanud: hadda Zummala koia peäle, hadda keige se rahwa peäle! Wimaks on temma ka neid sanno, mis enne ep olle temmalt kuulnud, senna kórwa ütelnud: hadda ka mo entese peäle! Ja otsego se sanna temma sius u-eel olli, siis on ta foggematta waenlastest mahhalastud ja nenda árrasurnud. Reid ja muid innestáhtesid on enne náhtud, ennego Jerusalem on árrarikkutud. Müüd tulleb sest árrarikmisest rákida.

II.

Kui Juda-rahwas (nenda kui pühha Zehwanus ütleb Apostlide Zeggude ramatus VII. peakükkis

tikkis 52 salm.) kui tapjad ja ära-andjad sedda diget ja wagga Kristust said ärratapnud, siis on keige se Juda-rahwa rigi luggu keikipiddi ikka kurjemaks läinud. Ullemad-Preestrid hakkasid wäekaupa ja üllekohhut teiste Preestridele tegema, teiste üllematte wahhel olli selge wihkamist ja kadedust, ja keik wallitsejad hakkasid kahlasid nouud piddama, nenda et nähha olli, et se wallitusse järg peagi piddi teisti tulles. Nisugguse üllematte rio ja wihkamisse pärrast, mis neil issekestis olli, hakkas monni hulk neist ärratagganema, ja isse-selti kokkoldma; se läbbi tehti monnisuggust kurja, nenda et rahwast risuti ja tahheti, nisammoti liina sees Jerusalemmas kui wäljas, ja keikist asjust olli nähha, et kirriko-ja kohto-asjad piddid nurja ja hukka minnema. Sepärrast läkkitas ka Keiser Nero Sestust korust Juda male Juda-rahwa wallitsejaks, ja kui temma wagga walli olli mitmes asjas Juda-rahwa wasto, ja omma ahnust, kerkust ja wallatust takka aias, siis aiasid Juda-rahwas tedda ärra. Kui temma pärrast nendega sai söddinud, siis lödi temma wäest wiis tuhhat meest mahha. Nenda mädsasid Juda-rahwas Jummala salimisse läbbi, et nemmad ka Roma-rahwa wasto wotsid panna, ja tagganest neist ärra. Ugga kui Keiser Nero sedda sai tedda, siis läkkitas ta Lawiust Wespasianust omma poia Titusfega Siria-male. Selsammal aial on keige se homniko-maal sesuggused kdmmed ja fannumed läinud, et orse sel aial monningad

Juda

Juda-maalt piddid tulles, kes piddid keige ma-ilma sees sureks ja wagga wäggenaks sama. Ehk se kül Kristusse waimolikko rigi polest tdeks sai, kui Kristusse nimmi (kes Juda-rahwa soust on sündinud) Ewangeli-ummi kulutamisse läbbi keik üle ilma-ma sureks läks, siiski on monningad sedda nende kahhe Wespasianusse peäle arwanud. Ugga Juda-rahwas selletasid sedda ennekulutamist ennese kashuks. Ja kui neile kolm lahingi nende waenlaste wasto kordasid, siis läksid nemmad sureliseks, röstid kolm meest omma söa-pealikkud hukka said) liggi kaskummend tuhhat meest ärra. Siis läks Wespasianus Keisri fanna peäle Kalilea-ma sisse, mis wägew ja rikkas olli ma-rahwa polest, risus, rikus, ja põlletas keik ärra, nenda et tapmisset, risumisset, ja põlletamisset ei orsa egga mära ei olnud. Siis said mitto tuhhat Juda-rahwast hukka, ja tappeti ühhel hobil liggi wiiskummend tuhhat meest, mis olleksid kolbanud sötta mitina, ilma naesed ja lapsed mis alw ja tallo-rahwas olli. Södda-wäggi ei annud seal armo ei wannale egga noele egga lastele, kes karkis maggasid. Kuus tuhhat noort meest läkkitas Wespasianus ühhel harwal pärris-orjaks Ukaja-male, sedda kutsast maad kahhe merre wahhel läbbikaewama. Kolmkummend tuhhat Juda-rahwa söa-meest müdi sel aial ühhel hobil ärra pärris-

párris-orjaks. Wiis tuhhat on sure hirmo lábbi ennast fóрге kiuwi máelt isse mahha kuffuta nud, ja isse ennesele oisa peäle teinud. Sel aial olli üks tarf ja moistlik mees Juda-rahwa seas, Josef nimmi, se olli neile Preestriks ja soa-pea-liftuks, sesamma pöggenes esimeses hirmus nattukesse rahwaga ühhe augo sisse liggi Jotaba Kalilea-ma liina, seält sadi tedda kätte ja widi Wespasianusse jure. Kui temma Wespasianussele kulutas, et ta piddi Keisriks sama, siis heitis ta temma peäle armo. Ja sesamma Josef on sedda kirjotanud, mis meie sest asjast teame. Kui se Kalilea-maal sündis, siis koggus üks suur hulk rahwast, mis liigiulged ja mõrtsukad olid, Jerusalemma liina; neid olli üks neist suuremist isandist kofkosaatnud, et temma se lábbi keif wallitsust ennese kätte piddi sama, siis on taas paljo fallaja tapmist, röõwlinist ja risumist Jerusalemmas olnud, ja náitis keifipiddi, et weel surem kahjo piddi tulles, nenda et se wae-ne lin keifipiddi on waeratud. Sel aial on monningad üllemad Preestrid árratappetud, ja faggedaste on werd árrawallatud Jummala kosiske. Josef kirjotab, et kakskestümend tuhhat parrajat ja üllemat Juda-rahwast sessinnates mássamisles on árratappetud, ja nende war-ra ja kójad antud ahwa rahwale ja soa meestele riuda. Monningad mõtlewad, et Roma-rahwas kairwala nonga sedda teinud. Nenda wae-wai jo Jerusalemma, ennego õige kibbe asji weel temma peäle tuli, kolmesugguse háddaga, (1) Roma-rahwa sõast, (2) keigesuggusest riust ja tüliss

tüliss liina sees, sest et neil kahtlased nouud olid, ja (3) tiggeda ülleannetumattest isfandist, kes pettisel kombel mitto hulka ennese feltsi said, ennast isandaks tõstsid, ja paljo werd árrawal-lasid, et nemmad melewalda ja wallitsust pide did ennesele sama. Kui sel aial Kadara-rahwas Roma-rahwa wasto hakkas pannema, siis piddi Titus ruttama talw-korterist wälja tulles ma, ja wottis Kadara-liina árra, ja temma pealik Laatsidius aias kolmümend tuhhat kods-danikko pöggenema; Eaks tuhhat wottis ta wangi, mu rahwokenne ja pöggenema hulk upputas ennast árra Jordani jõkke, ja need surnud keh-hed láksid jõega alla Aswaltiti järwe sisse, mis hütaks surno-järweks. Eäs láksid Roma-rahwas senna wale Jordani Makaronist said keikis paikus Juda-rahwa peäle, ja Juda-rahwas said sure hirmo alla. Kui talwe sai árraláinud ja kewwade aeg kätte tuli, siis todi Wespasianussele sannumid Sesaria liina, et Keiser Nero olli árasurnud, siis wahnistas ta ennast ussinaste, ja láks árra Sesaria liinast, ja kui temma keif Juda-ja Idumea-rahwa-liinad sai árrawotnud (agga monningad piisikesed liinad jáid weel woõra sõameeste kätte) siis panni ta Roma-rahwa sõawägge keige liinade sisse, et ta sedda ussinamin-ne Jerusalemma liina peäle, mis üks agga weel árrawotmatta olli, piddi surna torni joosta ja sedda árrawotta. Sel aial tõstis Wespasianusse sõddawäggi tedda Keisriks. Párrast láks Wespasianus árra Egiptusse male, ja seält tahtis

rahtis temma Italia male miina. Agga se
sodda, mis temmal Juda-rahwaga olli, jactis
ta omma poia Tituse hokeks.

III.

Agga Titus läks Jerusalemma linn alla, ja
kui ta ühhe puhho ratsa wägga liggi linn alla
watama, siis olleks temma pea Juda-rahwa
käte sanud, ja peasis waewalt ärra. Pärast
teggi ta omma leri Kopusse jures, senna sai wirst
maad linnast, ja jaggas ärra omma sõa-wägge,
et ta sedda linn ennam kui ühelt kohalt piddi
kinnipannema. Se wahhel olli ilma otsata
paljo rahwast keigest poolt keikist linnadest Jeru-
salemma Pasa-pühiks kokkotulnud Jummal
tenisust piddama. Peäle se olli jo enne paljo
kehwa ja üleanto lügiulget rahwast ennast Je-
rusalemma linn kokkocoggunud, mis Kalilea-
maalt olli wälja-aetud, ja nenda olli kolm hul-
ka rahwast linnas, kes ühtemelelist wallisust en-
nam ja ennom (nenda kui siis ikka sümib) ärra-
rarikfusid. Ühhe hulga kae olli Jummal koda-
da, nende pealik olli Eleasar Simona poeg,
temma pole hoidid need Selotid, se olli üks rige-
ge ja kawwal rahwas, ja wihtas wägga koddar-
nikkud. Linn alluminne ossa olli Joannesse
kä, kellest keif willefus tull. Pealminne linn
ossa olli Simona kä, kel kaksümmeid tuhhat
Jdumea-rahwast abbiks olli, kes senna olli
kustunud Selotide wallarusse ja wae wasto sedda
linna kaitsma. Neist wodraist olleks rahwas
heal

heal meel järe rahnud lahti sada, agga nemmad
ei woinud mitte.

Kui Titus moistis, et sedda rahwast Je-
rusalemma linnas wägga paljo ja liaks olli,
siis rutustas temma ja walmistas ennast us-
sinaste linn ümberpiirma ja walli temma üm-
ber teggema, nenda kui Kristus neile olli üt-
telnud, senni kui se rahwas weel keif ühhes-
kous olli, et nälg neid sedda kangeminne piddi
waewatna.

Kui Juda-rahwas sedda näggid, siis püüdisid
nemmad keigest süddamest, ni paljo kui nem-
mad suutsid ja ärrandasid, sedda keelda, et
se ei piddand Titusele korda minnema, agga
nemmad ei woinud mitte, neil ei olnud ühtegi
õnne, Jummal isse rahtis otsa nende peäle
tehha, sepärast ei lainud neile ühtegi nou kor-
da. Ja otse sel harwal tousis suur mäsamin-
ne linnas, et paljo rahwast Jummal koda ju-
res tappeti. Jerusalemma lin olli wägga kow-
wa ja kindel, ja temmal olli kolm mürist walli
sel polel, kust linn piddi mindama. Sepär-
rast klusafid Roma rahwas sure wdoga müri
peäle sada, ja tormiga linn ärrawotta. Wi-
maks said nemmad onimeri sure woewa ja tõga
se kahhefordse müri ärra. Selsammal aial
süri ilma arbamatta rahwas nälg, nenda
kui Josef kirjotab. Ühhe lewa pallokesse pär-
rast on keige-suremad sõbrad teine teist raiu-
nud ja pistnud. Lapsed on omma wannematte
issa

issa ja emma su eest ja suust roga ärrakistnud, ei olle siis wend egga ödde teine teise peäle armo heitnud. Üks waf wilja on palju rahha maksnud. Monningad on weikse sitta sure nälja pärrast sönud. Monningad on saddula rihmo, ja kilpidi peält nahka ärranärinud ja ärrasönuud. Monni on surnud leitud heinad sius. Mitto on peldikud läbbi osinud, ja roja ja sittaga püüdnud nälja ärraaiada. Siis on wägga palju rahwast nälja surnud, et Ananias Eleasari poeg, kes sel waeno aial Tituse jure olli pöggenerud, ütleb, et sadda peäle wüsteistkümmed tuhhat surno kehha liinast on leitud ja mahhamaetud. Egesippus kirjotab, et ühhest ainust wärrawast mitto tuhhat surnud on wäljakantud, et ni kaua kui Titus liina al olli, kuus sadda tuhhat inimest on ärrasurnud.

Juda rahwa ká olli weel Antonia lin, mis findel ja tuggew lin olli, ja Zummala kódda olli ka weel nende káes, seält láks üks sild liina sisse. Sedda liina kinniwottes náhti palju ennám waewa, kui keik mu liinade kallal. Ehk Titus kúl teadis, et nálg neid Juda rahwast píddi kautama ja lõppetama, süski láks temmal aeg iggawaks, sepárrast mainites ja aias ta sáawágge wággise ja tormiga liina peäle hakkama. Et se jures kúl hádda ja kartus olli, süski láks Roma rahwale keik asfi korda, ja Juda rahwal ei olnud woimust egga ömne. Kúnnüüd se lin jo Roma rahwa káes olli, siis an-

dis

dis passuna puhhujá passinaga táhhe, siis tappeti keik Juda rahwast ärra, kes se liina peäl ollid, monningad heideti walli müri peält mahha: monningad langsid isse surnuks, monningad peáesid öse liina pöggenerema. Pärrast sedda láks söddawággi kowwaste nende peäle, kenne ká weel Zummala kódda olli. Kúl ööldakse, et Titus Zummala kódda Zummala tenistusse pärrast ei olle tahtnud ärrahawwitada, agga öts olli ká. Zummal sünnitas sedda asja nenda, et ükski ei píddand Juda rahwa peäle armo heitma. Eest kui jo kaua olli tappel- dud ja waewa náhtud, ja Juda rahwas süski ei áhwardamise egga mainitsemisega ei tahtnud neid kindlaid paiko Roma rahwa káre anda, siis moistis södda wággi, et nemmad ei woinud mu wísil kui nálkaga (agga se wóotab palju aega) ehk tullega se paiga peäle woimust sada. Sepárrast wótsid monningad söamehhed tuld Zummala kotta heita, se hakkas warfi póllema. Ja nenda pólles se illus ja kallis hone ärra, mis suur ja kulus olli, ja tehti tuhhas. Need Juda rahwas, kenne ká peálmíne liina ossa olli, on müst liina pöggenerud, agga surem hulk neist sai tulle ja módga lábbi hukka. Preestrid on wággá haledaste pallunud, et nemmad píddid ellusse jáma, agga seäl ei olnud armo ei Zummala ega inimeste jures. Titus on kóstinud: Kúnnende Zummala kódda ja tenistus on ärrahawwitud, ei olle ka Preestrid tarwis. Zummala kódda on öse kúnnemal ruffi leikusse kupa

päwal ärrapöletud selsammal päwal, kui Pa-
 biloni kuningas ennemuiste esimest Jumma-
 la kooda on ärrapöletanud. Ja se päaw on
 sel Jummalal koiäl üks õnneto päaw olnud.
 Sedda aega esimesest Jummalal koiast ja
 temma üllesehitamisest, mis Salomon olli
 teinud, Keisri Wespasianusse teise wallitsusse
 aastast sadik, kui se Jummalal kooda sutumaks
 on ärrahawitunud, on üksteistkümmend sadda
 aastad ja üks. Agga sest aiaast, kui se teine
 Jummalal kooda jälle hakkati ülles ehitadama
 kuningaga Sirusse teisel wallitsusse aastal, on
 wiis sadda ja ühheksa aastat seitsmekümmend.
 Kui Juda rahwast nenda waewati, et ksil
 ükski ärrapölemisse peäle ei woinud lota, ja
 mitto tuhhat nalga surrid, jäid õnneti need
 teised omma mõtte peäle. Neil päwil, kui
 Jummalal kooda nenda ärrapöletati ja ärra-
 hawitati, on üks hirmus ja halle assi Je-
 rusalemmas sündinud, mis tulleva põlwe rah-
 was ei naljaltsi ussu. Üks aus ja rikkas suur
 sugu emmand teisele poolt Jordani olli hirmo
 pärrast mu rahwaga Jerusalemma põggenenud;
 kui liinas ni suur ja raske nalja hädda olli, on
 ta omma nore weikise lapsokesse kätkest wotnud,
 (kui iagamees woib moista, mis suguuse südda-
 me walloga temma sedda teinud) ja sedda tap-
 nud, teise pole on ta küpsnud ja ärrasõnud,
 teise pole on temma pannud sõa-meeste ette, kui
 need ümberkaudo jooksid ja sõnisti otsisid. Ag-
 ga sõa-meestele on hirm peäle tulnud; kui nem-
 mad sedda ndinud, on nemmad se waese naese
 peäle

peäle hallastanud, ja sedda asja Jerusalemma
 liina üllemille isfandile kulutanud. Sefinnatse
 hirmsa asja läbbi sündis, et nemmad sest pä-
 wast sedda nou wotfid ennast Titusse alla anda,
 ja on tulnud Titussega kõnnelema ja leppima.
 Agga sepärrast, et nemmad rahhoreggemisega
 wägga kauaks ollid wibinud, ja siis weel rah-
 ho ja wabbadust pallusid, kui nemmad jo nalja
 ja mu kombega wägga ollid ärrawaewatud, ei
 sanud nemmad ühtegi. Ja lin on weel pis-
 sut päwi waewalt üllespetud, se wahhel on
 ma-ilmama paljo rahwast sure nalja hädda
 ja waewa läbbi linnast wälja waenlaste leri põg-
 genenud. Siis on neid wägga alwa hinnaga
 ärramüdüd. Sel puhul on sõa mehhed kog-
 gematta juhtunud näggema üht Juda meest en-
 nese ommast rojast kuldpenningid noppiwad, mis
 ta ennese sisse olli neelnud. Siis on sedda-
 maid üks kõnne sõa-meeste seas rousnud feige
 leri läbbi, et Juda rahwas, kes leri ollid
 põggenenud, ollid kulda ennese sisse neelnud.
 (Sest monningad ollid, kes muud middagi ei
 woinud hoida ja ärrawia kui kulda, sest et need
 sõa mehhed keif läbbi otsisid.) Sefinnatse
 kõnne pärrast leikasid sõamehhed ühhel õsel en-
 nam kui kahhetuhhande Juda rahwa kõhhud
 lõhki, et nemmad mõtlesid, feige Juda rah-
 wa kõhtus kuldpenningid ollewad. Ja neid
 olleks weel ennam lõhki leikatud, kui Titus ei
 olleks lastnud keelda, et wangi ei piddand tap-
 perama. Wimakse siis woeti Jerusalemma lin
 ärra, ja siis ei antud ei norele egga wannale

armo, süski on arwalikkult fulutatud, et ram-
monumale ja kehwa rahwale, kes ei suutnud
foariisto piddada ja wastopanna, piddi armo
antama.

Nenda risuti, süttiti ja põlletati keik Jeru-
salemma lin paliaks ja sutumaks ärra: Su-
rem lüina ossa rikkuti ja härowitati hirmsaste
ärra. Monni hone jäeti seisma Roma-rahwa
sõa-meeste warjaks, mis senna pandi sedda
maad wahtima, ka muud tühjad kirowi-honed
ja wõdjad tornid jäid seisma tähheks ja tun-
nistusseks, et seal olli lin ennemuiste olnud.
Nenda on Jerusalemma lin ärrahärowitud ja
sutumaks ärrarikkutud kolm nädalat enne
Mihkli pära, wiendamal kuul pärrast sedda
aega, kui waenlane esiti temma alla olli tul-
nud. Wangi woeto rahwa hirmsast surest
hulgast läkkitas Titus seitsetükümmed tuhhat
noort meest Aleksandria lüina pärris-oriaks,
Kirowi kandma ja muud rasked tööd teggema.
Palso Juda-rahwast müdi alwalt ärra kui
Earia. Raks tuhhat jäeti senna ja tenna ärra
Roma-rigi made sisse, et neid wahhest sure
Härrade wõdraspeul rahwa innimeks ja rõmule
meesaliste ette piddi heidetama ja ärrakistama.
Wangisid on keikist keiki olnud ühheksaküm-
mend peäle seitse tuhhat, et kül süs, kui es-
malt lüina alla tuldi, kül kümme sadda tuhhat
innimest lüinas on olnud; se surem hulk neist
olli wõdras rahwas, ja ei mitte lüina kõdda-
nikud; süski olli keik Juda-rahwa soust.

Kui

Kui Titus sure wäega Jerusalemma lüina sai
ärrawoitnud, ärrapõlletanud, mahhakõõnud,
ja ärrahärowitanud, süs panni ta monningad
sõa-mehhi sedda maad hoidma nende made pär-
rast, mis seal ümberkaudo olli, ja läks isse
ärra sõa-wäega Ewraati jõest sadik, sest ni kau-
gele käis sel ajal Roma-rigi raia. Ugga kui
se tuggew, kulus ja pühha Jerusalemma lin
ärrahärowitati, süs arwati sedda aega ma-ilmia
algmissest nelli tuhhat nelli neljakümmed aast-
tat; Roma lüina ülesehitamissest olli kahheksa
sadda kolm kolmakümmed aastat. Kristusse
Eannatamissest sai sest sadik nellikümmed aast-
tat. Nenda on Jerusalem keigekulusam ja
üllem lin keige hommiko-maal ühhe hirmsa ossa
sanud.

Mi raskeste ja hirmsaste on Jummal omma
pühha jummalikko sanna põlgjad ja naerjad
nühkelnud, ja on se läbbi keige ma-ilmale üht
mällestusse tähte ja mainitsust annud, et igga-
üks Jummal wihha ja nuhtlust peab kartma,
ja Jummal ja meie Issanda Jeesuse Kristusse
tundmisse pole põdrma. Sepärrast peab igga-
üks isse ommas meles ussinaste se peäle mõt-
lema: kui Jummal sesinnaste omma rahwale ei
olle armo annud, kennele ta mitto kallist tootust
olli annud, kenne seas mitto kallist suurt pühha
Prohwetit ja wannemad on olnud, kennest Is-
sand Kristus isse omma innimesse ollemisse po-
lest on sündinud; et ta palso kängemine muud
rahwast nuhtleb, kellele ta selgest armust omma
jumi

jummalikko tundmist ja talust armo-õppetust annud, kui neimad tedda se eest ei tanna, ja sedda diget tõsist Jummalat tundmist ja teisrust ärrapõlgwad, ja kange süddamega naerwad ja mahhajatwad, nenda kui Jummal parrago! Käl näitse meie seas sündiwad.

Sepärrast piddagem Jerusalemma liina ärrahawmitamist allati meles, järkem patto mahha ja pöõrgem keigest süddamest Jummalat pole, ja pallugem ikka, et se armolinne Jummal ja Jõsand selsinnatfel häddalissel aial meid ja meie maad niisuguse hirinsa nuhtluse eest ormolikkull tahhaks hoida, meie Jõsanda Jესuse Kris-tuuse pärrast, Amen.

Cesti

Saulo=Ramat,

Kus

Õnsa Lutterusse ja muud teis
sed wannad ning ued kaunid
Paulud on ülespandud,

Mis

üks õige Kristi=Jumminenne

Keige Pühha= ja muil Päitwil
Jummalat Kiusseks, ja omma
Süddame

Õppetusseks, Maenitfusseks, Parran-
damisseks ning Rõnniks

woib

tähhele panna, luggeda ja laulda.

